

ፎካል መጽሐፍት

በዓመት አራት ጊዜ የሚታተም ትምህርታዊ ሥነ ጽሑፍ

አሳታሚ :- ማኅበረ በኩር

የመ.ሣ. ቍጥር - 23956 ኮድ 1000

የስልክ ቍጥር - 500450, 161660! አዲስ አበባ

የባንክ ሒሳብ :- የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ ልደታ ቅርንጫፍ፣ ቍጥር 1011

ዋና አዘጋጅ - ጸጋዬ ደምሴ

ም/ዋና አዘጋጅ - ሠርፁ ህንሰ ጽዮን

ይህ መጽሐፍት ለማኅበረ በኩር መሥራችና አሰሳቢ፣ ለጮራ መጽሐፍትም የመጀመሪያው ዋና አዘጋጅ ለነበሩ ለአለቃ መሠረት ስብሐት ለአብ መታሰቢያ እንዲሆን ተወስኗል።

መልካም ዜና!!!

አርቶዶክሳዊ ትምህርት ክርስትና፣ ለአርቶዶክሳውያን በነጻ ይሰጣል እንደገና።

በመላክ ለመግር ይፈልጋሉን? ሙሉ ስምዎን፣ የመ.ሣ. ቍጥርዎን ገልጸው ይጻፉልን።

የእኛ አድራሻ የመ.ሣ.ቍ. 56307፣ አዲስ አበባ ነው።

ማውጫ

ርእስ

ገጽ

ርእስ አንቀጽ :-	የእግዚአብሔር ፈቃድ	1
ታላላቅ መንፈሳዊያን ታላት :-	14. ትንሣኤ	9
	ዋና ነገሩ ይህ ነው!	21
ክርስትና በኢትዮጵያ :-	የእግዚአብሔር መንግሥት ታሪክ	49
	አለቃ ነቅዕ ጥበብና አገልግሎታቸው	60
	እርሱ አላለማ!	79
ከዓለመ መጻሕፍት :-	አዕማድ መጻሕፍት	80

ማስታወቂያ

መጽሐፉን ከአዲስ አበባ ማግኘት የማትችሉና በአድራሻችሁ እንዲላክላችሁ የምትፈልጉ ሁሉ የመጽሐፉን ዋጋና በሬኮማንዴ የሚላክበትን የፖስታ ወጪ በማክል ሙሉ አድራሻችሁን ከሚገልጽ ደብዳቤ ጋር ብትልኩልን እንደታዘዝነው እንፈጽማለን።

የሚቻል ከሆነ በአብያተ ክርስቲያናት በኩል ጥያቄው በደብዳቤ ቢደርሰን የተሻለ ይሆናል።

መጽሐፉን በማሠራጨት ጌታን ማገልገል ለምትፈልጉ ሁሉ እያንዳንዱ እትም (ቁጥር) 50 መጽሐፍት የሚይዝ እሽግ ሆኖ ስለተዘጋጀ እያንዳንዱን እሽግ ለሚገዛ 20% (ከመቶ ሃያ) ቅናሽ ስለሚደረግ ለአሳታሚው ድርጅት የሚከፈለውን 80% (ከመቶ ሰማንያውን) ብቻ፣ በፖስታ ቤት በኩል የሐዋላውን ከፍላችሁ በቅድሚያ ብትልኩልን የምትፈልጉትን ያህል የምንልክላችሁ መሆኑን በትሕትና እንገልጻለን።

From the Library of
ፍጥሐ አጥላው ወልደ ዮሀንስ
 CERN ATLAS HOLDERS YOHANN

የእግዚአብሔር ፈቃድ ማንን እንድሆን፣ የትስ እንድናርና እንድሠራ ነው?

«እያንዳንዱ ሲጠራ በነበረበት ሁኔታ ይኑር»

በአሁኑ ጊዜ የባህል ወረራ በተካሄደባቸው ብዙ አገሮች ሊቃና የማይችል የማንነት ቀውስ መድረሱ ይነገራል፤ ከምእት ዓመታት በፊት የነበረው የሕዝቦች ማንነት አሁን ካለው ማንነታቸው ጋር የማይቀራረብና የማይታረቅ ሆኖባቸዋል ይባላል። ወደ ጓላ የቀሩ ናቸው ለተባሉ አገሮች ሥልጣኔንና ክርስትናን ለማስተማር ሲሉ፣ የሠለጠነው ዓለም መምህራን ባለፉት ምእት ዓመታት ውስጥ ከትውልድ አገራቸው በመውጣት በየሀገሩ ተሰማርተው እንደ ነበረ ይታወቃል። መምህራኑ በገቡባቸው ሀገሮች ሁሉ በአብዛኛው የተልእኳቸው ዐላማ ሠምርላቸዋል። ደቀ መዛሙርቶቻቸው በማናቸውም ሁኔታ እነርሱን ሆነውላቸዋል፤ ወይም መስለውላቸዋል። መምህራኖቻቸውን በመሆን ወይም በመምሰል ላይ ያሉት ሁሉ መውጣት ከማይችሉበት የማንነት ቀውስ ውስጥ መዘፈቃቸውን የተረዱት እጅግ ዘግይተው ነበር። አሁን የተላበሱት ማንነት ከጥንቱ ከጧቱ የራሳቸው እንደሆነ የመሰላቸውም ጥቂቶች አይደሉም።

ከእነዚህ መምህራን ዘንድ በተለይ የክርስትናን ትምህርት የቀሰሙት ዛሬ ማንነታቸው ጠፍቶባቸው፤ «የማን ልጆች ነበርን! የወረሰነው የባህል ዕሜት አልነበረምን? የራሳችን የሆነ መዋያና ማደሪያ ከወላጆቻችን በርስትነት አልተረከብንምን?» እያሉ ነው። ሳያስተውሉ የራሳቸውን ማንነት ከተፈቱ ዓመታት ዐልፈዋል፤ የመምህራኖቻቸውን ማንነት ቢላበሱም አልተወሐዳቸውም፤ የተውሶ መሆኑን አስታውቆባቸዋል፤ «የሰው ወርቅ አያደምቅ» እንዲሉ።

በእነዚህ ሁኔታዎች መዘበራረቅ ምክንያት ግራ የተጋቡ አንዳንዶች ቢቸግራቸው ሱባዔ ገብተው፣ በጾምና በጾሎት ተወስነው ማንነታቸውን ለማወቅና ለመጨበጥ የሚቻልበት መንገድ እንዲገለጽላቸው እስከ ማሰብ ቢደርሱ አያስደንቅም። የእግዚአብሔር ፈቃድ ማንን እንድሆን፣ የት እንድናርና እንድሠራ ነው? የብዙዎቹ የጾሎት ርእስ ሆኗል። እነዚህን መጠይቆች በትክክል የሚመልሱ በጣም ጥቂቶች ቢሆኑ ነው።

በእግዚአብሔር ቤት የረጅም ጊዜ የአገልግሎት ዓመታትን ያሳለፉ አንድ አባት ይህን በተመለከተ ሲያስተምሩ ቀጥሎ የተመለከቱትን ጥያቄዎች በማስተዋወቅ የሚመለስ ሰዎች ዝርዝር ላይ ሆነው እንደ እግዚአብሔር ጥያቄ የሆነ ዕርግጦች መልስ ስለማንታቸው ሊያገኙ እንደሚችሉ ጠቁመዋል።

አንደኛ እኔ ማን ነኝ?

«ይህን ጥያቄ ለመመለስ መጽሐፍ ቅዱስንም ሆነ ሌሎች መጻሕፍትን ማገባበጥና መመርመር ግድ አስፈላጊ አይሆንም፤ የተማሩ ሆኖ አለመገኘትም ይህን ከመመለስ አያግድም፤ ማንኛውም ሰው በቀላሉ የሚመልሰው ጥያቄ ነው፤» ካሉ በኋላ መምህሩ ወደ ራሳቸው ተመልሰው ለምሳሌ «እኔ ኢትዮጵያዊ ነኝ» አሉ። «ማንነቴን የተረዳሁት ሱባዔ ገብቼ አይደለም፤ መጻሕፍትን አንብቤና ሊቃውንትን ጠይቄም አይደለም። በልደት ያገኘሁትና በሕግ የተረጋገጠልኝ ማንነት ነው፤» በማለት ገለጹ።

የማንም ማንነት ሌላው ሰው ካለው ማንነት አይበልጥም፤ አያንስምም። ስለሆነም ራስን እንጂ ሌላውን ለመሆን መሞከር አስፈላጊ አይሆንም፤ የራስም ሆነ የሌላው ሰው ማንነት በራሱ አያጸድቅምም፤ አያስኩንንምም። ሐዋርያው ጳውሎስ ሌላው ሰው በማንነቱ ሊመካ የሚገባው መስሎ ከታየው፤ እርሱም ከሌላው የማያንስበት፤ የሌላውን ያህል እንዲያውም ይበልጥ የሚያስመካው የራሱ የሆነ ማንነት እንደነበረው ከመግለጽ ወደ ኋላ አላለም። የሐ.ሥ. 22፥ 3፤ 2ቆሮ. 11፥ 22፤ ፊል. 3፥ 4-5።

- የራሱ የሆነ ቋንቋ፣ ፊደልና ሥነ ጽሑፍ ያለው፤
- ነገሮችንና ክሥተቶችን የሚመለከትበት፤ የሚገመግምበትና የሚረዳበት የራሱ የሆነ የዳበረ ርእዮት፤ አስተውሎትና ክሂሎት ያለው፤
- የተረዳውን የሚገልጽበት የራሱ የሆነ ዘይቤ ያለው፤
- ከሌላ የሚቀበለው ለሌላም የሚሰጠውና የሚያስተላልፈው ያለው፤
- የራሱ የሆነ የአመጋገብ የአለባበስ፤ የአዘማመር፤ ከእነዚህ ጋር የሚያያዙ የባህልና የወግ ዕሢቶችና መሣሪያዎች ያሉት፤

ሕዝብ እነዚህንና የመሳሰሉትን የማንነቱ መታወቂያዎቹን እንደ ያዘ መሠልጠን፤ መጽሐፍ ቅዱስን መማር፤ እንደ ተረዳው የእግዚአብሔር ቃል መኖር ይችላል፤ እንዲህ ከመሆን የሚያግደው ነገር የለም። መጽሐፍ ቅዱስም ማንኛውም ሰው «ሲጠራ በነበረበት ሁኔታ ይኑር።» ይላልና። 1ቆሮ. 7፥ 20-24።

ከአይሁድ ኅብረተሰብ የተጠሩት፤ የመጀመሪያዎቹ የወንጌል ሰባክያን የነበሩት እንቅዱስ ጴጥሮስ፤ ጳውሎስና ሌሎችም ሐዋርያት በተለያዩ ክፍላተ ዓለማትና ክፍላተ አህጉር ተዘዋውረው የተለያዩ

አሕዛብን ሲያስተምሩ ከክርስቶስ ጋር አገናኝቸው እንጂ እነርሱ ወደ ነበሩበት ኅብረተሰብ እንዲፈልሱ አልጋቸውም። አይሁድ የነበሩትም ቢሆኑ የመብል ዓይነቶችን ከመለየት፤ የጾም ዕለታትን ከመጠበቅ፤ በዓላትን ከማክበር፤ ከመገዘር ወዘተርፈ ... እስራት ነጻ እንዲወጡ ተብሎ ከነበሩበት አይሁዳዊነት ወጥተው አሕዛብ ወደ መሆን እንዲፈልሱ አልተጠየቁም።

ማንኛውም ሰው የሆነውን ሆኖ መወለዱን ቢያውቅም ለምን እንደዚያ ወይም እንደዚህ ሆኖ እንደ ተወለደ ግን የሚያውቅ የለም፤ የፍጡር ሐሳብና ሥራ ምርጫም በዚህ አሠራር ውስጥ ሳይገባ በእግዚአብሔር ሉዓላዊ ዕውቀትና ሥልጣን ይህ እንደ ሆነ ሁሉም ያውቃል። በዕውቀቱ፤ በሐሳቡ፤ በዕቅዱና በሥራው ሁሉ እግዚአብሔር ጻድቅ ነው። «እርሱ አምላክ ነው፤ ሥራውም ፍጹም ነው፤ መንገዱም ሁሉ የቀና ነው፤ የታመነ አምላክ፤ ክፋትም የሌለበት፤ እርሱ እውነተኛና ቅን ነው፤» (ዘዳ. 32፥ 4፤) ሲል ሙሴ በመገመር እንደገለጸው፤ እግዚአብሔር ይህን ወይም ያን ሆነን እንድንወለድ በማድረጉ አልተሳሳተም። የራሱ ማንነት ባለው በማንኛውም ቤተሰብ፤ ማኅበረ ሰብ፤ ኅብረተሰብ ውስጥ እንድንወለድና በውስጡ የተወለድንበትን ቤተሰብና ማኅበረሰብ ዕሢቶች ይዘን እንድንገኝ ያደረገው በማይሳሳተው ዕውቀቱ ወስኖ ነው። እንግዲህ በልደት ሆነን የተገኘውንና ያገኘነውን ማንነት መተውና መፍለስ በእግዚአብሔር አሠራር ስሕተት እንዳለበት ለማስመሰልና ለማረም እንደመሞከር ይቆጠራል።

ወደ ክርስቶስ ስንጠራም ቢሆን እግዚአብሔር የሚፈልገው ወደ ግራና ወደ ቀኝ፤ ወይም ወደ ፊትና ወደ ኋላ የሚባልበት አካላዊና ምድራዊ እንቅስቃሴንና ከራስ ማንነት ወደ ሌላ ማንነት መፍለስን አይደለም፤ ነገር ግን በመንፈስ ወደ ላይ ወደ መንግሥቱ እንድንፈልስ ብቻ ይፈልጋል፤ ቄላ. 3፥ 1-2።

«ማንም በተጠራበት ጊዜ በነበረበት ሁኔታው ይኑር።»

ሁለተኛ እግዚአብሔር የት እንድንሆንና እንድንሠራ ይፈልጋል?

ከፍ ብለን ያወሳናቸው መምህር ሊመለስ ይገባል ያሉን ሁለተኛው ጥያቄ ይህ ነው።

የአዳምና የሔዋን ሐረገ ትውልድ ከእነርሱ ተነሥቶ በመብቀል ወደ ታች እየረዘመና እየበዛ፤ እየተቀጣጠለም መሄዱን መጽሐፍ ቅዱስ ያስረዳና ከጥፋት ውሃ የተረፉት ሦስቱ የኖኅ ልጆችና ሚስቶቻቸው እንደ እግዚአብሔር ትእዛዝ በምድር ላይ እየተራቡና እየተባዙ (ዘፍ. 9፥ 1-7) በተለያዩ አቅጣጫም ተበታትነው እየሰፈሩ ኑሮ መጀመራቸውንም ጨምሮ ቅዱስ መጽሐፍ ይተርካል። ኦሪት ዘፍጥረት ምዕራፍ 10 ይህን ያስረዳል።

በዚህ የሕዝብ አሰፋፈር፣ የመሬት ድልድልና የአካባቢዎች ክፍፍል ሥርዓት ውስጥ መለኮታዊው ፈቃድና እጅ እንዳለበት ከመጽሐፍ ቅዱስና ከታሪክ፣ ካሉትም ትውፊታዊ ተጨባጮች ማረጋገጥ ይቻላል። ገመድ ሳይጉተት፣ የወሰን ድንጋይ ሳይተከል ካርታም ሳይነሣ፣ የየትውልዱ ጥንታውያን አባቶች አቅጣጫቸውን ይዘው በመንገዝ ተበታትነው የያዟቸው መኖሪያ ሰፈሮችና አካባቢዎቻቸው እስካሁን ድረስ (የአብዛኞቹ ይዞታ) እየጨመረም እየቀነሰም ሀገራቸው ሆኖ ጸንቶ ቄይቷል። ከዚህ የተነሣም «ልዑል እግዚአብሔር ራሱ ለአሕዛብ የሚኖሩበትን ስፍራ አደላደለ፤ በታቸውንም ለይቶ ሰጠ፤ ለእያንዳንዱም ሕዝብ ዳር ድንበር ወሰነ፤» ማለት ተቻለ። ዘዳ. 32፣ 8፤ ሐ.ሥ. 17፣ 26-17።

የሰዎች ተበታትኖ መኖር ማለት «ብዙ ተባዙ፣ ምድርንም መሉአት» የሚለው የእግዚአብሔር ትእዛዝ (ዘፍ. 1፣ 28) የሚፈጸምበት መንገድ ነው። ይህ የእግዚአብሔር ትእዛዝ እንዳይፈጸም ለማድረግ በሰናዖር ሚዳ ተነሥቶ የነበረውን ተቃዋሚ መንፈስ እግዚአብሔር መትቶት ነበር። ዘፍ. 11፣ 1-9።

«እንዳንበታትን» በሚለው ሐሳብ ዙሪያ ይወያዩና ይስማሙ ዘንድ ለሰዎች አመቺ ሆኖ የተገኘላቸው በአንድ ቋንቋ መናገራቸው ስለ ነበረም ቋንቋቸውን ደባለቀው። የቋንቋዎች መብዛትና የሰዎች ተበታትኖ መኖር አሁን የሚታዩትን ብዙ፣ የብዙ ብዙ ልዩነቶችን በዓለም ላይ አመጣ። የኅብረ ቀለማት ብዛት ውበትንና ድምቀትን የሚያስገኘውን ያህል የተለያዩ ቋንቋዎች፣ የተለያዩ አመለካከቶች የተለያዩ የባህል ዕሴቶች ለዓለም የማይጠገብና የማይሰለች ውበትን፣ ደምግባትንና ድምቀትን ሰጥተዋታል።

ነቢይና የመጀመሪያው የእስራኤል ሕዝብ መሪ የነበረው ሙሴም ከብዙ ዓመታት በፊት መነሻ ታሪክ ያለውን ይህን ጉዳይ በእርሱ ዘመን የነበረው ትውልድ እንዳይረሳው ቀስቀሰ። ሆኖም የማንነትና «የየት ነበርሁ?» ጉዳይ መነሻው የትውልድ መሥራች አባቶች እንደሆኑ ከማስረዳት ወደ ጓላ አላለም። «የጥንቱን ዘመን አስታውስ! አባትህን ጠይቅ ይነግርሃልም! ሽማግሌዎችህንም ጠይቅ፣ ያስረዱሃል። ልዑል ለአሕዛብ ርስታቸውን በሰጠ ጊዜ የሰውንም ዘር በለያየ ጊዜ በእስራኤል ልጆች ቀጥር ልክ የአሕዛብን ርስት ድንበር ለየ።» (ዘዳ. 32፣ 7-8፤) በማለት የነገሮችን መነሻ ለዘንጋው ለዚያ ዘመን ትውልድ ጥቂማና ማሳሰቢያ በመዝሙርና በቅኔ ይኸው ሙሴ አስተማረ። ዘዳ. 31፣ 30።

ስለዚህ ሰው፣ የሆነውን ሆኖ መወለዱ በእግዚአብሔር ሉዓላዊ ፈቃድና ሥልጣን እንደሆነ ከመረዳቱ ቀጥሎ የተወለደባት ሀገርና ቤተ ክርስቲያንም የአገልግሎቱ ምእማዳት (መቆሚያ መሠረት) መሆናቸውን ሊዘነጋ አይገባም። «እግዚአብሔር የት እንደሆነና የት እንደሠራ

ይፈልጋል?» እንዲል፡ «ሱባዔ ልገባና በጾምና በጸሎት ልጠይቅ ይገባኛል» ብሎም እንዲጨነቅ አስፈላጊ አይሆንም። እግዚአብሔር ይህን ከዘመናት በፊት ወስኖታል፤ ወደ ዓለም ሊመጣ በተወሰነ ጊዜም ያንድ ሀገር ዜጋና ያንዲት ቤተ ክርስቲያን አባል በሆኑ ወይም ባልሆኑ ወላጆቹ በኩል ወደ ዓለም እንዲመጣ አድርጎታል። እግዚአብሔር በዚህ በኩል ስለርሱ ያለውን ፈቃዱን አስቀድሞ ገልጾለታል ማለት ነው።

የወንጌልን እውነት መቼና በማን በኩል መረዳት እንዳለበት በወሰነው ዘላለማዊ ዕቅዱ መሠረትም የወሰነው ጊዜ ሳያልፍ «እድን ዘንድ ምን ላድርግ?» የሚለውን የነፍሱን ጥያቄ መልሶለታል። ከዚያ በኋላ ምእመኑ እግዚአብሔር አስቀድሞ በልደት ወይም በወንጌል ስብከት በተከለው በዚያ ስፍራ ሆኖ እያደገ እግዚአብሔርን እንደ ቃሉና እንደተሰጠው ጸጋ ማገልገል፣ እርሱም በበኩሉ እግዚአብሔር የተለያየ የጸጋ ስጦታን ባደላቸው አገልጋዮች መገልገል ነው። ምእመናንንም በመግፋት እግዚአብሔር ከተከላቸው ስፍራ ነቅለው ለሚጥሉ ወዋላቸው!!!

በዘመናችን ያሉ አንዳንድ ሰባክያን ፡-

1. ፍቅር በጉደላትና በወደቀቸው በኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን፤ ራእ. 2፣ 1-7፤
2. የሰይጣን ዙፋን ባለበት እየኖረች በተገኘችው በዲርጋምን ቤተ ክርስቲያን 2፣ 12-17፤
3. ሴሰኝነትና ከጣዖት ጋር ንክኪት ባላት፣ በአመንዝራዋ በኤልዛቤል መንፈስ በምትመራዋ በትያፕሮን ቤተ ክርስቲያን 2፣ 18-28፤
4. ከሕይወት በታች፣ ከሞት በላይ በምትገኘው በሰርዲስ ቤተ ክርስቲያን 3፣ 1-6፤
5. ምንም ሳይኖራት ሁሉ አለኝ ባይ በሆነችው፣ ዕውርነትዋንና ራቁትነትዋን እንኳ ለማወቅ ባልታደለችው በሉዶቅያ ቤተ ክርስቲያን 3፣ 14-22፤

ውስጥ ከላይ በተገለጸው ሁኔታ እግዚአብሔር የተከላቸውና ውድቀት የደረሰባቸው ምእመናን ከመንፈስ ቅዱስ በተላለፈላቸው ጥሪ መሠረት እያንዳንዳቸው በእነዚያው በሚገኙባቸው አብያተ ክርስቲያናት ሆነው የእግዚአብሔር ቃል በጠቂማቸው ጉድለት ንስሐ ገብተው እንዲታደሱ አይፈቅዱላቸውም። እንደ እነርሱ አረዳድ (ግንዛቤ) ንስሐ መግባትና የንስሐ ፍሬ የሚሉት፣ ችግርና ጉድለት ካለባቸው አብያተ ክርስቲያናት ሲዛወሩ ወይም ዐዲስ ቤተ ክርስቲያን ሲያቋቁሙ ነው። በእግዚአብሔር ቃል ያልተጻፈ ሰው ሠራሽ መፍትሔ ነው። እያንዳንዳቸው እግዚአብሔር ከተከላቸው ምእማድ (መቆሚያ መሠረት) ሳይናወጡ ንስሐ በመግባት ሊታደሱ ይገባል፤ ራእ. 2፣ 24፤ 3፣ 11።

እስኪ አሁንም ጉዳዩን ወደ እግዚአብሔር ሉዓላዊ ሥልጣን፣ ፈቃድና ውሳኔ እንመልሰውና ከዚያ አንጻር እንየው። በኤፌሶንም ሆነ

ጉድለት በተገኘባቸው በሌሎች አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ካሉ ወላጆቻቸው የተወለዱትና፤ ስለ ሀልዎተ እግዚአብሔርና በልጁ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ስለ ተገኘው የዘላለም ሕይወት የተሰበከላቸውን በመቀበል አምነው የተጠመቁ ምእመናን፤ ቆመው የተገኙበት ይህ ምእማድ ከእግዚአብሔር ሉዓላዊ ዕውቀት፤ ሥልጣን፤ ፈቃድና ውሳኔ ውጪ ነው ማለት እንደፍራለን? አማልክት ሳይሆኑ አማልክት ነን የሚሉ፤ ወይም ናቸው የሚባሉ ቢኖሩም በሰማይም ሆነ በምድር የወደደውን ሁሉ ማድረግ የሚችል አንድ አምላክ እግዚአብሔር ብቻ መኖሩን እናምን የለምን? ዘፃ32፡ 39፡ 1ቀሮ. 8፡ 4-6።

ዛሬች ሁሉ በቆሙበት ሆነው ወደላይ እንደሚያድጉ፤ ሰዎችም እግዚአብሔር በተከላቸው ስፍራና ሁኔታ ላይ ጸንተው በመቆም፤ ሁሉን ለራሱ ክብር የፈጠረውን እግዚአብሔርን እንዲያከብሩ (ምሳ. 16፡4፤) ማድረግ ብቻ በቂ ነው። ከአይሁድ ኅብረተሰብ የተጠሩ ቢኖሩ በስፍራቸው፤ በልሳናቸው በባህላቸው እግዚአብሔርን ያከብሩ፤ ከተለያዩ የአሕዛብ ኅብረተሰብ የተጠሩትም በየስፍራቸው፤ በየልሳናቸው፤ በየባህላቸው እግዚአብሔርን ያከብሩ። ይህም ሲባል በተለየ ጥሪ ከተወለደባት ሀገርና ቤተ ክርስቲያን ውጪ እንዲሄድ ከእግዚአብሔር አይታዘዝም ማለት እንዳልሆነ ግልጽ ነው። ነገር ግን የተለየ ጥሪ የሌለው «ማንም በተጠራ ጊዜ በነበረበት ሁኔታ ይኑር»።

ሦስተኛ እግዚአብሔር የሚወደው የትኛውን ቀለም ነው?

በመፍጠር የተገለጸው የእግዚአብሔር ጥበብ አስደናቂ ነው። ለፍጥረታት ሁሉ አንድ ዓይነት የባሕርይ ቀለምና ቅርጽ አልሰጣቸውም። ልዩነቶችን ሁሉ ይዘው እንዲገኙ ያደረገው ፈቅዶና ዕቅዶ ነው፤ ዘፍ. 1፡ 27፤ መዝ. 115፡ 3።

እንደ ሌላው ሁሉ ቤተ ክርስቲያንም በሚመለከት የተገለጸው የእግዚአብሔር ጥበብ በአሠራር ገጽታው የተለያየና ብዙ ኅብር ያለው ነው፤ በራሱ ጥበብ የፈጠራቸውን ልዩነቶችን ሁሉ ሳይደመስስ ሰዎችን ባሉበት ሁኔታና ስፍራ የሚያቅፍበትን የአሠራር ጥበብ በሥራ ላይ አውሏል።

ቅዱስ ጳውሎስ ለኤፌሶን ምእመናን በጻፈው መልእክት ውስጥ እግዚአብሔር ከዘመናት በፊት የነደፈው ዕቅድ ባለፉት ዘመናት ምስጢር ሆኖ መቆየቱን፤ አሁን ግን ለቅዱሳን ሐዋርያትና ነቢያት መገለጡን፤ ራሱ ጳውሎስም የዚህ ምስጢር አገልጋይ ሆኖ መመረጡን አስረድቷል። ጳውሎስ እንዲያገለግል በተጠራበት ወንጌል አማካይነት አሕዛብ በክርስቶስ በኩል የተፈጸመውን ተስፋ ከእስራኤል ጋር አብረው ወራሾች እንዲሆኑ የተጠሩበት አሠራር እንደ ሆነ ገልጾታል፤ ለተገለጸው ባለ ብዙ ኅብር የእግዚአብሔር ጥበብ ይህ አጠቃላይ መግለጫ ነው።

ሐዋርያው በመቀጠል፤ በአሁኑ ዘመንም በሰማያዊ ስፍራ ባሉት አለቆችና ባለሥልጣናት ዘንድ በቤተ ክርስቲያን እየተሠራበት እንዳለ መታወቅ ያለበት፤ አስቀድሞ ተሰውሮ የነበረውና አሁን የተገለጸው፤ ትልቅ ምስጢር፤ ባለ ብዙ ኅብርም የሆነው የእግዚአብሔር ጥበብ በሥራ ላይ መዋሉ መሆኑን ያብራራል። ኤፌ. 3፡ 1-11።

«መልእክቱ ዝቅ ብለው በትኩረት የሚመለከቱት» ቢሆንላቸው ሊጉበኙት የሚወዱት በቤተ ክርስቲያን የተገለጠውን ይህን ባለ ብዙ ኅብር የሆነ የእግዚአብሔርን ጥበብ ይሆናል ብለን እንገምታለን። 1ጴጥ. 1፡12።

ልዑል እግዚአብሔር ያወጣው፤ ሲገለጽም መልእክትን እንኳ ያስጉመጀው ይህ ድንቅ ዕቅድ ከዘመናት በፊት ቢሆንም ዕቅዱ ምስጢር ሆኖ በነበረባቸው የጥላ አሠራር ዓመታት ውስጥ ለእግዚአብሔር በወገንነት የተለየው አንድ ሕዝብ፤ አንድ ቋንቋ፤ አንድ ባህል ነበረ፤ (ዘጸ. 19፡ 3-6፤ ዘፃ. 7፡ 6፤ 26፡ 18-19)። ያም አንድ ሕዝብ እስራኤል ሲሆን እግዚአብሔርን ማምለክ የሚወድ ሌላ ሕዝብ ቢኖር የራሱን ማንነት ትቶ ወደ እስራኤል ማንነት መመለስ ነበረበት። ይህ አመለካከት በወንጌልም ተግባራዊ እንዲሆን ያሰቡትን እነ ጴጥሮስን ጳውሎስን ባይቃወማቸው ኖሮ ጠልፎ ሊጥላቸው ምንም አልቀረውም ነበር። የሐ.ሥ. 15 እና 1ላ. 2 ይህን ይተርካል።

በእግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ ያንድ ሕዝብና ያንድ ቋንቋ፤ ያንድ ባህል፤ ያንድ የቆዳ ቀለም መገኘት በዚያ ውስጥ ስፍራ ከተያዘላቸው ብዙ ኅብረ ቀለማት መካከል ያንድ ቀለም መገኘት ሆኖ ስለሚቈጠር ድምቀቱና ውበቱ አነስተኛ ነበረ።

ለዚያን ጊዜ ምስጢር የነበረው የእግዚአብሔር ዕቅድ፤ ጊዜው ደርሶ ሲገለጥ ግን «ከነገድ ሁሉ፤ ከቋንቋ ሁሉ፤ ከወገን ሁሉ፤ ከሕዝብ ሁሉ በክርስቶስ ደም የተዋጁ ሰዎች» በመንግሥቱ ውስጥ በተጠበቀላቸው ስፍራ ገቡ። ክብር ውዳሴ ለሰሙ ይሁንና ለእግዚአብሔር መንግሥት በተዋጀው በያንዳንዱ ነገድ፤ በያንዳንዱ ቋንቋ፤ በያንዳንዱ ወገንና በያንዳንዱ ሕዝብ ውስጥ የታቀፉ የቤተሰብ፤ የመደብ፤ የጾታ፤ የቀለም ልዩነቶችም ብዙ ኅብረ ቀለማት ናቸው። ራእ. 5፡ 9-10።

ስለ ሆነም እግዚአብሔር በቤተ ክርስቲያን በሥራ ላይ ያዋላት ጥበብ ባለ ብዙ ኅብር ናት።

በግእዙ «ጥበቢሁ ለእግዚአብሔር እንተ ብዙኅ ኅብሪሃ!»

በዐዲሱ መደበኛ ትርጉም «ብዙ ገጽታ ያለው የእግዚአብሔር ጥበብ!» ተብላ ተገልጿለች። እነዚህ ሁሉ በአንዲት አጽናፋዊት የክርስቶስ አካል በተባላቸው ሰማያትና ምድርን በሞላቸው ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ብዙ ብልቶች ሆነው ተገጣጥመው በመንፈስ ተወሐዱ እንጂ ክርስቶስ በደሙ የዋጀቸውን ምእመናን ሁሉ በምድር በዚህ ዘመን

አንድ ሀገር፣ አንድ መንግሥት፣ አንድ ሕዝብ፣ አንድ ቋንቋ፣ አንድ ባህል አንዲት ምድራዊት ቤተ ክርስቲያን እንዲሆኑ አላደራጃቸውም። የአንዲትን ምድራዊት ቤተ ክርስቲያን ሰበካ አብጠት ለማምጣት ከሌሎች አብያተ ክርስቲያናት ሰበካዎች ማፍለስ ለእግዚአብሔር መንግሥት አሠራር ተጻራሪ ነው።

በእግዚአብሔር ቃል (በመጽሐፍ ቅዱስ) ውስጥ በተመዘገበ ታሪካቸው የምናውቃቸው ብዙ ምድራዊያን (በምድር የተቋቋሙ) አብያተ ክርስቲያናት አሉ። እነዚያም ፦

- በከፍተኛው ጥቅል ስም ሲጠሩ «የክርስቶስ አብያተ ክርስቲያናት» ይባላሉ። ሮሜ 16፥16። እነዚህም በየነገዱ፣ በየቋንቋው፣ በየወገኑ፣ በየሕዝቡ፣ በየሀገሩ፣ በየባህሉ የተቋቋሙት ሁሉ ማለት ናቸው።
- በመለስተኛ ጥቅል ስም ሲጠሩ «የአሕዛብ አብያተ ክርስቲያናት» (ማለት አሕዛብ ዐቀፍ አብያተ ክርስቲያናት) ተብለዋል (ሮሜ 16፥41)። በዚህም ውስጥ በየነገዶች፣ በየቋንቋዎች፣ በየወገኖች፣ በየሕዝቦች፣ በየሀገሮች፣ በየባህሎቻቸው የተቋቋሙት ሁሉ ይታያሉ። እንዲህም ከሆነ የአይሁድ አብያተ ክርስቲያናትም ከዚህ ስያሜ ውጪ ሆነው ራሳቸውን ችለው አሉ ማለት ነው።
- እንደ ገና ጠበብ ያሉ ብዙ አብያተ ክርስቲያናት በከፍል በከፍል የሚታቀፉባቸው ኅብረቶች አሉ፤ ለምሳሌ

- የገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ገላ. 1፥2።
- የእስያ አብያተ ክርስቲያናት ራእ. 1፥4-11፡20።

እነዚህ ሁሉ ብዙ ኅብረ ቀለማት ስለ ሆኑ አንዱ ከሌላው የሚለዩባቸው ነጥቦች ብዙ ናቸው፤ ሌላው ቀርቶ ሁሉም ብርቱና ደካማ ጎኖች አሏቸው፤ ደግሞም ከተቋቋሙባቸው ቦታዎች የተነሣ በቋንቋ፣ በባህል፣ በአሠራር ሊለያዩ እንደሚችሉ እናምናለን። ጳፋ ግን በምድር ያሏቸውን ልዩነቶች ሁሉ ሳይደመስስ እግዚአብሔር በአንዲቱ በክርስቶስ አካል ውስጥ በእኩልነት ስፍራን ሰጥቷቸዋል። ገላ. 3፥27-28፤ ራእ. 1፥12-13፡19፡20።

በእግዚአብሔር ዘንድ የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን እንከን የለሽ መሰላ በታየችው በሰምርኔስ ቤተ ክርስቲያን እንድትዋጥ አልታሰበም፤ የሰርዴስም፣ የትያፕሮንም፣ የኢርጋግንም እንደዚሁ በፊልድልፍያ ቤተ ክርስቲያን እንዲዋጡ አልታዘዘም። ጌታ ሁሉንም በራሳቸው አውቋቸዋል፤ በስማቸውም መዝግቧቸዋል፤ ከእያንዳንዳቸውም ጋር ጉዳይ ስላለው መልእክት ይለዋወጣል። ራእ. 1፥11።

«ስብሐት ለአብ፣ ወወልድ፣ ወመንፈስ ቅዱስ ለሐዱ አምላክ፤ አሜን»

ታላላቅ መንፈሳውያን ቃላት

14. ትንሣኤ

የክርስቶስ መሠረት የጌታችን፣ የአምላካችንና የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ነው። ለዚህም አባባል ከሚጠቀሱት ምክንያቶች መካከል ዋናዎቹ የሚከተሉት ናቸው ፦

አንደኛ ፦ ለወንጌል መሠረት የሆኑት መሲሕኮችና መሲሕኮቹ ጉልቶ የተገለጸባቸው አንዳንድ ተአምራት ለሰው ሳይነገሩ እንዲቆዩና ከትንሣኤው በኋላ ግን እንዲሰበኩ ራሱ ባለቤቱ ቀድሞውኑ መመሪያ ሰጥቶ ስለነበር፤ ማቴ. 17፥9፤

ሁለተኛ ፦ ከትንሣኤው በፊት መሰበክ የማይገባቸውን አንዳንድ ትምህርቶችን ምንም ቢሰሙና አንዳንድ ተአምራቶችንም ምንም ቢያዩ፣ የትርጉማቸውን ምንነት የሚያጤኑበት ማስተዋላቸው ለደቀ መዛሙርቱ የተለቀቀላቸው ከትንሣኤው በኋላ ስለ ነበር፤ ዮሐ. 2፥18-22፤ ያለ ሞቱና ያለ ትንሣኤው ክርስቶስ ሕያው እምነት ሊሆን አይችል እንደ ነበረ ይታወቃል።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም ይህን ነጥብ እንዲህ በማለት አጉልቶ አሥምርበታል። «ወንድሞች ሆይ፣ የሰበከሁላችሁን፣ ደግሞም የተቀበላችሁትን፣ በእርሱም ደግሞ የቆማችሁበትን፣ በእርሱም ደግሞ የምትድኑበትን ወንጌል አሳስባችኋለሁ። ... እኔ ደግሞ የተቀበልሁትን ከሁሉ በፊት አሳልፌ ሰጠኋችሁ፤ እንዲህ ብዬ ፦ መጽሐፍ እንደሚል ክርስቶስ ስለ ጋጢአታችን ሞተ፣ ተቀበረም፤ መጽሐፍም እንደሚል በሦስተኛው ቀን ተነሣ፤» 1ቆሮ. 15፥1-3።

የክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ጳውሎስም ሆነ ሌሎች ሰባክያት ሊሰበኩት፣ ሰዎችም ሊቀበሉት፣ ጸንተውም ሊቆሙበት የሚገባና ሊድኑበት የተሰጠ የወንጌል ማእከላዊ ትምህርት እንደሆነ ሐዋርያው አበክሮ ሲገልጽ ይነበባል።

የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ለድል ዜና ብሥራት ምንጭ የሆነውን ትንሣኤውን አስከትሎ ደርሷል። ሆኖም በዚህ ዜና ብሥራት ተሸናፊነቱ የሚነገርበት ሰይጣን፣ ለራሱ ድል አድራጊነት መነገር የሚጠቅም እየመሰለው፣ የጌታን የሞቱን ዜና ብቻ አጉልቶ መናገር ሲችል ተሸናፊነቱ ይፋ ሆና የታወጀበትን የጌታን ትንሣኤ ይደብቃል። ነገር ግን መሞቱ ለመነሣት ነበረና ጌታችን የሚሞት መሆኑን አስቀድሞ በተናገረበት ጊዜ ሁሉ ትንሣኤው ሞቱን ተከትሎ መድረሱ የማይቀርና

የሚጠበቅ «የምሥራች» እንደ ሆነ ሲያስተምር ነበር። ማቴ. 12፡ 39-40፤ 16፡21፤ 17፡22-23፤ 20፡18-19።

አይሁድም እንደ ሰይጣን የጌታ ትንሣኤ ጠላቶች ስለ ነበሩ ትንሣኤውን ለማስቀረት የሚቻል መስሎአቸው መቃብሩን አሸጉ፤ በጭፍሮችም የማስጠበቅ ርምጃ ወሰዱ፤ (ማቴ. 27፡62-66)። «የፈሩት ይደርሳል፤ የጠሉትም ይወርሳል» እንደ ተባለው ሁሉ የጌታ ትንሣኤ መድረሱን ካረጋገጡ በኋላ እንኳ ትንሣኤውን ለማስተባበል ሞከሩ፤ (ማቴ. 28፡ 11-15)። ነገር ግን ቅዱስ ጴጥሮስና ሌሎች ሐዋርያት በኋላም ቅዱስ ጳውሎስ፤ በአይሁድ አለቆች ውሳኔ የተሰቀለው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሦስተኛው ቀን መነሣቱን በመስበክ ላይ አተኮሩ፤ በዚህም ምክንያት ከአይሁድ ዘንድ በየጊዜው ስደት ሲደርስባቸው ኖሩ። ዮሐ. ሥ. 4፡ 1-21።

ዛሬም እንኳ ቢሆን የክርስቶስን ትንሣኤ የሚጠራጠሩ ይኖራሉ። ታዲያስ ስለ ክርስቶስ ትንሣኤ እርግጠኞች መሆን እንዴት ይቻላል? ሐዋርያትስ ምን ማስረጃ አቀረቡ? የሚሉ ቢኖሩ ያሉንን መልሶች በ7 አርእስት አጠቃለን ለማሳየት እንሞክራለን።

1.0 ትንሣኤው የትንቢት ፍጻሜ ነው ተብሏል፤

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ እንደሚነሣ ከመሞቱ በፊት ብዙ ጊዜ ተናግሮ ነበር፤ (ማር. 8፡31፤ 9፡31፤ 10፡34፤ 14፡28፡)። ከትንሣኤው በኋላም ኢየሱስ ራሱና ሐዋርያቱ የብሉይ ኪዳን ነቢያት ስለ ትንሣኤው አስቀድመው ተነብዮው እንደነበረ አብራርተው ገለጡ፤ (ሉቃ. 24፡ 25-27፡44-47፤ ዮሐ. ሥ. 2፡25-31፤ 13፡32-37)፤ ስለ ትንሣኤው የተነገሩት ትንቢቶች መፈጸማቸው በእነዚህ የሐዲስ ኪዳን ጥቅሶች መገለጹ የክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ አስቀድሞ የታወቀ መሆኑን ያስረዳል። ዮሐ. ሥ. 2፡29-32፤ 13፡32-37።

2.0 ክርስቶስ ለሞቱት በኩራት ሆኖ ተነሥቷል፤

የመጀመሪያው ሰው አዳም ኅጢአትን በሠራ ጊዜ ሞት ኅጢአትን ተከትሎ ወደ ዓለም ገባ፤ በሰውም ሁሉ ላይ ደረሰ፤ (ሮሜ 5፡ 12)። ሰውም ሁሉ በአንዱ በአዳም ኅጢአት ሞትን እንደ ወረሰ እንደዚሁም ዳግማይ አዳም በሆነው በአንዱ በክርስቶስ አማካይነት ለሰው ሁሉ ትንሣኤና ሕይወት ሆኖአል፤ ዮሐ. 11፡25-26፤ 1ቆሮ. 15፡20-21።

ጌታችን ከሙታን ተለይቶ ከመነሣቱ በፊት በዘመነ ብሉይም በዘመነ ሐዲስም ከእግዚአብሔር በሆነ ተአምር ከሞት የተነሡ ሰዎች ነበሩ።

በዘመነ ብሉይ ፦

- በነቢዩ በኤልያስ አገልግሎት ወልደ መበለት ዘበራጽታ 1ነገ.

17፡17-24፤

- በነቢዩ በኤልያስ አገልግሎት ወልደ ሱነማዊት 2ነገ. 4፡ 32-37፤

በዘመነ ሐዲስ ፦

- በጌታችን አገልግሎት ወልደ መበለት ዘናይን ሉቃ. 7፡ 11-17፤
- በጌታችን አገልግሎት ወለተ ኢያሊርስ ሉቃ. 8፡ 49-55፤
- በጌታችን አገልግሎት አልዓዛር ዮሐ. 11፡ 38-44፤

እነዚህ ሁሉ የእግዚአብሔር ክብር ይገለጽባቸው ዘንድ በቀድሞው አዳማዊ ባሕርይና አሮጌ አካል ተመልሰው ተነሡ እንጂ፤ ሙታን በዓለም መጨረሻ ወቅት በሚነሡበት ዐዲስ ባሕርይና ዐዲስ አካል ማለት በሥጋቸው በአካል ዘመንፈስ አልተነሡም፤ ተመልሰው ሞተዋል። ተመልሰው ባይሞቱ ኖሮማ ፦

1) ዛሬም በአካል ዘመንፈስ እየኖሩ ናቸው በተባሉ ነበር፤

2) ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ለዚህ ዓይነት ትንሣኤ በኩር ነው ባልተባለ ነበር፤

3.0 ክርስቶስ በማይበሰብስ አካል ተነሣ፤

ሰዎች ከሞት የሚነሡበት አካል ምን ዓይነት አካል እንደ ሆነ ለማወቅ እርስ በርስ የሚወያዩበትና የሚጠያየቁበት ርእስ ከሆነ ውሎ ዐድሯል። ሐዋርያው ጳውሎስም በዚህ ርእስ ሥር ሰፊ ማብራሪያ ጽፎአል፤ ትምህርቱንም በዘር ምሳሌ ገልጾታል። 1ቆሮ. 15፡ 35-44

3.1. የሚዘራው ዘር ሞቶ መነሣቱ (መብቀሉ) የተፈጥሮ ሕግ ስለ ሆነ ዘር ሁሉ ስንዴ ቢሆን ወይም ሌላ እህል በመሬት ውስጥ ቆይቶ በመብቀል ትንሣኤን ያገኛል፤ ሰውም እንደዚሁ ከሞተና ከተቀበረ በኋላ ወቅቱን ጠብቆ ይነሣል። «አንተ ሞት፤ አንተ የምትዘራው ካልሞተ ሕያው አይሆንም» ቀ. 36።

3.2. የሚዘራው ስንዴ ቢሆን ወይም ሌላ እህል ቢሆን ቅንጣቱ ፍሬ ብቻ ይዘራል፤ የተዘራው ቅንጣቱ ፍሬም ከሞተ በኋላ እርሱ ራሱ በዐዲስ አካል ይበቅላል። በዚሁ ምሳሌ አንጻር ሰው ከሞተ በኋላ አሮጌው አካል ተለውጦ ዐዲስ አካል ሆኖ ይነሣል። «የምትዘራውም ስንዴ ቢሆን ከሌላም ዓይነት የአንዱ ቢሆን፤ ቅንጣት ብቻ ነው እንጂ የምትዘራው የሚሆነውን አካል አይደለም» ቀ. 37።

3.3. የሚዘራው ዘር ሁሉ ሲበቅል ይዞ የሚነሣው ሁሉም የየራሱን አካል ነው፤ ስንዴ ተዘርቶ በገብስ አካል አይበቅልም። እንደዚሁም የሞቱ ሰዎች ሁሉም በየራሳቸው አካል ይነሣሉ። ላንቀላቶት (ለሞቱት) ሁሉ በኩራት ሆኖ ከሙታን ተለይቶ የተነሣው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የተነሣው በራሱ አካል ነበረ፤ የመቃብሩ፤ ባዶ መሆንም ለዚህ ማስረጃ ነው። «ከዘርችም ለእያንዳንዱ የገዛ አካሉን

ይሰጠዋል።» ቍ. 38።

3.4. የሚነሳው አካል ከሚሞተው አካል ጋር ያለው ልዩነት፤

የሞተ ሰው አነሣሥ ከእህል ቅንጣት አሟሟትና አበቃቀል ጋር እንደሚመሳሰል ጳውሎስ ተንትና አቅርቦታል። ቍ. 42-44።

3.4.1 የሚሞት ሰው አካል የሚበሰብስ ሲሆን ያው ተለውጦ የማይበሰብስ አካል ሆኖ ይነሳል። «በመበሰበስ ይዘራል፤ ባለመበሰበስ ይነሳል፤» ቍ. 42፤ «ሙታን የማይበሰብሱ ሆነው ይነሳሉ፤ እኛም እንለወጣለን።» ቍ. 51-52።

3.4.2 የሚሞት ሰው ወደ ዐፈር የሚጣለውን (በውርደት የሚዘራውን ዘር) ይመስላል፤ አዳም «ዐፈር ነህና ወደ ዐፈር ትመለሳለህ» እንደ ተባለ (ዘፍ. 3፡19) ሰው ሲሞት በሕይወት በነበረበት ጊዜ ወደሚጸየፈው ዐፈር እንደ ዘር ሲጣል መዋረዱን ያመለክታል፤ እንደ ቡቃያ በዐዲስ አካል ከዐፈር ሲወጣ ግን ለክብር ነውና ሁኔታው «ትንሣኤ ዘለክብር» ተብሏል። «በውርደት ይዘራል፤ በክብር ይነሳል» ቍ. 43።

3.4.3 ዘር ሲዘራ በሰው እጅ ወደ ዐፈር እንደሚወድቅ፤ ሰውም ሲሞት ፍጹም ደካማ ሆኖ በሰው ቍጥጥር ሥር ይውላል፤ ለመቀበርም የሰው እርዳታ ያስፈልገዋል። ሲነሣ ግን «ሙቃብር ክፈቱልኝ፤ መግነዝ ፍቱልኝ» ሳይል ከሙታን ተለይቶ እንደተነሣው፤ ለትንሣኤም በኩር እንደሆነው እንደ ጌታችን እንደ ኢየሱስ ክርስቶስ ከእግዚአብሔር በሆነ ጎይል ይነሳል። «በድካም ይዘራል፤ በጎይል ይነሳል» ቍ. 43።

3.4.4 የሚሞተው ተፈጥሮአዊ አካል ሲሆን፤ በሚነሳበት ጊዜ ግን ያው ተለውጦ መንፈሳዊ አካል ወይም አካል ዘመንፈስ ሆኖ ይነሳል። «ፍጥረታዊ አካል ይዘራል፤ መንፈሳዊ አካል ይነሳል» ቍ. 44።

3.5 ዐዲስ አካል ማለት እንዴት ያለ ነው?

ሙታን በትንሣኤ ገንዘብ የሚያደርጉት ዐዲስ አካል ከአርጌው አካል ጋር የሚመሳሰልበትና የሚለያይበት ሁኔታ እንዳለው፤ ከሙታን ተለይቶ ከትንሣኤ ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ሁኔታ ለመረዳት ይቻላል

3.5.1 የሚለያይበት ሁኔታ፤

የሚሞተው ሰው አካል በስያሜው ፦

- ተፈጥሮአዊ፤ (ሥጋዊ) የተፈጠረ አዳምን መስሎ ከሥጋ በመወለድ የሚገኝ (ዘፍ. 5፡3፤ ዮሐ. 3፡6)
- ምድራዊ፤ 1ቆሮ. 15፡47-48
- የሚበሰብስ፤ ቍ. 42

- የሚሞት፤ ቍ. 53 ሲሆን፤ ወይም ሲባል፤ የሚነሳው ሰው አካል ግን
- መንፈሳዊ ዳግማዊ አዳምን መስሎ ከሞት በመነሣት የሚገኝ ዮሐ. 3፡6፤ 1ቆሮ. 15፡45-46
- ሰማያዊ፤ ቍ. 47-49
- የማይበሰብስ፤ ቍ. 51-52
- የማይሞት፤ (ዘለዓለማዊ) ቍ. 53-54

3.5.2 የሚመሳሰልበት ሁኔታ፤

- ከሞት የሚነሳው ሰው አካል መንፈሳዊ ነውና (መንፈስ አይደለምና)
- ሥጋና ደም ነው አይባልም እንጂ ለአካል ዘመንፈስ ተገቢ የሆነ ሥጋና ዐጥንት አለው። ሉቃ. 24፡39
- ሲፈልግ ይታያል፤ ይገለጣል፤ ይሰወራል፤ ሉቃ. 24፡15-16፤ 30-32፤ ዮሐ. 20፡14-15፤ 21፡4
- የአካል ክፍሎች አሉት፤ ለምሳሌ እጆች፤ እግሮች፤ ጉን፤ መልክ ... ሉቃስ 24፡40፤ ዮሐ. 20፡20፤ ሥራ. 1፡3፡9።
- ሲፈልግ ይዳሰሳል፤ ዮሐ. 20፡24-25፤ 27
- ሲፈልግ ምግብ ይመገባል፤ ሉቃስ 24፡41-43፤ ዮሐ. 20፡10፤ 13-15
- በተዘጋ በር እንኳ ስለሚገባ የዚህ ዓለም የተፈጥሮ ሕግ የሚገዛው አይመስልም፤ ዮሐ. 20፡19፤ 26፤ ሥራ. 1፡9።

3.5.3 በትንሣኤ ጌታን እንመስለዋለን፤

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ ስለተነሣበት መንፈሳዊ አካል (አካል ዘመንፈስ) ብዙ ባናውቅና በዝርዝር መናገር ባንችልም በጌታ ዳግም ምጽአት ወቅት ሞተን የምንገኘውን ሁሉ የተዋረደውን ሥጋችንን ለውጦ፤ ሁሉን ለራሱ ሊያስገዛ በሚችልበት አሠራሩ ከቡር ሥጋውን እንደሚያስመስለው እናውቃለን፤ (ፊል. 3፡20-21)። ጌታችን ሲገለጽ እኛም የእርሱን በሚመስል አካል ስለምንሆን፤ ባለበት ሁኔታ እርሱን እናየዋለን፤ 1ዮሐ. 3፡2።

3.5.4 ልዩ ሁኔታ፤

በጌታ ዳግም ምጽአት ወቅት ገና በሕይወት ሥጋ እየኖሩ ያሉ ምእመናን ሁለተኛው መለክት ሲነፋ በቅጽበት ዓይን ተለውጠው ዐዲስ አካልን (አካል ዘመንፈስን) ይለብሳሉ። የመጀመሪያው መለክት ሲነፋ ዐዲስ አካልን ለብሰው ከሞት ከተነሡት ጋር በአንድነት ሆነው ጌታን ለመቀበል ይነጠቃሉ፤ ማቴ. 24፡31፤ 1ቆሮ. 15፡51-52፤ 1ተሰ. 4፡15-17።

4.0 የክርስቶስ ትንሣኤ ማስረጃዎች

በእግዚአብሔር መንፈስ ለተጻፉት ቅዱሳት መጻሕፍት ጸሐፊ የሆኑት

ቅዱሳን እንደሌላው መንፈሳዊ ጉዳይ ሁሉ ለጌታችን ለኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤም ማረጋገጫ የሚሆኑትን አስረጃጅዎች መዝግበው አቂይተውናል። አስረጃጅዎች ይሆናሉ የተባሉትን ቀድሞውኑ ራሱ መንፈስ ቅዱስ ከየክፍሉ አቀናጅቶ እንዳስቀመጣቸው ከብዙ የተለያዩ ሁኔታዎች መረዳት ይቻላል።

4.1 ዋናው ምስክር መንፈስ ቅዱስ ራሱ ነው

በመሲሕ አገልግሎት ታሪክ ውስጥ መንፈስ ቅዱስ ታላቅ የሥራ ድርሻ እንዳለው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ይታያል። ነቢያት ስለ መሲሕ አስቀድሞ ሊተነቡ የቻሉት በመንፈስ ቅዱስ ምሪት ነበር፤ 2ኢፕ. 1፡19-21።

መሲሕ ከመፀነሱ አስቀድሞ መንፈስ ቅዱስ ወደ ድንግል ማርያም መጥቶ ከእርሷ የሚወለደው ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ይባል ዘንድ ቃል ሊወሐድ ያለውን ሥጋ የመክፈል፣ የማንጸትና የማወሐድ ሥራ ማከናወን ነበረበት፤ (ማቴ. 1፡20፤ ሉቃስ 1፡35፤ 41-45፤ 67-79፤ 2፡25-35)። ከመሞቱ በፊትም ሊፈጽም ያቀደውን ሁሉ ሲሠራ መንፈስ ቅዱስ በእርሱ ህልው ነበረ፤ ሉቃስ 4፡22፤ 4፡1፤ 14-20።

ከሞቱም በኋላ በትንሣኤው፣ ከዚያም በምሥራቹ ቃል ማዳረስ ሁሉ መንፈስ ቅዱስ ቤተ ክርስቲያንን የማቋቋም የማሳደግና አገልጋዮቿን የመቅባት አገልግሎቱ ጉልህ ነው። የሐዋ. 20፡28፤ 1ቆሮ. 12፡1-11፤ 28። ከትንሣኤውና ከትንሣኤው የምሥራች ቃል ጋር የተያያዘውን የመንፈስ ቅዱስ ምስክርነት በሚከተለው ሁኔታ አጠቃሎ ማቅረብ ይቻላል።

4.1.1 ጌታ ኢየሱስን በማስነሣት፤

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሲሞት የሴፍ ዘኢርማትያስ ከመስቀል አውርዶ ለመቅበር ይፈቀድለት ዘንድ ጲላሎስን ለመገኘት ከኒቆዲሞስም ጋር በመሆን ገንዘብና ክፍነው ቀበሩት፤ ሉቃስ 23፡52፤ የሐ. 19፡38-42። በባሕርየ መለኮቱ የእርሱና የአብ ሕይወት (መንፈስ) የሆነው እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ግን ለሞተውና ለተቀበረው ሥጋዊ አካሉ ሕይወትን በመስጠት በሦስተኛው ቀን አስነሣው። ሮሜ 1፡3-4፤ 8፡11። በግብረ ሐዋርያትም «እግዚአብሔር ግን የሞትን ጣር አጥፍቶ አስነሣው (2፡24፤ 34)» ተብሎ የተነገረው ከሥላሴ አንዱና የራሱ ሕይወት በሆነው በእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ንይል ከሙታን መነሣቱን ለመግለጽ እንደ ሆነ ይታመናል።

4.1.2 የትንሣኤውን የምሥራች በማዳረስ፤

እንዳይነገር በባለሥልጣኖች ከፍተኛ ተጽዕኖ የተደረገበትንና የኢየሱስ ሕያውነት የታወጀበትን ትንሣኤውን በቃልም በመጽሐፍም ለመመስከር ያስቻለ ራሱ መንፈስ ቅዱስ ነው። ሐዋርያት መንፈስ

ቅዱስን እስከቀበሉ ድረስ መመስከራቸው እንዲዘገይ ተደርጎ የነበረው ያለ መንፈስ ቅዱስ ምስክርነታቸው ሥሙር ሊሆን እንደማይችል በመታወቁ ነው። የሐ. 15፡26-27፤ የሐ. ሥ 1፡8፤ 2፡32-33፤ 3፡15፤ 4፡8-12፤ 24-31፤ 5፡29-32።

4.1.3 ለምእመናን መንፈሳዊ ትንሣኤ በመስጠትና ዐረቦን በመሆን፤ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ሞታችን፣ ትንሣኤውም ትንሣኤያችን መሆኑን እንድንታመን፣ በሞቱና በትንሣኤውም እንድንተባበረው እያደረገ፣ ለሞተው መንፈሳችን ሕይወትን የሚሰጥ፣ ጊዜውም ሲደርስ በሥጋችን ከሞት የተነሣውን ኢየሱስን መስለን በመንፈሳዊ አካል እንደምንነሣ ዐረቦን (መያዣ) ሆኖ የታተመብንና የሚያረጋግጥልን መንፈስ ቅዱስ ነው፤ (ኤፌ. 1፡13-14)።

4.2 የመላእክት ምስክርነት፤

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በተቀበረ በሦስተኛው ቀን ሴቶች ማልደው ወደ መቃብር የሄዱት የተቀበረውን ሥጋዊ አካሉን ሽቶ ለመቅባት ነበረ (ማር. 15፡1-2፤ ሉቃስ 24፡1)። ለእነዚህ ሴቶች የኢየሱስን ከሙታን ተለይቶ መነሣት የመስከሩላቸው መላእክት ነበሩ። እነርሱም «እንዲህ አሉአቸው ፡- ሕያውን ከሙታን መካከል ስለምን ትፈልጋለችሁ? ተነሥቷል እንጂ በዚህ የለም። የሰው ልጅ በኅጢአተኞች እጅ ዐልፎ ሊሰጥና ሊሰቀል፣ በሦስተኛውም ቀን ሊነሣ ግድ ነው እያለ ገና በገሊላ ሳለ ለእናንተ እንደተናገረ አስቡ፤» አሏቸው። ሉቃስ 24፡4-7፤ 22-24።

4.3 የሴቶች ምስክርነት፤

የመጀመሪያ አብዛሪዎች በሆኑት በመላእክት አንደበት የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ የተበሠረላቸው ሴቶች ወደ መቃብሩ ሄደው የመቃብሩን ባዶ መሆን አረጋግጠው ነበር። (ማር. 16፡5-6፤ ሉቃስ 24፡3) ከሙታን ተለይቶ የተነሣውን ኢየሱስም አዩት፣ አነጋገራቸውም፤ ደቀ መዛሙርቱም በገሊላ እንዲጠብቁት ይነግሩአቸው ዘንድ ጌታ ሴቶቹን ላካቸው። ማቴ. 28፡10።

4.4 የወታደሮች (የመቃብሩ ጠባቂዎች) ምስክርነት፤

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከተቀበረ በኋላ የካህናት አለቆች ድንገት ትዝ ያላቸው ነገር ቢኖር «በሦስተኛው ቀን እነሣለሁ» ማለቱ ነበረ። ስለዚህም ወደ ጲላሎስ ሄደው ደቀ መዛሙርቱ እንዳይሰርቁትና ለሕዝቡም እነሆ ከሞት ተነሥቷል እንዳይሉ መቃብሩ እስከ ሦስት ቀን ድረስ እንዲጠበቅ እዘዝ። አሉት። ጲላሎስም በእነርሱ በራሳቸው እዝ ሥር ካሉት ወታደሮች ሊመድቡ እንደሚችሉ ነገራቸው፤ (ማቴ. 27፡62-66)። የተመደቡት ወታደሮችም ለሁለት ቀናት ያህል ሲጠብቁ ቈዩ። በሦስተኛው ቀን ሌሊት ግን ጌታ እንደ ተናገረው ተነሥቶ ነበር።

በዚህ በሦስተኛው ቀን ማለጃም ሴቶቹ የጌታን ሥጋ ሽቱ ለመቅባት ወደ መቃብሩ ሲደርሱ በመቃብሩ ደጃፍ የተገጠመውን ደንጊያ ማን ያንከባልልናል? ይባላሉ ነበር። ወዲያውም ፊቱ እንደ መብረቅ የሚያበራ፣ ልብሱም እንደ በረዶ ነጭ የሆነ መልክ ደንጊያውን አንከባለለውና፡ «ተሰቅሎ የነበረውን የናዝሬቱን ኢየሱስ እንድትፈልጉ ዐውቃለሁ፤ እርሱ ተነሥቷል፤ እዚህ የለም፤ የተቀበረበትም ቦታ ይሽውላችሁ፤ ተመልከቱ» ብሎ ለሴቶቹ ነገራቸው። (ማር. 16፡1-7) ሴቶቹም ወደ መቃብሩ በገቡ ጊዜ የጌታ ኢየሱስን ሥጋ አላገኙም (ሉቃስ 1፡3)።

ወታደሮቹ ግን ይህ ሁሉ ሲሆን፤ ደንግጠውም ፈርተውም ቢሆን እየሆነ ያለውን ነገር ይሰሙም ያዩም ነበር። ከእነርሱም መካከል «አንዳንዶቹ ወደ ከተማ ሲገቡ የሆነውን ነገር ሁሉ ለካህናት አለቆች ነገሩ። ነገር ግን «የካህናት አለቆች ከሽማግሌዎች ጋር ተሰብስበው ከተማከሩ በኋላ፤ ለወታደሮቹ ብዙ ገንዘብ ሰጡአቸውና እንዲህ አሉአቸው። እኛ ተኝተን ሳለ ደቀመዛሙርቱ በሌሊት መጥተው ሰረቁት ብላችሁ ለሕዝቡ ንገሩ ይህን ነገር ገዥው የሰማ እንደሆነ እኛ ተዳዩን አስረድተን በእናንተ ላይ ችግር እንዳይደርስ እናደርጋለን። ስለዚህ ወታደሮቹ ገንዘቡን ተቀብለው ልክ እንደ ተነገራቸው አደረጉ» ማቴ. 28፡11-15።

ወታደሮቹ ይህን የተጠና የሐሰት ምስክርነት ሲናገሩ፤ ሊቀርቡባቸው ከሚችሉ ጥያቄዎች የካህናት አለቆች ነጻ ሊያደርጓቸው በቀኛቸው ባይቆሙ ኖሮ፡-

- 1) የጥበቃ ጎላፊነታችሁን በትጋት መወጣት ሲገባችሁ ለምን ተኛችሁ?
- 2) ከተኛችሁ ደግሞ ደቀ መዛሙርቱ መስረታቸውን እንዴት አያችሁ?
- 3) ጊዜውስ ሌሊት ከሆነ የሰረቁት ደቀ መዛሙርቱ መሆናቸውን እንዴት ለይታችሁ ዐውቃችሁ?
- 4) የሰረቁትን ካያችሁስ ለምን አልያዛችኋቸውም? ተብሎ ክስ በተመሠረተባቸውና እውነቱም ሊወጣ በቻለ ነበር።

4.5 የደቀ መዛሙርቱ ምስክርነት፤

መቃብሩ ባዶ መሆኑንና፤ ከሙታን የተነሣውን ኢየሱስን ማየታቸውን ሴቶቹ ለደቀ መዛሙርቱ በነገሩ ጊዜ መጀመሪያ ጴጥሮስና ዮሐንስ ወደ መቃብሩ እየሮጡ ሄዱ፤ ከሴቶቹ እንደተነገራቸውም መቃብሩ ባዶ መሆኑን አረጋገጡ። ደቀ መዛሙርቱም በአንድ ቤት ተሰብስበው ሳለ ጌታችን ሁለት ጊዜ ተገለጠላቸው። ከዚያም በኋላ « ደግሞ ዐርባ ቀን እየታያቸው ስለእግዚአብሔርም መንግሥት ነገር

እየነገራቸው በብዙ ማስረጃ ከሕግግቱ በኋላ ሕያው ሆኖ ለእነርሱ ራሱን አሳያቸው» የሐ.ሥ 1፡3።

4.6 የ500 ወንድሞች ምስክርነት፤

ጌታችን 500 ለሆኑ ሰዎች በአንድ ጊዜ ታይቷል፤ ይህን ያህል ጥጥር ያላቸው ሰዎች በየት ቦታ በአንድ ጊዜ እንደተሰበሰቡ አልተገለጸም። ምናልባት የተነሣውን ጌታ ኢየሱስን አይተው የትንሣኤው ምስክር እንዲሆኑ ታሰቦ በጌታ በራሱ ትእዛዝ መነሻ በሐዋርያት አሰባሳቢነት እነዚህ ሕዝባውያን በአንድ ቦታ እንዲገኙ ተደርጎ ይሆናል። ከእነዚህ ሰዎችም መካከል አንዳንዶች ምስክርነታቸውን ካሰሙ በኋላ ምን ያህል ቄደተው እንደ ሞቱ ባይታወቅም በጳውሎስ የአገልግሎት ዘመን ገና በሕይወተ ሥጋ የነበሩና ገና የጌታን ትንሣኤ እየመሰከሩ ያሉ ጥቂቶች አልነበሩም። 1ቆሮ. 15፡6።

4.7. ለያዕቆብ ተገለጠ፤

በመጽሐፍ ቅዱስ የጌታ ወንድም እየተባለ ለተጠራው ለያዕቆብ (ገላ. 1፡19)፤ ከሙታን የተነሣው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተገለጸለታል። (1ቆሮ. 15፡5)። ወንድሞቹ እየተባሉ ይጠሩ የነበሩት የጌታ ቤተ ዘመዶች ሳያምኑበት መቄያታቸው የሚታወቅ ሲሆን (የሐ. 7፡3-5)፤ ለቤተ ሰባቸው አባል ለያዕቆብ ከተገለጸ በኋላ ራሱ ያዕቆብና ወንድሞቹ በጌታ አመኑ ማለት ይቻላል። ያዕቆብ ጌታን ከትንሣኤው በኋላ በማየቱ ለቤተሰባቸው አባላት የጌታን ሕያውነትና መሲሕክነት መስክሮላቸው ይሆናል። በቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንደሚታወቀው ያዕቆብ የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን አስተዳዳሪና የሐዋርያት ሲኖዶስ ሰብሳቢ ነበረ። (የሐ.ሥ. 15፤ ገላ. 2፡2፤ 6-9።) እርሱንም አይሁድ ከመቅደስ ጣሪያ ወርውረውና በድንጋይ ወግረው ከገደሉት በኋላ፤ ወንድሙ ስምን በሹመት ቦታው ተተክቶ አገለገለ፤ እርሱም በቄሳር ትራያኖስ ዘመን ተይዞ ለጌታ እየመሰከረ በስቅላት እንደ ሞተ «የእግዚአብሔር መንግሥት» ይተርካል።

4.8. ለሳውል ተገለጠ፤

እንደ ቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት ትረካ ጌታ ባረገ በ8ኛው ዓመት በደማስቆ መንገድ ለሳውል (በኋላ ጳውሎስ ለተባለው) ተገለጠለት። (የሐ.ሥ. 9፡3-6፤ 17፤ 1ቆሮ. 9፡1፤ 15፤8።) ከዚያ በፊት የኢየሱስ ክርስቶስን ትንሣኤ የሚመስክሩትን ሁሉ ሳውል ያሳድድ የነበረው በሐሰት የሚናገሩ እየመለሰው ነበር። ምክንያቱም «ኢየሱስ አልተነሣም፤ ሥጋውን ከመቃብር የሰረቁት ደቀ መዛሙርቱ ናቸው» የሚለው፤ የካህናት አለቆችና ሽማግሌዎቻቸው የፈጠራ ወሬ እንደ እውነት እየተወራ ስለ ነበረ፤ «ተነሥቷል» የሚሉትን ደቀ መዛሙርት ሳውል በቅንዓት አሳደደ። በኋላ ግን ኢየሱስ ሕያው እንደ ሆነ ተገለጠለትና እርሱም የትንሣኤው ምስክር ለመሆን በቃ። (1ቆሮ. 15፡

1-3)። በአብዛኞቹ የመጽሐፍ ቅዱስ ዐዋቂዎች በጳውሎስ እንደ ተጻፈ የሚታመነው የዕብራውያን መልእክት የኢየሱስ ክርስቶስ ሕያውነት ለዘለዓለማዊ ሊቀ ካህናትነቱ መሠረት እንደ ሆነ ይገልጻል። አርናውያን ካህናት፣ አንዱ ሲሞት ሌላው እየተተካ በሕይወት ሥጋ ሊከናወን የሚገባውን የተከህኖ ሥራቸውን ይፈጽሙ ነበር። ለዘለዓለም ሊቀ ካህናት ይሆን ዘንድ በመሐላ የተሾመው እርሱ ግን ራሱን መሥዋዕት አድርጎ የማቅረቡን አገልግሎት ካጠናቀቀ በኋላ፣ ከሙታን ተለይቶ በመነሣቱ ሕያው ሆኖ፣ በአብ ቀኝም ተቀምጦ በእርሱ በኩል የሚመጡትን ምእመናን ከአባቱ ጋር እያስታረቀ እንደሚገኝ፤ በአባቱም ዘንድ ስለ እነርሱ እየታየላቸው መሆኑን አብራርቶታል። ዕብ. 7፥23-25፤ 9፥24።

5.0. የምስክሮች ሁኔታ ማጠቃለያ፤

የምስክሮቹ ተዋጽኦ አስደናቂነት አለው፤ ከብዙ ማኅበር የተመረጠ የብዙ ማኅበር ውክልና ያለው ነው።

5.1. በመጀመሪያ ደረጃ ሰማይን የወክሉ መላእክትና ምድርን ሊወክሉ የሚችሉ የሰው ልጆች የጌታን ትንሣኤ አይተው በማረጋገጥ ምስክሮች ይሆኑ ዘንድ ተጋብዘዋል።

5.2. በሁለተኛ ደረጃ፤ የእምነት ችግር ላለባት ምድር ምስክሮች ይሆኑ ዘንድ የሁለቱም ጾታ ወኪሎች ሴቶችም ወንዶችም ከሞት የተነሣውን ጌታ ኢየሱስን አይተዋል።

5.3. በሦስተኛ ደረጃ እነዚህ ምስክሮች ልዩ ልዩ ማኅበረ ሰብን ሊወክሉ የሚችሉ ናቸው፤

5.3.1 - ዐሥራ አንዱ ደቀ መዛሙርት በሙሉ፤

5.3.2 - ከቤተሰብ (ቤተ ዘመድ) ያዕቆብ፤

5.3.3 - ከመንግሥት ፡- ለመቃብር ጥበቃ የተመደቡ ወታደሮች፤

5.3.4 - ከሕዝባውያን መካከል 500 ሰዎች፤

5.3.5 - ከተቃዋሚዎች ሳውል (ጳውሎስ)፤

5.4. የምስክሮቹ አሰባሳቢና መሪ ከሥላሴ አንዱ ጌታ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ነው፤ «እናንተ በዕንጨት ላይ ሰቅላችሁ የገደላችሁትን ኢየሱስን የአባቶቻችን አምላክ አስነሣው፤ ይህን እግዚአብሔር ለእስራኤል ንስሐን የገጠአትንም ስርየት ይሰጥ ዘንድ ራስም መድኃኒትም አድርጎ በቀኙ ከፍ ከፍ አደረገው። እኛም ለዚህ ነገር ምስክሮች ነን፤ ደግሞም እግዚአብሔር ለሚታዘዙት የሰጠው መንፈስ ቅዱስ ምስክር ነው።» የሐ.ሥ. 5፥ 30-32።

6.0 ክርስቶስ ከተነሣ በኋላ ምን ያህል ጊዜ ታየ?

ይህ ነጥብ በአራቱ ወንጌሎችና በጳውሎስ ምስክርነት በቂ ማረጋገጫ

ያለው መግለጫ ተስጥቶበታል። «ደግሞ አርባ ቀን እየታያቸው ስለ እግዚአብሔርም መንግሥት ነገር እየነገራቸው በብዙ ማስረጃ ከሕግግቱ በኋላ ሕያው ሆኖ ለእነርሱ ራሱን አሳያቸው» ተብሎ ተገልጿል። የሐ.ሥ. 1፥ 3።

ከታየባቸው ጊዜያት መካከል ቢያንስ ስለ ዐሥራ አንዱ በዝርዝር ተጽፎአል።

6.1 በትንሣኤው ዕለት በኢየሩሳሌም፤

1. ለመግደላዊት ማርያም፤ ማር. 16፥ 9-10፤ የሐ. 20፥ 14-18

2. በጉዞ ላይ ለነበሩ አንዳንድ ሴቶች፤ ማቴ. 28፥ 9-10

3. ለቀለዮጳና ለጎደኛው ወደ ኤማሁስ ሲጓዙ፤ ማር. 16፥ 12-13፤ ሉቃ. 24፥ 13-35፤

4. ለጲፕሮስ ለብቻው፤ ሉቃ. 24፥ 34፤ 1ቆሮ. 15፥ 5፤

5. ለ10 ደቀ መዛሙርት (ከቶማስ በስተቀር!) በማዕድ ተቀምጠው ላሉ፤ ማር. 16፥ 14፤ ሉቃ. 24፥ 36-43፤

6.2 ከሰምንት ቀን በኋላ በኢየሩሳሌም፤

6. ለ11 ደቀ መዛሙርት (ቶማስም በተገኘበት) የሐ. 20፥ 26-29፤ 1ቆሮ. 15፥ 6።

6.3 በገሊላ፤

7. ለ7 ደቀ መዛሙርት በገሊላ ባሕር ዳር የሐ. 21፥ 1-14።

8. ለ500 ሰዎች (ምናልባት በአንድ ተራራ ላይ) ማቴ. 28፥ 16-20፤ 1ቆሮ. 15፥ 6።

9. ለያዕቆብ፤ 1ቆሮ. 15፥ 7፤

6.4 በኢየሩሳሌም፤

10. በሚያርግበት ጊዜ ለሐዋርያት፤ ማር. 16፥ 19፤ ሉቃ. 24፥ 50-53፤ የሐ.ሥ. 1፥ 6-11፤ 1ቆሮ. 15፥ 7፤

6.5 ወደ ደማስቆ በሚወስደው መንገድ፤

11. ለሳውል (ለጳውሎስ)፤ የሐ.ሥ. 9፥ 1-9፤ 22፥ 6-11፤ 26፥ 12-18፤ 1ቆሮ. 15፥ 8።

ወንጌላውያን የጌታን ትንሣኤ ታሪክ ሲጽፉ የመጀመሪያ ዐላማቸው መጽሐፍ እንደሚልና ክርስቶስ እስቀድሞ እንደ ተናገረ በእውነት በሥጋ እንደ ተነሣ ለማሳየት ነበረ። ከዚያም ቀጥሎ መንፈስ ቅዱስ ትንሣኤውን ለወንጌል ስብከት በር እንደ መክፈቻ ተጠቀመበት። በአርባው ቀናት ውስጥም ክርስቶስ ፡-

• ሕግግቱ ሞቱና ትንሣኤው፣ በስሙም መታመን፣ እንደዚሁም

ንስሐና የገጢአት ስርየትን ማግኘት የወንጌል መልእክት ዋና ነጥቦች እንዲሆኑ፤ (ሉቃ. 24፥ 45-47)፤

• ምእመናን በአብ፥ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ተጠምቀው የእርሱን ትምህርት ሁሉ እንዲከተሉ፤ (ማቴ. 28፥ 19-20)፤

• ደቀ መዛሙርቱ በሚሰጣቸው በመንፈስ ቅዱስ ኅይል ወደ ዓለም ሁሉ ሄደው ታላቁን ተልእኮ እንዲፈጽሙ፤ ማቴ. 28፥ 16-20፤ ማር. 16፥ 15-20፤ ሉቃ. 24፥ 48-49፤ ዮሐ. 20፥ 21-23፤ ዮሐ.ሥ. 1፥ 6-8።

ሐዋርያትን አዘዘ። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይህን ሁሉ ለ40 ቀናት ሲያስተምራቸው እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ከእነርሱ እንደማይለይ ተስፋ ሰጣቸው፤ (ማቴ. 28፥ 19-20) ከደቀ መዛሙርቱ ጋር በሆነበት ጊዜ ሁሉ ለእያንዳንዳቸው በሚያስፈልጋቸው መጠን እንደ ተናገራቸው ግልጽ ነው። በተለይም የአንዳንዶችን የተለየ ሁኔታ ከመረዳቱ የተነሣ በግል በማነጋገሩ ከመታወቅ በላይ የሆነውን ፍቅሩንና ጥበቡን መገንዘብ ይቻላል። ለምሳሌ ፡-

1) ለደቀ መዛሙርቱ በተገለጠበት ዕለት ቶማስ ስላልነበረ ስለ ትንሣኤው ከጓደኞቹ የተነገረውን ለማመን አልቻለም፤ እርሱም እንደ ጓደኞቹ በመዳሰስ ካላረጋገጠ በቀር አለማመኑን ገለጸ። በሚቀጥለው ጊዜም ጌታ ሲገለጽ ቶማስ እንዲዳስሰው ፈቀደለት። ዮሐ. 20፥ 19-29።

2) ካሳመኑበት የቤተ ሰቡ አባላት መካከል ለሆነው ለያዕቆብ ሲገለጥለትና ሲያነጋግረው ወደ እምነት የሚያመጣውን ቃል ሳይነግረው እንዳልቀረ መገመት እንችላለን። ከዚያ በኋላ በማመኑ ራሱን የጌታ የኢየሱስ ባሪያ በማለት ጠራ። ያዕ. 1፥ 1።

3) ለጴጥሮስ በስሙ የመልእክት ቃል ሲያስተላልፍለት፤ (ማር. 16፥ 8)፤ ለብቻውም ተገልጾለት በግል ሲያነጋግረው፤ (1ቆሮ. 15፥ 5)፤ ሦስት ጊዜ ለተናገረው የክህደት ቃል ይቅርታ ያደረገለት መሆኑን እንዲረዳ ነው። ብሎ ማሰብ አያስቸግርም። እርሱን እስከዚህ ድረስ የሚወደውን ክርስቶስን ራሱን ከሁሉም በላይ መውደድ እንደሚገባው ነገረው፤ (ዮሐ. 21፥ 15-17)። በስቅላት በመሞት እንደሚከተለውም ጌታ ለጴጥሮስ ከነገረው በኋላ ስለ ሌላው ደቀ መዛሙር፤ ስለ ዮሐንስ አሟሟት ማወቅ ጴጥሮስን የሚመለከት ጉዳይ አለመሆኑን ገለጠለት፤ ዮሐ. 21፥ 20-23።

እንግዲህ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሕማማቱ በፊት እንዳደረገው ሁሉ፤ ከትንሣኤውም በኋላ ለተከታዮቹ ምክርና ተግሣጽ እየሰጠ፤ ፍቅሩን ገለጠላቸው። በዚህ ዓይነትም እስከ ዓለም መጨረሻ ከተከታዮቹ ሁሉ ጋር እንደሚሆን ማረጋገጫ ሰጠ። ማቴ. 28፥ 20።

7.0. ቤተ ክርስቲያን ዓለም አቀፋዊት ናት፤

ክርስቶስ ሐዋርያትን ወደ ዓለም ሁሉ በመላኩ ዛሬ ቤተ ክርስቲያን በዓለም ሁሉ ትገኛለች። ሐዋርያት 12 ብቻ ነበሩ። ዛሬ ግን ከሁለት ሺህ ዓመታት በኋላ የቤተ ክርስቲያን አባላት ሁለት ቢልዮን (ሁለት ሺህ ሚሊዮን) በመሆናቸው ከዓለም ሕዝብ ውስጥ ሂሳው ሆነዋል። የእምነታቸው ዋና መሠረት የክርስቶስ ትንሣኤ ነው። ከክርስቶስ ዘመን እስከ አሁን ድረስ ብዙዎች በክርስቶስ ትንሣኤ አምነው የሕይወት ለውጥ አግኝተዋል። ክርስቶስ ካልተነሣ ቤተ ክርስቲያን ከየት ተገኘች፤ እነዚህስ ሰዎች ሁሉ አዲስ ሕይወት ከዩት አገኙ?

ከዚህ በላይ የተጠቀሱትን ሰባቱን አርእስት ከተረዳን፤ ክርስቶስ እንደተነሣ ማመን ከሰው አስተሳሰብ ጋር እንደሚስማማ እናያለን። በሌላ በኩል በክርስቶስ ትንሣኤ አለማመን አስቸጋሪ መሆኑን ማሳየት አይከብድም።

በመጨረሻ ሐዋርያት ለትምህርታቸው የክርስቶስን ትንሣኤ መሠረት በማድረግ ብዙ እውነቶችን እንዳስተማሩ በአጭሩ ለማሳየት እንሞክር ፡-

ሐዋርያት በትምህርታቸው፤ የክርስቶስ ትንሣኤ ቀጥሎ የተመለከቱትን እንደሚያረጋግጥ ገለጡ።

ሀ) ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን (ሮሜ 1፥ 4)

ለ) ሞትን ማሸነፉን (ሐ.ሥ. 2፥ 24)፤

ሐ) ብዙ ሕዝብ ማዳኑን (ማቴ. 12፥ 40-41፤ ዮሐ. 12፥ 32)፤

መ) የአማኞችን መጽደቅ (ሮሜ 4፥ 24-25)፤

ሠ) አማኞች አዲስ ልደትና የማይጠፋ ርስት ማግኘታቸውን (1ጴጥ. 1፥ 3-5)፤

ረ) አማኞች ወደ አዲስ አኗኗር መግባታቸውን (ቄላ. 3፥ 1-3)፤

ሰ) አማኞች የማይጠፉ መሆናቸውንና በትንሣኤ ለዘላለም እንደሚኖሩ (ዮሐ. 11፥ 25-26)፤

ሸ) ክርስቶስ በዓለም ላይ የሚፈርድ መሆኑን (ዮሐ.ሥ. 17፥ 3)

እንግዲህ የትንሣኤውን ተስፋ ይዘን በታላቁ ተልእኮ የእያንዳንዳችንን ድርሻ በብቃት እንፈጽም!

ዋና ነገሩ ይህ ነው!! ዕብ. 8፥ 1

ከመጽሐፍ ቅዱስ መተርጉማን አብዛኞቹ ወደ ዕብራውያን የተጻፈውን መልእክት ከሐዋርያው ከቅዱስ ጳውሎስ የተጻፈ ነው ብለው ያምናሉ።

አስተርእዮተ መልእክትን ከአስተርእዮተ ወልድ፤

ሕገ ኦሪትን - ከወንጌል፤

ክህነተ ኦሮጌን - ከክህነተ ኢየሱስ ክርስቶስ

ብሉይ ኪዳንን - ከሐዲስ ኪዳን፡

ሥርዓተ ምድራዊት መቅደስን ከሥርዓተ ሰማያዊት መቅደስ ጋር እያስተካከሉ ሁለቱንም ክፍሎች አጣምሮ ለመያዝ እየተጉም ለነበሩና መኻል ሰፋሪ ሆነው ለቀሩት ዕብራውያን ክርስቲያኖች የተጻፈ መልእክት መሆኑን ሁሉም ወገኖች ይስማማሉ። መልእክቱ የጳውሎስ ነው ወይም አይደለም የሚለውን ነጥብ በዚህ ርእስ ለማንግባት የእኛ ሐሳብ አይደለም። ማንም ይሁን ማን፡ ማለት ጳውሎስም ሆነ አጳሎስ ወይም ሌላ ጸሐፊ መልእክቱን የጻፈው ሐዋርያ በመንፈስ ቅዱስ ተቃኝቶ ለመሆኑ ጥርጥር የለውም።

«ከጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር በብዙ ዓይነትና በብዙ ጉዳና ለአባቶቻችን በነበረው ተናግሮ ሁሉን ወራሽ ባደረገው፡ ደግሞም ዓለማችንን በፈጠረበት በልጁ በዚህ ዘመን መጨረሻ ለእኛ ተናገረን፡» በማለት መልእክቱ ይጀምራል። ዕብ. 1፡ 1-2። ዕጥር ምጥን አድርጎ ባቀረበው የመልእክቱ መግቢያ ሊጽፍ ያለበው ስለምን እንደ ሆነ፡ በቃላት ሥዕል ሐሳቡን በአንባቢያን ዓይነ ልቡና እንዲታይ አድርጓል።

ከጥንት ጀምሮም ቢሆን ተናጋሪው እግዚአብሔር ነበረ፤ ግን ፡- «በብዙ ዓይነትና ጉዳና»፡ ያውም «በነበረው» በኩል ያውም «ለአባቶቻችን» ተናግሮ የነበረ መሆኑን ጸሐፊው ሐዋርያ ካመለከተ በኋላ አሁን ግን እግዚአብሔር ሲናገር ለየት ባለና ብልጫ ባለው በመጨረሻው ከፍተኛ ደረጃ እንደሆነ አስገንዝቧል። ይኸውም ለመጨረሻ ጊዜ ሊናገረው ያለበው የመጨረሻው ትልቁ ጉዳይ መሆኑን በሦስት ሐረጎች ወይም ቃላት ግልጽ አድርጓል።

እንደኛ በብዙ ዓይነትና በብዙ ጉዳና በብዙ ነቢያት በኩል ሲናገር የኖረበትን ሥርዓት ለወጠና «በልጁ» ተናገረ።

ሁለተኛ ከጥንት ጀምሮ ያለማቋረጥ፡ በአገልጋዮች በኩል ሲናገር ኖሮ አሁን ግን «በዘመን መጨረሻ» ላንዴና ለመጨረሻው በቀጥታ ተናገረ።

ሦስተኛ ቀድሞ ሲናገር የኖረው ለአባቶቻችን ነበረ፤ አሁን ግን በዘመን መጨረሻ የተናገረው ለእኛው ለራሳችን ስለሆነና እኛም ስለ ሰማን «ተናገረን» ማለት ቻልን። ጸሐፊው - የዱሮ ዘመን ታሪክ ሳይሆን፡ ያላለፈና ለአሁኑ ዘመን መልእክት ያለው ንግግር ነው ማለቱም ነው።

ዳሩ ግን በየዘመኑ እግዚአብሔር «በብዙ ዓይነትና በብዙ ጉዳና ለአባቶቻችን በነበረው» ሲናገር ብዙዎች እንዳልሰሙ ዛሬም በልጁ በኩል ያሰማውን ቀጥተኛ ንግግር ያልሰሙ ሊኖሩ ስለሚችሉ «በልጁ ተናገረን» ለማለት እንደማይደፍሩ የተረጋገጠ ጉዳይ ነው። እግዚአብሔር በልጁ ሲናገር በመስማቱ ጸሐፊው «ተናገረን» ለማለት እንደ ደፈረ እኛም የሰማን ሁሉ «ተናገረን» ለማለት እንችላለን።

ከጥንት ጀምሮ፡ በአስተርእዮተ መላእክት፡ በትንቢተ ነቢያት፡ በሕግ፡ በክህነት፡ በመቅደስ፡ በመሥዋዕት፡ ለአባቶቻችን ተናግሮ የነበረበትን፡ ተደጋጋሚና ተለዋዋጭ የሆነ የብዙ ስልቶችን አሠራር በራሱ ፈቃድ ቀየረውና በተቀጣጠለና ተዘዋዋሪ በሆነ መንገድ የመናገር ስልቱን አቋረጠ። ለአባቶቻችን በአገልጋዮች በኩል በተለያየም ጉዳና ቢሆን የነገራቸው ምን እንደሆነ ጸሐፊው በመንፈስ ቅዱስ ገላጭነት ሲያብራራው፡ በረጅም የዘመናት ሂደት ውስጥ ለአባቶች የደረሳቸው የፍሬ ነገሩ ጥላው (ምሳሌው) እንጂ ዋናው ተፈላጊው ነጥብ ወይም የፍሬ ነገሩ አካል አልነበረም ይለናል፤ እንዲህ ሲል «እስመ ጽላሎታ ይእቲ አሪት ለእንተ ትመጽእ ሠናይት፤ - አሪት ለምትመጣው በጎ ለተባለችው ለወንጌል አምሳል፡ መርገፍ ነበረችና»። ዕብ. 9፡ 11፤ 10፡ 1።

እንዲህ በመሆኗም አሪት በተወራጅ አገልጋዮች በኩል ደረሰች፤ አካል የሆነችው ወንጌል ግን ወደ እኛ የመጣችው የአገልጋዮች አለቃ በሆነ በኩል እንኳ አልነበረም፤ የአገልጋዮች ፈጣሪ በሆነው «በልጁ» በኩል ነው እንጂ።

ይህ መልእክት ይጻፍላቸው ዘንድ ያስፈለጋቸው ዕብራውያን ክርስቲያኖች፡ ስመ ክርስትና፡ ሀብተ ወልድና ከተቀበሉ ጀምሮ ዓመታት ቢቈጠሩ መምህራን መሆን በተገባቸው ነበር። ምናልባት አንዳንዶቹ ከበዓል ሃምሳ ጀምሮ (የሐ.ሥ. 2፡ 5-42፤)፡ ጥቂቶቹም ከዚያ በኋላ በማከታተል (የሐ.ሥ. 4፡ 1-4፤ 6፡ 7፡)፡ ክርስትናን ተቀበልን ያሉ ሳይሆኑ አይቀሩም፤ ግን አላደጉም። እንዴት ይደጉ፡ አካልነት ያላትን የወንጌል ትምህርት የሚበቃቸውን ያህል አይጠቡም፤ አይመገቡም ነበር። አካልነት የሌላትን መርገፍና አምሳል የተባለችውን፡ ምግብ እንደ ሌለባት እንደ ደረቅ ጡጦ የምትቁጠረውን፡ አሪትን በመማግ የሚበልጠውን ጊዜያቸውን ያሳልፉ ነበር። እውነትም በደረቅ ጡጦ (በእንጀራ እናት) እንዴት ይደጉ፡ እንዴት ይፋፉ! ሙሉ ሰው ወደ መሆንስ እንዴት ይድረሱ!! ዕብ. 5፡ 12-14።

አሪትስ ምግብ እስኪገኝ ድረስ ሕፃናት እንዳያለቅሱ ለማባባያ የምትሰጥ ደረቅ ጡጦ (የእንጀራ እናት) ነበረች። አሁን ግን ለማደግና ለመጠንከር፡ ብሎም በሽታዎችን ለመቋቋም፡ በሚያስችል ደረጃ ላይ ለመገኘት የተመጣጠነ ምግብ-ነፍስ የያዘችውን «በልጁ» የተነገረችውን ወንጌልን በበቂ ሁኔታ መመገብ ያስፈልጋቸው ነበር።

ዕብራውያን ክርስቲያኖች ከአሪትና ከሥርዓታቷ ለመለየትና በልጁ በተነገረችው ወንጌል ላይ ለመጽናት ችግር የሆነባቸው ከቀድሞው ሥርዓተ ብሉይ ጋር ይበልጥ ተለማምደውና ተጣብቀው መኖራቸው ብቻም አልነበረም። አሪትና ሥርዓታቷን ይዘው በተላኩላቸው ተወራጅ አገልጋዮችና ወንጌልን ይዘላቸው በመጣው «በልጁ» መካከል ያለውን ሰፊ ልዩነት ሊረዱ አለመቻላቸውም ዋናው ችግራቸው ነበር። ስለሆነም «የልጁን» ደረጃ ከፍጡራን አገልጋዮች ደረጃ ጋር፤ እንዲሁም በልጁ

ተናገረን የምንለውን፡ በተለያዩ ጊዜያት በብዙ ፍጡራን አገልጋዮች በኩል ከተናገረው መልእክት ጋር በማገጸርና በማበላለጥ እጅግ ከፍተኛ የሆነውን የብልጫውን ልዩነት ጸሐፊው ማሳየት ተገደደ።

1.0. «ልጁ» የመለኮታዊው ዙፋን ባለቤት ነው አላቸው። (1፡ 1-3።)

1.1. «ልጅ» በመሆኑ ከፍጡራን አገልጋዮች ሁሉ ብልጫ አለው፤ በኋላ ዙፋኑን ከሚያገለግሉ መላእክት ጋር ሲያወዳድር እንደሚገልጸው «ከሆነ ጊዜ ጀምሮ፡ ምን ጊዜም (እም አመክን) «ልጁ» በከበረበት መለኮታዊ የክብር ደረጃ ያከበረው አገልጋይ የለም። 1፡ 5።

1.2. «ልጁ ሁሉን ወራሽ» በመሆኑ፡ «ለአብ የሆነው ሁሉ የእኔ ነው፤ - ኩሉ ዘቦ ለአቡየ ዚአየ ውእቱ፤» (ዮሐ. 16፡ 15) ብሏል። በአብ ልብ ከዊን (በልብነቱ) የታሰበው ሁሉ በእኔ ቃል መሆን የንባብ ቅርጽ አግኝቶ የሚነገር፡ የሚተገበር ነው ማለቱ ነው። (ዮሐ. 1፡ 1-3።) ከመላእክት መካከል እንኳ ቢሆን እንዲህ ሊባል የሚችል አገልጋይ ከቶ የለም።

1.3. «ሁሉን የፈጠረበት» ባሕርያዊ ቃሉ በመሆኑ ከፍጡራን አገልጋዮች ይበልጣል ለማለት ይህን አመጣው። አብ በልብነቱ ከዊን (ልብ በመሆኑ) ያሰበውን እየተናገረበት፡ ዓለማትንና በውስጣቸው የሚገኙትን ፍጥረታት ሁሉ በመፍጠር እምነብ አልቦ ነበ በ (ካለመኖር ወደ መኖር ያመጣበት መናገሪያ ቃሉ (ባሕርያዊ ቃሉ) ነውና እንዲህ አለ። ዘፍ. 1፡ 1-26፤ መዝ. 148፡ 1-5።

1.4. «የክብሩ ነጻብራቅ» በመሆኑ እርሱን ያየ አብን አይቶአል። (ዮሐ. 14፡ 9) የወልድንም ክብር ያዩ ሁሉ «ወርኢን ሰብሐቲሁ ከመ ሰብሐት አሐዱ ዋሕድ ለአቡሁ፤ - አንድያ ልጅ ከአባቱ ዘንድ እንዳለው ክብር የሆነውን ክብሩን አየን፤» ብለዋል፤ ዮሐ. 1፡ 14። ሞራ ቁ. 17፤ ይመልከቱ

1.5. «የባሕርዩ ምሳሌ» ነውና በመወለድ እንጂ በመፈጠር የማይገኝ የባሕርይ መመሳሰል፡ አንድነትና እኩልነት ያለው መሆኑን ይገልጻል። ዮሐ. 12፡ 44-45፤ ቁላ. 1፡ 15።

1.6. «ሥልጣን ባለው ቃሉ ሁሉን ደግፎ የያዘ» ነው። እንግዲያውስ የፈጠረውን ፍጥረት በወሰነለት ሥርዓትና በደነገገለት ሕገ ተፈጥሮ አሁንም ይመራዋል፤ ይቁጣጠረዋል፤ ያስተዳድረዋል። መዝ. 148፡ 5-6፤ ኤር. 31፡ 35-36፤ ቁላ. 1፡ 17።

1.7. «ነጢአታችንን በራሱ ያነጻ» ነው። በትንቢተ ኢሳይያስ 43፡ 25 «መተላለፍህን ስለ እኔ (ስለ ራሴ) ስል የምደመስስ እኔ ነኝ» ባለው መሠረት «ወውእቱ በህላዌሁ ገብረ በዘያነጽሕ ነጢአተነ» ብሏል፤ ለነጢአት ማስተስረያ የሚሆን አንዳች ሌላ ነገር ከራሱ ውጪ ሳይፈልግ በራሱ ተነሣሽነት ራሱን መሥዋዕት አድርጎ

በማቅረብ ነጢአትን ማስተስረዩን የዕብራውያን መልእክት ጸሐፊ ይገልጻል። ዮሐ. 10፡ 17-18፤ ዕብ. 7፡ 27፤ 9፡ 11-14፤ 10፡ 8-10፤ 1ጴጥ. 2፡ 24።

1.8. «በሰማያት በግርማው ቀኝ ተቀመጠ፤» ተብሏል። ዝቅ ብሎም «ልጁ» ከመላእክት ይልቅ ያለውን ብልጫ ለማሳየት ይህንን የክብር ዙፋኑን ከፍተኛነት ሰቀጥሮ 13 ይገልጻል፤ ከመላእክት መካከልም እንደ እርሱ በመለኮታዊ ዙፋን ቀኝ ይቀመጥ ዘንድ የተፈቀደለት አለመኖሩን ጸሐፊው ያረጋግጣል።

ዛሬ በወንጌሉ የሰብከት ሞኝነት በማመን፡ (1ቆሮ. 1፡ 21፤) በፈቃድ የማይገዙለትና የማይቀበሉት ጠላቶቹ ሁሉ ለእግሩ መረገጫ እስከሚደረጉበት ጊዜ ድረስ «ለልጁ በዳግማዊ አዳምነቱና በመካከለኛነቱ የተመደበለት ጊዜያዊ የክብር ስፍራ» በግርማው ዙፋን ቀኝ መቀመጥ ነው ተብሏል። መዝ. 110፡ 1፤ ዕብ. 2፡ 6-9።

እግዚአብሔር በቀዳማዊ አዳም በኩል ሊያገኝ ሲገባው ያጣውን ክብር (ምሳ. 16፡ 4፤) ዛሬ በክርስቶስ አምነው ከእርሱ በመንፈስ ከተወለዱት እየተቀበለ ያለ ቢሆንም፡ ኋላ በጸጋ ዘመን ማለቂያ በተሟላ ሁኔታ ይቀበል ዘንድ በቀዳማዊ አዳም ምትክ በእግዚአብሔርና በፍጥረቱ መካከል ሆኖ የሚነግሠው አምላክም ሰውም የሆነው ዳግማዊ አዳም ክርስቶስ ነው። ፍጥረቱን ሁሉ ለእግዚአብሔር ሊያስገዛ በሚገባው በዳግማዊ አዳም በክርስቶስ በኩል እግዚአብሔር ሁሉ በሁሉ በሚሆንበት ክብር እስከሚነግሥበት ጊዜ ክርስቶስ በመካከለኛነት የሚቀመጥበት ዙፋን በተለያየ የክብር መጠሪያ ተሰይሟል።

- - የገደል ቀኝ ተብሏል፤ ማቴ. 26፡ 64፤ ማር. 14፡ 62።
- - የእግዚአብሔር ገደል ቀኝም ተብሏል፤ ሉቃ. 22፡ 69።
- - የእግዚአብሔር ቀኝም ይባላል፤ ማር. 16፡ 19፤ ዮሐ. ሥ. 2፡ 33፤ ቁላ. 3፡ 1፤ 1ጴጥ. 3፡ 22፤
- - የግርማው ቀኝ የተባለበትም ስፍራ አለ፤ ዕብ. 1፡ 3፤ 8፡ 1፤
- - የእግዚአብሔር ዙፋን ቀኝም ተብሏል፤ ዕብ. 12፡ 1-2።
- - በሌላም ክፍል፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አብረውት ከተሰቀሉት ሁለት ወንበዴዎች ለአንደኛው «ዛሬ ከእኔ ጋር በገነት ትሆናለህ» ሲል በሰጠው የተስፋ ቃል እንደተገለጸው የመካከለኛነት ዙፋን «ገነት» እንደሚባልም አረጋግጧል፤ (ሉቃ. 23፡ 42-43፤)። እንዲህ ከሆነም በቀዳማዊ አዳም ከተነጠቁት ገነት «የበለጠና የተሻለ ገነት በሦስተኛው ሰማይ ላይ» ተዘጋጅቶልናል ማለት ነው። 2ቆሮ. 12፡ 3-4፤ ራእ. 2፡ 7።
- - ዳንኤልም «የሰው ልጅ የሚመስል» ተብሎ ለተነገረለት ባለሥልጣን ወገኖቻቱ አሕዛብ፡ በልዩ፤ ልዩ ቋንቋም የሚናገሩ ሁሉ ይገዙለት ዘንድ የማያልፍ የዘላለም ግዛትና ክብር፡ የማይጠፋም መንግሥት እንደተሰጠው ገልጾ ስፍራውን «የእግዚአብሔር ፊት» ብሎታል። ዳን. 7፡ 13-14።

- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሐዲስ ኪዳን ሊቀ ካህናትነቱ፡ በገዛ ደሙ የገባበትን አሁን ስለእኛ የሚታይበትን ቅድስተ ቅዱሳን «የእግዚአብሔር ፊት» በማለት የዕብራውያን መልእክት ጸሐፊ ገልጾታል። ዕብ. 9:24፤ በዚያም ሆኖ በእርሱ በኩል የሚመጡትን ወደ አባቱ የመግባት መብት ይሰጣቸዋል። ዮሐ. 8:34፤ ዕብ. 7:25።

2.0. ልጁ ከመልእክት እጅግ በላይ መጠን ይበልጣል አላቸው ለዕብራውያን ክርስቲያኖች።

መልእክት በመለኮታዊ ዙፋን ዙሪያ ሆነው ያገለግሉ ዘንድ የተመደቡ ፍጡራን አገልጋዮች ናቸው። «ልጁ» ግን ከ1፡ 1-3 እንደተመለከትነው በባሕርይ የመለኮታዊ ዙፋን ባለቤት ነው። ባለዙፋኑንና በዙፋኑ ዙሪያ የተመደቡ ፍጡራን አገልጋዮችን ማበላለጥ ለምን አስፈለገ? ቢባል

- መልእክት ሕግ ከመልጠቱ በፊትም ጀምሮ ከእግዚአብሔር ወደ ሰው መልእክትን ያደርሱ ስለ ነበረ። (ዘፍ. 19፡ 1-22።)
- በሥርዓት አስከባሪነትም ይታወቁ ስለ ነበር። ዘፍ. 3፡ 24፤ 28፡ 10-17።
- ሕግ በተሰጠበትም ጊዜ መልእክት በሥርዓት አስከባሪነትና በአስተናባሪነት (በአጋፋሪነት) ተገልጦው ስለ ነበር፤ ዘፍ. 33፡ 1-2፤ ዮሐ. 1፡ 7፤ 52-53።
- መልእክት በመለኮታዊው ዙፋን ዙሪያ ሆነው የሚያገለግሉ የእግዚአብሔርንም ፈቃድ የሚፈጽሙ መናፍስት ከሆኑ (መዝ. 103፡ 20-21።) በሕዝቡና በእግዚአብሔር መካከል ሆኖ ሕግ ተቀባይ የነበረው ሙሴ ከመልእክት ቀጥሎ ወደ ታች ባለው ስፍራ የነበረ መሆኑ ይታወቃል። (ገላ. 3፡ 19)። አሁንም «ልጁ» ሰው ሆኖ ለሐዲስ ኪዳን በመካከለኛነት ተመድቧል። (ዕብ. 12፡ 24።) ደረጃው ከመልእክት በላይ ወይስ በታች? የሚለው ሐሳብ በግልጽ በሚተማመኑበት በብሉይ ኪዳን መጽሐፍ ምስክርነት መረጋገጥ ነበረበትና ይህን የክብር ማወዳደሪያ መግለጫ መጻፍ አስፈለገው። ስለዚህም የዚህ መልእክት ጸሐፊ ሐዋርያ ቀጥሎ በሚገኙት ነጥቦችና ማስረጃዎች «ልጁ» ለሐዲስ ኪዳን መካከለኛ ቢሆንም «ከመልእክት ይልቅ እጅግ አብዝቶ የሚበልጥ እንደሆነ አስረዳ።

2.1 «በሰሙ አብዝቶ ከመልእክት ይበልጣል፤» አለ (ቁ. 4) በባሕርይ የመለኮታዊው ዙፋን ባለቤት የሆነው «ልጁ» ሰውን ለማዳን ሰው ሆኖ እስከ መስቀል ሞት ይደርስና፤ ራሱንም ባዶ እስከ ማድረግ ድረስ ይዋረድ ዘንድ መለኮታዊ ክብሩን ላለመጠቀም ወስኖ የነበረ ቢሆንም በመከራው ፍጻሜ ከሁሉ በላይ የላቀ ስፍራ ተሰጠው፤ ለሰሙም በሰማይና በምድር፤ ከምድርም በታች ይንበረከኩለት፤ ጌትነቱንም በአንደበታቸው ይመሰክሩ ዘንድ ታዘዘ፤ (ፊል. 2፡ 6-11)። ሰሙም በዚህ ዓለም ብቻ ሳይሆን ሊመጣ ባለው ዓለምም ቢሆን የሚተካከለው እንደማይኖር ማረጋገጫ ተሰጠለት። ጎይላት፤ መናብርት፤ ሥልጣናት፤ አጋዕዝትና ሊቃናት ሁሉ ለጌታ ለኢየሱስ ክርስቶስ ስም እንዲገዙ ተወስኗል። ኤፌ. 1፡ 19-22፤ 1ጴጥ.

3+22።

2.2. «አንተ ልጄ ነህ እኔም ዛሬ ወልጄሃለሁ» የተባለ መልእክት የለም ነገር ግን (ቁ. 5) «ልጁ» እንዲህ ተብሏል አላቸው። መዝ. 2፡ 6-9።

2.3. «ልጁ ከመልእክት ስግደትን ይቀበላል።» (ቁ. 6) በዕብራይስጡ ይሆዋን ለማመልከት «እግዚአብሔር ነገሠ» የተባለ እርሱ ልጁ ሲሆን፤ በተከታይም ቅጥር «መልእክቱ ሁሉ ስገዱለት» ተብሎለታል። አላቸው። መዝ. 97፡ 1-7። መልእክት የሚሰግዱለት ፈጣሪ ነው ማለቱ ነው።

2.4. «ልጁ የመልእክት ፈጣሪ ነው።» (ቁ. 7) መልእክት የሚሰግዱለትም በቃልነቱ ትእዛዝ የተፈጠሩ ስለ ሆነ ነው። በመዝ. 104፡ 1-5 «ነፍሴ ይሆዋን ባርኪ» በሚል መነሻ በተዘመረለት በእርሱ በ«ልጁ» መልእክት ተፈጥረዋል። መዝ. 148፡ 1-5።

2.5. «ልጁ ባለዘላለማዊ ዙፋን ነው።» ምንም ሰው ሆኖ በትስብእቱ ባለ ብዙ ጓደኞች ቢሆንና ተመርጦ ለሹመት ቢቀባ «ቅን መንግሥትና ዘላለማዊ ዙፋን ያለው አምላክ ነው፤» (ቁ. 8-9) መዝ. 45፡ 6-7።

2.6. «ልጁ» የምድር ብቻ ሳይሆን የሰማያትም ፈጣሪ ነው። የፈጠራቸውንም ፍጥረታት አሳልፎ ለዘላለም ይኖራል። (ቁ. 10-12።) በአሪት ዘፍጥረት ምዕራፍ አንድ እንደሚነበበው ፍጥረታት ሁሉ በቃልነቱ ከዊን ተፈጥረዋል። ዘማሪውም ይህ ጥቅስ በሚገኝበት በመዝሙር 102 መነሻ ላይ «ይሆዋ ጸሎቴን ሰማኝ» በማለት ጀምሮ በቅጥር 19 ላይ «ይሆዋ ከመቅደሱ ከፍታ ሆኖ ተመልክቷል፤» ብሏል። በቅጥር 25 ላይ «ይሆዋ አንተ ከጥንት ምድርን መሠረትህ፤ ሰማዮችም የእጅህ ሥራ ናቸው፤» በማለት ዘምሯል እንዲህ ተብሎ የተዘመረለትም «ለልጁ» ነው። «ሰማዮችም በእግዚአብሔር ቃል ጸኑ» ተብሎ የተገለጸለትና ፍጥረታት የተፈጠሩበት ቃለ እግዚአብሔር «ልጁ» ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። መዝ. 33፡ 6፤ ዮሐ. 1፡ 1-14።

2.7. «በቀኝ ተቀመጥ» ያለው «ለልጁ» ብቻ ነው፤ (ቁ. 13) እንዲህ ያለ ፈቃድና ግብዣ ለማንኛውም መልእክት ከእግዚአብሔር አፍ ተነግሮ አያውቅም። ልብ አምላክ ዳዊትም የባሕርይ ጌትነቱን ሲያመለክት «ጌታዬ» አለው፤ ሰው ሆኖ ለመሲሕነት መመደቡን ሲያስታውስም በእግዚአብሔር ቀኝ የመቀመጥ ፈቃድ ይሰጣው ዘንድ እንዳስፈለገው በመግለጽ «በቀኝ ተቀመጥ አለው» ሲል ዘመረለት፤ መዝ. 110፡ 1፤ ማቴ. 22፡ 41-45።

እንዲህ ከሆነም «ጎጢአታችንን በራሱ ካነጻ በኋላ በሰማያት በግርማው ቀኝ ተቀመጠ» የተባለው «ልጁ» በፍጡራን መልእክት የክብር ውድድር ውስጥ ሊቀርብ እስከማይገባው ድረስ «እጅግ አብዝቶ»

ከመላእክት ይበልጣል ብሎ ጻፈላቸው።

መጠየቁ የማይቀር ስለሆነ «መላእክት ምንድር ናቸው?» ለሚለውም ጥያቄ ጸሐፊው አስቀድሞ መልስ ሰጥቷል፤ (ቀ. 14) በዚህ በዘመን መጨረሻ እግዚአብሔር በልጁ የተናገረውን የምሥራቹን ቃል ሲሰሙ፤ በእምነት በመቀበልና በማመን ወደ መዳን የሚመጡትን ሰዎች ፡-

- - ይረዳሉ፣ ያግዛሉ፣ ያገለግላሉም፤ የሐ.ሥ. 12፣ 7-12።
- - ቅዱሳንን የማገዝና የማገልገል ተግባር የሚፈጽሙትም ሲላኩ ብቻ ነው፤ መዝ. 91፣ 11-12።
- - ካልተላኩ በስተቀር ሁልጊዜ በእግዚአብሔር ፊት ቆመው ድምጹን እየሰሙ ያገለግሉታል። መዝ. 104፣ 20-21፤ ዳን. 7፣ 10።

3.0. ከሰማነው ነገር እንዳንንሸራተት እንጠንቀቅ አላቸው፤ 2፣ 1-4 የሰማነው ነገር የተነገረው የመለኮታዊ ዙፋን ባለመብት በሆነው በእርሱ ነው፤ (1፣ 1-3፤) በዙፋኑ ዙሪያ የሚያገለግሉትን፣ የመጀመሪያው ሕግ በደብረ ሲና ሲሰጥ አስተናባሪዎችና ሥነ ሥርዓት አስከባሪዎች የነበሩትን አገልጋይ መላእክት (የሐ.ሥ. 7፣ 53፤) በፈጠራቸው በልጁ ነው፤ (መዝ. 148፣ 1-5፤) ከሰማይ የመጣው ልጁም ከሁሉ በላይ ነውና (ዮሐ. 3፣ 31፤) «በልጁ» የተነገረው ቃልም በሌሎች ከተነገረው ቃል በላይ ነው፤ ሰማያዊ ጥሪም ነው። ዕብ. 3፣ 1።

ስለዚህ «ከልጁ» ለሰማነው ነገር ከፍ ያለ ጥንቃቄ ማድረግ አለብን፤ ይላል ጸሐፊው። ይህንንም ማስጠንቀቂያ ያስተላልፍ ዘንድ አግባብ የሆነበትን ምክንያት እንደሚከተለው ያስገነዝባል ፡-

3.1. - እግዚአብሔር «በልጁ ተናገረን» የምንለው ነገር «ታላቅ መዳን» ያለበት (2፣ 3) ወንጌል ነው። ማር. 16፣ 8።

እግዚአብሔር «በልጁ ተናገረን» የምንለው ነገር ወደ እኛ የደረሰበትን መንገድ ጸሐፊው ሲተነትን፤ (3፣ 3-4)

- «ልጁ» በሆነው በጌታ በራሱ በመጀመሪያ ተነገረ፣ ተበሠረ።
- ከ«ልጁ» ሲነገር የሰሙትና የተቀበሉት ከልጁ የተነገረውን ለእኛ አስተላለፉት።
- «በልጁ» መጀመሪያ በተነገረውና በኋላ ከሰሚዎቹ ለእኛ በተላለፈው ቃል መካከል ልዩነት እንደሌለ ለማጠየቅ፣ ለማስረዳት «በልጁ» የተናገረ እግዚአብሔር ምልክቶችንና ድንቅ ነገሮችን፣ ተአምራትንም በማድረግ፣ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎችንም በማደል ለቃሉ ትክክለኛነት መስከረ፣ አረጋገጠ። ዛሬም ከ«ልጁ» በተነገረበት ሁኔታ ሳይዛባ ወንጌል በሚሰበክበት ጊዜና ስፍራ ሁሉ እግዚአብሔር እንደ ወደደ እነዚህ ምልክቶች የማይቀሩ እውነተኛ የወንጌል ሰብከትንም የሚያጅቡ ተከታይ ማረጋገጫዎች ናቸው። ማር. 16፣ 17-20።

3.2. በፍጡራን መላእክት አስተናባሪነትና ሥርዓት አስከባሪነት የመጣው ሕገ ኦሪት ይጣስ በነበረበት ጊዜ በአጥፊዎቹ ላይ ቅጣት ይወሰን ነበር። ዘሌ. 24፣ 13-21፤ ዘኁ. 16፣ 1-3፤ 31-33፤ 25፣ 1-9።

በፍጡራን መላእክት አስተናባሪነትና ሥርዓት አስከባሪነት የመጣው ሕግ ይህን ያህል ያስቀጣ ዘንድ አግባብነት ያለው ሆኖ ከተገኘ፣ የመላእክት ፈጣሪና በባሕርዩ የመለኮታዊው ዙፋን ባለቤት በሆነው «በልጁ» የተነገረንን «ታላቅ መዳን» ያለበትን ሰማያዊ መልእክት የያዘውን ወንጌል አለመታዘዝ እጅግ ከባድ የሆነ ቅጣትን ያስከትላል (2፣ 2፤) 10፣ 28-29፤ 12፣ 25።

3.3. በእግዚአብሔር በኩል ለዘመን መጨረሻ የተመደበውን ኪዳን «ሐዲስ ኪዳን» የሚል ስም በቅድሚያ ያወጣለት ራሱ ብሉይ ኪዳን ሲሆን፤ ዘመኑም ከክርስቶስ ልደት በፊት 700 ዓመት ነበር፤ (ኤር. 31፣ 31-34፤ ዕብ. 8፣ 6-13።) በዚህ ተጠቃሽ ትንቢት የሰፈረው ገይለ ቃል ሲሰተዋል «የኔ ነገር ዐልጻል፤ የሚመጣውን ሐዲስ ኪዳንን ጠብቁ፤ እኔ ብሉይ (ዐርጌ) ሆኛለሁ፤» የሚል ይመስላል። ሐዲስ ኪዳን ግን ፡-

አንደኛ - ለዘመን መጨረሻ የተመደበ በመሆኑ፤ 1ጴጥ. 1፣ 20-21፤ ዕብ. 9፣ 26

ሁለተኛ - «በልጁ» የተነገረ በደረጃም ከፍ ያለና የመጨረሻ ስለሆነ፤ ከእኔ በኋላ ሌላ (ሦስተኛ) ኪዳን ይመጣል፣ ጠብቁ አላለም። እንዲያውም «በመጀመሪያ በጌታ በራሱ የተነገረውንና ከእርሱ የሰሙት ሐዋርያት ለእኛ አጽንተው ያስተላለፉትን «ራሳቸው ሐዋርያት እንኳ ሊጨምሩበት ሥልጣን እንደሌላቸው አላውቀዋል፤ እንዲህ ሲሉ፣ «እኛም እንኳ ብንሆን፣ ወይም የሰማይ መልእክም እንኳ ቢሆን ቀደም ሲል ከሰበከንላችሁ የተለየ ሌላ ወንጌል ማንም ቢሰብክላችሁ የተረገመ ይሁን።» ገላ. 1፣ 6-9

3.4. ለመጨረሻ ዘመን የተመደበውን ሐዲስ ኪዳን እንቀበል ዘንድ አስቀድሞ በየዘመኑ ከተላኩ ከፍጡራን አገልጋዮች ሁሉ በኋላ እግዚአብሔር የላከው ቀዳሚያ ተከታይም የሌለውን አንድያ ልጁን። ነው። «ልጁን» መቀበል ደግሞ በእግዚአብሔር ችርነት ለመጨረሻ ጊዜ በተሰጠ መልካም ዕድል መጠቀም ነው። ልጁን ላለመቀበል ከመወሰን በኋላ ግን የመጨረሻውን ቅጣት ከመቀበል በስተቀር የሚጠበቅ ሌላ ዕድል የለም። ማቴ. 21፣ 33-46፤ ዮሐ. 1፣ 36።

4.0. «ልጁ ወንድማችን ሆኖልናልና እያፍርብንም አላቸው» (3፣ 5-18።) እግዚአብሔር «በልጁ ተናገረን» ስንል ስምተነዋል ማለታችን ነው። ለሰማነውም ነገር ምስክሮች እንደ ሆነን መናገራችን

ነው። የተነገረንና የሰማነውንም የመቀበል ግዴታ እንዳለብን መግለጻችን ነው።

የተነገረንና የሰማነው ሰማያዊ መልእክት «ታላቅ መዳን» ያለበት ወንጌል ነው ስንል፣ ባንቀበለው በፍጡራን አገልጋዮች በኩል የመጣው ሕገ ኦሪት ያስቀጣ ከነበረው ቅጣት ይልቅ እጅግ የከፋ ቅጣት እንደሚያስቀጣ ተነግሮናል። ብንቀበለውስ የምናገኘው «ታላቅ መዳን» የተባለው ምንድር ነው? ቢባል መልሱ በሚከተለው ሁኔታ ቀርቧል።

4.1. መዳን ከምን? እንዴትስ ተገኘ? (2፡ 14-18።)

- አምላካችን እግዚአብሔር በሐሳቡ፣ በዕቅዱ፣ በምርጫው፣ በቃሉና በሥራው ሁሉ ጻድቅ ነው። ዕዝራ 9፡15፤ መዝ. 119፡137-138።
- የእግዚአብሔር ጽድቅ ቀና ባሆነ ፍርድ ይገለጻል። በአጠቃላይ «ጽድቅና ርትዕ» ሳይለያዩ በእንደነት ለእግዚአብሔር የተፋኑ መሠረት ናቸው ተብሏል። መዝ. 89፡14፤ 97፡2።
- ጻድቅ የሆነው እግዚአብሔር ኅጢአተኞችን (የአዳምና የሔዋን ልጆችን) የሚያጸድቅበት ሥርዓት ሸፍጥና ማታለል፣ እድልዎና ጥመት የሌለበት፣ ፍጹም የሆነ ርቀዕነትን የተሞላና የተላበሰ አሠራር ነው። መዝ. 11፡4-7።
- ቅዱስ እንደ መሆኑ መጠን ኅጢአትን ይጠላል፤ የቅጣትንም ፍርድ በኅጢአተኛ ላይ ይወስን ዘንድ ባሕርዩ ያስገድደዋል፤ (ናሆም 1፡2-3)። ጻድቅ ስለሆነም በኅጢአተኛ ላይ የሚያሳልፈው ፍርድ ርቀዕነቱ የቅድስናውን ያህል ጠንካራ፣ የማያወላውል፣ ወደየትም የማያጋድል፣ ቀጥ ያለ ነው። 2ጢሞ. 4፡8፤ ራእይ 2፡22-23።
- በሸፋጮች፣ በአታላዮች፣ በእድልዎች ላይ በጽድቅ የሚፈርደው «ቅዱሱ እግዚአብሔር» በዙፋናዊ ችሎቱ አገልጋዮቹ የፍርድ ሚዛን ሲያንሸራትቱ እያየ እንዳላየ አይቶ ያልፋል። ወይም ሳያይ ተታሎ ያሳልፋል (ይሸወዳል) እየተባለ ይተረካል፤ (ተአ. ማር) ኢርቱዕ ምስክርነት ነው።
- እንደዚሁም ሚካኤልና ሰይጣን በአንድ ኅጢአተኛ ነፍስ ላይ ላቀረቡት የይገባኛል ክርክር፣ ፍርድ የመስጠት ችግር እንዳጋጠመው ተደርጎ፣ ሚካኤልንና ሰይጣንን ከሁለት አንዳችሁ ኅጢአተኛውን ደብቁትና ያልደበቀው ወገን ቢያገኝ ይውሰደው ተብሎ በመለኮታዊው የዙፋን ችሎት ተፈረደ ይባላል፤ (ድር. ሚካ) ይህም ውሸት ነው። ዳሩ ግን ሁለቱም የቤተ ክርስቲያናችን ትምህርቶች አይደሉም። ሰይጣናዊ ምስክርነቶች አሉባቸው፤ ሰይጣን «ሐሰትን ሲናገር ከራሱ ይናገራል፤ ሐሰተኛ፣ የሐሰትም አባት ነውና» ዮሐ. 8፡44።
- ኅጢአትን የሚጸየፈው እግዚአብሔር፣ የሚጸየፈውን ኅጢአት በሚሠሩ ሁሉ ላይ ያለ እድልም እንደሚፈርድ እየታወቀ፣ በሌሎቹ ላይ የሚጠላውን፣ ኅጢአተኛ ሰውም ቢሆን እንኳ በደረጃው የሚጸየፈውን ሸፍጥና እድልም እግዚአብሔር ራሱ ያደርገዋል ብሎ ማሰብ አንድም አላዋቂ፤ አንድም የክፉው ተባባሪ ሆኖ መገኘት ነው ያሰኛል። መላ. 11፡27፤ መዝ. 7፡11-13፤ ኢዮ. 10፡14-17፤ መዝ. 94፡1-10።

- «ኢየሱሮ ለባሕል እንበይነ ብዕሉ፣ አላ በከመ ተሐሰበ ሎቱ፤ ወኢይምሕር ለነዳይ እንበይነ ንደቱ፤ ለእመ ኢኮነ መሥመራ ሎቱ።
- - እንደ ሥራው ዐስቦ ከሚከፍለው በቀር ባለጸጋውን ባለ ጸጋ ስለሆነ አያፍረውም፤ እንደዚሁም እንደሚወደው እንደ ትእዛዙ ካላገለገለው በቀር ድሃውን ድሃ ነው ብሎ አይራራለትም። በመጽ. ቅዱ. ዘአት ናቴዎስ የሰፈረው ቃል እውነትን ይዟል።
- እግዚአብሔር ለሕዝቡ ለሰራሌል የፍርድን አካሄድ አስመልክቶ በሰጠው ትእዛዝም የተጻፈው እንዲህ የሚል ነው። «ሐሰተኛ ወረን አትቀበል፤ ሐሰተኛ ምስክርም ትሆን ዘንድ ከኅጢአተኛ ጋር እጅህን አታገዛ። ከፋውን ለማድረግ ብዙ ሰዎችን አትከተል፤ ፍርድንም ለማጥመም ከብዙ ሰዎች ጋር ተስማምተህ አትመስክር። በፍርድ ነገርም ለድሃው አታድላ። ... በሚምግነትበት ጊዜ የድሃህን ፍርድ አታጥምም። ከሐሰት ነገር ራቅ፤ እኔ ኅጢአተኛውን አላጸድቅምና፤ ንጹሕንና ጻድቅን አትግደል። ማግለጃን አትቀበል፤ ማግለጃ የዓይናችንን ሰዎች ዓይን ያላውራልና፤ የጻድቃንንም ቃል ያጣምማልና። ዘዱ. 23፡1-9፤ (በቅዱሳን ስም እግዚአብሔር የከለከለውን ማግለጃ የሚቀበሉ ርኩሳን መናፍስት እንደሆኑ ባታምኑ፣ ቅዱሳንንም ማግለጃ ይቀበላሉ ብትሉ፣ ቅዱሳንን የምትከሰሱና የምትሰድቡ መሆናችሁን ዕውቁ)።

«በፍርድ ዐመፃ አታድርጉ፤ ለድሃ አታድላ፤ ባለጠጋውንም አታክብር፤ ነገር ግን ለባልንጀራህ በእውነት ፍረድ» ... ዘሌ. 19፡15።

«እንግዲህ አምላካችሁ እግዚአብሔር የአግልክት አምላክ፣ የጌቶችም ጌታ፣ ታላቅ አምላክ፣ ጎደልም፣ የሚያስፈራም፣ በፍርድ የማያደላ፣ መግለጃም የማይቀበል ነውና፤ እናንተ የልባችሁን ሸለፈት ግረኩ። ...» ዘዱ. 10፡16-18።

«በደለኛውን ስለ ጉቦ ጻድቅ ለሚያደርጉ፣ የጻድቁንም ጽድቅ ለሚያስወግዱበት ወዋላቸው፤ ስለዚህ የእሳት ወላፊን ቃርሚያን እንደሚበላ፣ እብቅም በነበልባል ውስጥ እንደሚጠፋ እንዲሁ የእነርሱ ሥር የበሰበሰ ይሆናል፤ ቡቃያቸውም እንደ ትቢያ ይበንናል፤ የሠራዊትን ጌታ የእግዚአብሔርን ሕግ ጠለዋልና፤ የእስራኤልም ቅዱስ የተናገረውን ቃል አቃለዋልና፤ ኢሳ. 5፡23-24።

ይህን ሕግ ለሕዝቡ የሰጠ እግዚአብሔር ትእዛዙን ባላከበሩ ሰዎች ላይ በጽድቅና በርትዕ እንደሚፈርድ መጠራጠር አላስፈላጊ ነው። ቅዱሳንም የእግዚአብሔር ሕግ እንዲጣስ ያበረታታሉ፤ ፍርድም እንዲዛባ ለማድረግ መግለጃ ይቀበላሉ ማለት ያልተጻፈውን ማንበብ ነው። አባቶቻችንም እግዚአብሔርን በውዳሌያቸው ሲያከብሩት «ኩናኒ በጽድቅ ፈታሒ በርትዕ፤

- ሰዎችን ሲፈርድባቸው በጽድቅ ነው፤ ሲፈርድላቸውም ቀና በሆነ መንገድ ነው» ይሉታል።

- ቅዱስ ጳውሎስም፡ ሰው ሁሉ የዘራውን ያንኑ በመከር እንዳያዋድ ያደርግ ዘንድ እግዚአብሔርን የሚሸነግለው የለም። («ኢየሱስቲክስም አልቦ ዘያስተክብዶ ለእግዚአብሔር ዘዘርዐ ሰብእ የዐርር» ...» ብሏል። ገላ. 6፡7-8

- ልዑል እግዚአብሔር ከፍቅሩ የተነሣ ጎጠኦተኛውን የሰው ዘር ለማዳን የወሰነው በጎጠኦተኛው የሰው ዘር የተሠራውን ጎጠኦት ሁሉ እንድም ሳያስቀር ሰው በሆነው «በእንድያ ልጁ» ላይ በመጫን፤ የሰው ቤዛ (ተለዋዋጭ) የሆነው «ልጁም» በሰው ፈንታ ይቀጣ ዘንድ እስከ መስቀል ሞት አሳልፎ በመስጠት ነው። የእግዚአብሔር ቅዱሳንም እንዲህ በማለት ሁኔታውን ገልጸውታል።

አንደኛ፤ ዛሬ ሰዎች ከተፈጸመ በኋላ በወንጌል ቃል ሲነገራቸው በዓይነት ልቡና ሊታያቸው ያልቻለውን ነቢዩ ኢሳይያስ ጉዳዩ ከመፈጸሙ ከ700 ዓመታት በፊት በመንፈስ ትንቢት አይቶ እንዲህ በማለት ሥዕላዊ መግለጫውን አስቀምጦታል። «... እግዚአብሔርም የሁላችንን በደል በእርሱ ላይ አኖረ። ተጨነቀ፤ ተሣቀየም፤ አፋንም አልከፈተም፤ ለመታረድ እንደሚነዳ ጠቦት በሚሸልቁትም ፊት ዝም እንደሚል በግ፤ እንዲሁ አፋን አልከፈተም። ... እግዚአብሔርም በደዌ ያደቅቀው ዘንድ ፈቀደ፤ ... ጻድቅ ባሪያዬም በዕውቀቱ ብዙ ሰዎችን ያጸድቃል ጎጠኦታቸውንም ይሸከማል፤ ... እርሱ ግን የብዙ ሰዎችን ጎጠኦት ተሸከመ፤ ስለ ዐመፀኞችም ማለደ» 53፡4-12።

ሁለተኛ፤ ጌታ በወንጌል «ሰው ዓለሙን ሁሉ ቢገዛ ምን ይጠቅመዋል?» አለ፤ ምክንያቱም ሰው ዓለሙን ሁሉ ቢገዛም ለነፍሱ ቤዛ እንዲሆንለት የሚሰጠውን ነገር ከዓለም ሁሉ ሊያገኝ አይችልምና ነው፤ ያው ምንም እንደሌለው ሆኖ ዓለሙን ሁሉ መግዛቱም ሳይታሰብለት ነፍሱን ሊያጉድል ነውና ምን ተጠቀመ? ማቴ. 16፡26፤ ማር. 8፡36-37፤ ሰው ነፍሱን ለማዳን ቤዛ የሚሆንለትን የማግኘትና የመስጠት ግዴታ እንዳለበት፤ ቤዛ የሚሆንለትንም አግኝቶ ካልሰጠ ነፍሱን ከማጣት ፍርድ በታች እንደሆነ ቃሉ በግልጽ ያመለክተናል። በዓለም ሁሉ ደግሞ ሕይወት ያላቸውና የሌላቸው ብዙ ውድ ፍጥረታት ቢኖሩም ለሰው ነፍስ ቤዛ የመሆን ብቃት እንደሌላቸው ከቃሉ መረዳት ይቻላል። የቆረ ልጆች በመዝሙር 49፡8-9፤ ሰው ራሱን መቤዝትም ሆነ ለሕይወቱ ቤዛ የሚሆነውን ዋጋ ለእግዚአብሔር መክፈል አይችልም። ለሰው ሕይወት የሚከፈለው ዋጋ እጅግ ብዙ ነው፤ የቱንም ያህል ቢከፈል በቂ አይሆንም፤ (የ1980 ትርጉም)፤ ካሉ በኋላ «... ነገር ግን እግዚአብሔር ይቀበላል ነፍሱን ከሲኦል እጅ ይቤዝታል» በማለት ዓይናቸውን ከራሳቸውና ከአካባቢያቸው ሁሉ በማንሣት

በእግዚአብሔር መተማመናቸውን በቀ. 15 ገለጹ። ሦስተኛ ሰው ስለ ነፍሱ ሊከፍል የሚገባውን ወይም ቤዛ የሚሆንለትን ማግኘትና መስጠት ባይችልም፤ ሰውን የወደደ እግዚአብሔር ያንኑ ያለውን አንድያ ልጁን ቤዛ ይሆንለት ዘንድ ሰጠው። (ከዘላለም እስከ ዘላለም ክብር ለሰሙ ይሁን) እርሱም «ልጁ ሰው ሆኖ፤ በሰው አምሳል ተገኝቶ የሰውን ጎጠኦት ተሸከም በመስቀል ላይ ተሠዋ።

አራተኛ - ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ እርሱ በሌሊት ለመጣው ለኒቆዲሞስ እንዳብራራለት፤ -የሚታመኑበትን ሁሉ ያድን ዘንድ ሙሴ በምድረ በዳ በሰቀለው የናስ እባብ ተምሳሌት የሰው ልጅ መስቀል ተገቢው ሆኖ ተገኝቶ ነበር። ይህም የሆነበት ምክንያት፤ በጎጠኦቱ መጥፋት የተገባው ዓለም ከመጥፋት ይድን ዘንድ እግዚአብሔር «የሰው ልጅ» የተባለውን «አንድያ ልጁን» ቤዛ አድርጎ በመስጠቱ ነው። ዮሐ. 3፡14-18፤ 1ጢሞ. 2፡6።

ጌታችንም በሌላ ስፍራ ወደ ዓለም የመጣበትንና ሰው የሆነበትን ምክንያት ሲያስረዳ «ነፍሱን ለብዙዎች ቤዛ ሊሰጥ» እንደሆነ ግልጽ አድርጓል። ማቴ. 20፡28፤ ማር. 10፡45።

ልዑል እግዚአብሔር፤ የጎጠኦት ዕዳ ሳይከፈል እንዲሁ ይቅር ቢል፤ ከሳሽም፤ የበላይ ወቃሽም የሌለበት፤ በሉዓላዊ ሥልጣን መለኮት ያለ የመጨረሻ ባለ ሥልጣን ነው። እንዲህ እንዳያደርግ የሚከለክለው ግን፤ ሊከደው ወይም ሊለውጠው የማይችለው «ቅዱስና ጻድቅ የሆነበትና የተሰኘበት የራሱ መለኮታዊ ባሕርይ ብቻ ነው። ሚክ. 3፡6፤ 2ጢሞ. 2፡13፤ ያዕ. 1፡17።

ቅድስናና ጽድቅ በተሞላበት፤ ፍትሕና ርትዕ ባልተጓደለበት አሠራር ጎጠኦተኛው የሰው ዘር የሚድንበትን ይህን ዓይነቱን መንገድ እግዚአብሔር አዘጋጀ። ለምሳሌ አንድ የመንግሥት መሪ የመንግሥት ወይም የሰው ገንዘብ አጉድሎ የፍርድ ባለ ዕዳ የሆነ ወዳጁን ነጻ ለማውጣት ተከላሹ ያጉደለውን ገንዘብና በፍርድ የተወሰነበትን ቅጣት ከግል ሳጥኑ ወጪ አድርጎ ቢከፍልለት ፍትሕና ርትዕ ያልተጓደለበት አሠራር ነው። ባለ ዕዳው ራሱ መክፈል ባይችልም ስለ እርሱ ሆኖ ወዳጁ የሆነው ባለሥልጣን ከፍሎለታልና ፍርድ አልተዛባም።

5.0. የዕብራውያን መልእክት ጸሐፊ በመቀጠል፤ በጥላና በአካል መካከል ያለውን የልዩነት ብልጫ አስገነዝባቸው። «እስመ ጽላሉታ ይለቲ አሪት ለእንተ ትመጽእ ሠናይት እስመ ኢኮነት ለሊሃ።» -አሪት አካል ሆኖ ትመጣ ዘንድ ላላት ለወንጌል ጥላ (ቡራኪያቸው ይድረሰንና፤ አበው እንደሚሉት ደግሞ አምሳል፤ መርገፍ) ነበረች እንጂ ራሷ አማካኝ አካል አልነበረችም። ዕብ. 10፡1።

በምድር ላይ ትቋቋም ዘንድ የታቀደችውን የማደሪያውን ድንኳን ይሠራ ዘንድ ሙሴ በእግዚአብሔር ሲታዘዝ፤ «በተራራ ላይ እንደ

ተገለጠልህ ምሳሌ ሁሉን ታደርግ ዘንድ ተጠንቀቅ» ተብሎ ነበር። የማደሪያው ድንኳንና፣ በውስጡ እንዲገኙ የታዘዙት ንዋያት ቅድሳት ሁሉ ዓይነታቸው ወይም ሞዴላቸው ሲሰጠው፣ ያ ምሳሌ ሁሉ በሰማይ ላሉት ነገሮች ጥላዎች እንደሆኑ ሙሴ ተረድቶ ነበር ማለት ነው። ዘጸ. 25፥40፤ ዕብ. 8፥5።

አራት ራሷ ጥላ የነበረች ከሆነ በርሷ በተሸፈነው የአገልግሎት ዘመን ውስጥ እነዚህና የመሳሰሉት ሁሉ የተቋቋሙበት ሕግና በሕጉ መሠረት የተከናወነው አገልግሎት ሁሉ በራሱ ብቃትና ምልክት ያልነበረው፣ አማካኝ አካል ያልሆነ፣ ነገር ግን ይገለጥ ዘንድ ያለውን አማካኝ ሰማያዊ አካልን በምድር የሚወክል ምሳሌና ጥላ ነበረ። ለምሳሌ የደመና አካል በሰማይ ላይ ሲሆን ጥላው በምድር እንደሚታየው ዓይነት ማለት ነው፤ ወይም አውሮፕላን በሰማይ ላይ ሲበርር በምድር ላይ እንደምናየው የአውሮፕላን ጥላ ነበረ ማለት ይቻላል። አንዳንድ ጊዜም ሕፃናት የእናታቸውን ጡት እስኪያገኙ ድረስ፣ ወይም ምግባቸው ተዘጋጅቶ በጡጦ እስኪሰጣቸው ድረስ እውነተኛውን ጡጦ የሚመስለውንና እንጂ ለእናት የሚባለውን ደረቅ ጡጦ እየጠቡ እንዲቆዩ ከሚደረግበት አሠራር ጋር ይመሳሰላል።

ብቃትና ምልክት ከሌለው ከዚህ የጥላ (የአራት) አገልግሎት ጋር ግንኙነት የነበራቸውን ዋና ዋናዎችን የአገልግሎት ርእሶች አንድ ባንድ እንመርምራቸው።

5.1 የመካከለኛነት አገልግሎት፤

መካከለኛነት ማለት ያልተግባቡ ሁለት ወገኖችን ለማገናኘት፣ ለማዛመድና ለማያያዝ መስተጻምር የመሆን አገልግሎት ነው። በማዕከላዊነት የሚመደበው ሰው ወይም አካል በማዕከላዊነት ሊያገናኛቸው በታሰቡ ወገኖች ዘንድ ተቀባይነት ይኖረው ዘንድ፣ የጋራ ጉዳያቸውንም መርምሮ ሁለቱም ወገኖች ልባቸውን የሚያሳርፍ ውሳኔ መገኘቱን አምነው ይቀበሉት ዘንድ ማዕከላዊው (መካከለኛው) ለሁለቱም ወገኖች እኩል ዝምድና ያለው ሊሆን ይገባል። ገላ. 3፥19-20 (የ1980 እትም)።

አብዛኛውን ጊዜ ግን ለሁለቱም ወገኖች እኩል ዝምድና ያለው አንድ ሰው ሊኖር ስለማይችል፣ ሳይግባቡ ቆይተው በኋላ ግን ኅብረታቸውን ማደስ የሚፈልጉት ሁለቱም ወገኖች የሚተማመኑባቸውን የራሳቸውን ተወካዮች በእኩል አገዝ (ቍጥር) መርጠው ያቀርቡና ያን ለሁለቱም እኩል ዝምድና ያለውን አካል ይሰይማሉ።

በዘመነ ብሉይ ኪዳን የተሠራበትን የማዕከላዊነት አቋም የተመለከትን እንደሆነ ግን በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል ሆነው የማዕከላዊነትን አገልግሎት ሲሠሩ የቁዩት ሁሉ ከላይ የተገለጸውን የማዕከላዊነት መስፈርት ያሟሉና ብቃት ያላቸው አልነበሩም፤ በማዕከላዊነታቸው

እግዚአብሔርንና ሰውን ማገናኘት የነበረባቸው መሆኑ ሲታመን፣ እነርሱ ግን ይኖራቸው ዘንድ ከሚያስፈልጉት ሁለት ባሕርያት አንዱ ይጉድላቸው ነበር። ለእግዚአብሔርና ለሰው እኩል የሆነ ዝምድና ወይም ውክልና የላቸውም፤ ይዘው የተገኙት አንዱን ማለት የሰው ወገን መሆንን ብቻ ነበር።

እንዲያው ለመሆኑ እግዚአብሔርና ሰው በቀጥታ መገናኘት አቋርጠው በሌላ በሦስተኛ ወገን መካከለኛነት ይገናኙ ዘንድ ለምን አስፈለገ? ቢባል በእግዚአብሔር መጽሐፍ ታሪኩ በግልጽነት እንደ ተመዘገበው ከዴንን ገነት ጀምሮ ሰው እግዚአብሔርን በድሉ በመገኘቱ ከአምላኩ ጋር የነበረውን ዝምድናና ኅብረት አቋርጦ ስለነበረ በሌላ ሦስተኛ ወገን አገናኝነት ኅብረታቸውን ዐድሰው ግንኙነት እንዲቀጥሉ ግድ አስፈላጊ ሆኖ ስለተገኘ ነው።

በዘመነ ብሉይ ኪዳን የተመዘገቡ የመካከለኛነት አገልግሎቶች ሦስት እንደነበሩ ይታወቃል። እነርሱም ፦

5.1.ሀ የነቢይነት አገልግሎት፤

በተለያዩ ስልትና በተለያዩ መንገድ (በብዙኀ ነገር ወበብዙኀ መክፈልት) ከእግዚአብሔር አፍ የወጣውን ቃል ተቀብሎ በተነገረበት ሁኔታ ለሰዎች የማድረስ አገልግሎት ነበር፤ እንደ ሙሴ ሆኖ ማገልገል ማለት ነው። ዘጸ. 5፥5፤ ዕብ. 1፥1

5.1.ለ የካህንነት አገልግሎት፤

ሕገ እግዚአብሔርንና የሰውን መብት በመጣስ በደል መፈጸሙን የተረዳ ሰው ከእግዚአብሔር ጋር በመታረቅ ሰውንም በመካስ የተቋረጠን ኅብረት ዐድሶ ከእግዚአብሔርና ከሰው ጋር ለመራመድ ይችል ዘንድ በቅድሚያ ከተቈጠረበት የኅጢአት ዕዳ ተጠያቂነት ነጻ መውጣት ነበረበት። የኅጢአት ዕዳውም ሞት ስለሆነ፤ (ሕዝ. 18፥4፤ ሮሜ 6፥23) ኅጢአተኛው ሊሞተው የሚገባውን ሞት የሚሞትለትን እንስሳ ኅጢአተኛው ሰው ወደ ቤተ መቅደስ (ደብተራ አራት) በማምጣት ለካህኑ ማቅረብ ነበረበት። በኅጢአተኛው ላይ የተቈጠረውን የኅጢአት ዕዳ ተሸክሞለት የተሠዋውን እንስሳ ደም ቀድቶ ካህኑ በቅድስተ ቅዱሳን መጋረጃ ፊት ለፊት በመርጨት የማስተስረያ አገልግሎት ይፈጽም ነበረ። በአራት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ አንድ እስከ 16 የመሥዋዕት ዓይነቶችንና ጥቅማቸውን በዝርዝር ማንበብ ይቻላል።

በአራት ካህናት ይታዩ የነበሩትን ጉድለቶች በመጠኑ መዳሰስም ይቻላል፤

- ይህን በመሰለው እግዚአብሔርንና ሰውን በመሥዋዕት የማስታረቅ አገልግሎት ላይ የተመደበው ካህን ሰው ብቻ (ዕሩቅ ብእሊ) ነበረ። ዕብ. 5፥1-4።

- እንደማንኛውም ሰው ገጠአተኛ ባሕርይን ወርሶ የተወለደ ስለሆነ፡ ገጠአትን ተከትሎ የመጣውን ሞት የመሞት ግዴታ ነበረበት። ሮሜ 5:12
- ራሱም ገጠአተኛ በመሆኑ እንደማንኛውም ገጠአተኛ ሰው መሥዋዕት በማቅረብ ስርየትን ሊያገኝ ይገባው ነበረ።
- ከሞተ በኋላ እግዚአብሔርንና ሰውን የማስታረቅ አገልግሎቱን ሊቀጥል ባለመቻሉ፡ በምትኩ ሌላ ካህን መተካት ነበረበት።
- ካህኑ ራሱም ሆነ ሌላው ሰው ቤዛ የሚሆንለትን እንስሳ ካላቀረበ በቀር ካህኑ በራሱ ሊያስተሰርድ አይችልም ነበር። ዕብ. 9:6-7
- አማናዊው (እውነተኛው) ቤዛ ነፍስ እስኪመጣ ድረስ እንጂ ለመሥዋዕት ይቀርብ የነበረው እንስሳ ለሰው ሥጋና ደም ብቻ ካልሆነ በቀር ለሰው ሕይወት ነፍስ ቤዛ (ተለዋጭ) የመሆን ብቃት አልነበረውም። ማር. 8:36-37፤ ዕብ. 9:9-10
- ይህም ሁሉ ሆኖ በእንስሳ መሥዋዕት የማስተሰረድ አገልግሎት የአማናዊቷና የሰማያዊቷ ቅድስተ ቅዱሳን ምሳሌና ጥላ ሆኖ በተቋቋመችው ምድራዊት ቤተ መቅደስ ውስጥ ሲከናወን ኖረ እንጂ፡ የሁሉም አሮናውያን ካህናት አገልግሎት ድምር ወደ ሰማያዊቷና አማናዊቷ ቅድስተ ቅዱሳን አልዘለቀም።
- ከአገልግሎታቸው አንዱም ወደ ሰማያዊት ቅድስተ ቅዱሳን ባለመዘለቁ በሰው ገጠአት ምክንያት የተዘጋችውን ሰማያዊትና አማናዊት ቅድስተ ቅዱሳንን አላስከፈተም፤ እንኳን፡ የምድራዊቷን ቅድስተ ቅዱሳንን ለምእመናን ክፍት ማድረግ አልቻለም። ዳሩ ግን ከዚህ በላይ የተዘረዘሩት በብሉይ ኪዳን ካህናት ላይ ከታዩት ጉድለቶች መካከል የአካል አገልግሎት ለሚካሄድባት ለሐዲስ ኪዳን ሊቀ ካህናት ሆኖ በተሰየመው በጌታችን በአምላካችንና በመድኃኒታችን በእ.የሱስ ክርስቶስ ክህነት ላይ አንዱም ጉድለት የለም። በተዋሕዶ ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰውም ስለሆነ እግዚአብሔርንና ሰውን በብቃት የማማከል ችሎታው ፍጹምና ባሕርያዊ ሆኗል።
- በግብረ መንፈስ ቅዱስ የነጻና የተቀደሰ ትስብእትን ስለ ተወሐደ ገጠአት የለበትምና በራሱ የገጠአት ዕዳ የሆነውን ሞት የሚሞትበት ምክንያት አልነበረውም።
- ቅዱስና ያለ ነውር ስለሆነ ስለ ራሱ መሥዋዕት የማቅረብ ግዴታ የለበትም።
- ስለ ሰው ሁሉ ቤዛ ይሆን ዘንድ የሁሉን ገጠአት ተሸክሞ ቢሞትም፡ ሞትንና ሲኦልን በእግዚአብሔር ቅን ፍርድ አሸንፎ ስለተነሣ አሁንም ሕይወት ሆኖ ይኖራልና በክህነቱ እግዚአብሔርንና ሰውን የማገናኘት ሥልጣኑ ዘላለማዊ ነው። መዝ. 110:4፤ ዕብ. 7:25።
- አንድ ጊዜ ባቀረበው መሥዋዕት ለዘላለም በቂ የሆነ የገጠአት ስርየትን አሰገኝቷል። ዕብ. 10:11-18።
- ጌታችን እ.የሱስ ክርስቶስ በክህነቱ ለመሥዋዕት የሚሆን እንስሳ

- ገጠአተኞች እንዲያቀርቡ መጠየቅ ሳያስፈልገው ራሱን መሥዋዕት አድርጎ በማቅረብ ፈጽሟል፤
- ከቅድስት ድንግል እናቱ ሰው ለመባል የሚያበቁትን መንፈስን፡ ነፍስንና ሥጋን በተዋሕዶ ገንዘብ አድርጎ ስለ ተወሐደ ለሰው ሁለንተና ቤዛ የመሆን ብቃት አለው። በዕብ. 1:3 «ወውእቱ በህላጌሁ ገብረ በዘያነጽሕ ገጠአተነ፤ ገጠአታችንን በራሱ አነጻ፤» በማለት ተገልጿል።
- ጌታችን እ.የሱስ ክርስቶስ የተወለደው ከነገደ ይሁዳ ስለሆነ ለቤተ ሌዊ በተሰጠው ክህነት ድርሻ አልነበረውም። (ዕብ. 7:13-14) ስለዚህ የጥላ (የምሳሌ) አገልግሎት ሲሰጥባት በኖረችው በምድራዊቷ ቤተ መቅደስ አላገለገለም (አልቀደሰም)።
- እርሱ ያገለገለው አማናዊትና ሰማያዊት በሆነችው፡ እግዚአብሔር እንጂ ሰው ባልሠራት፤ የእግዚአብሔር የራሱ ዙፋን በሚገኝባት ቅድስተ ቅዱሳን ነው። ዕብ. 8:2፤ 9:24።
- ቤዛችን ሆኖ በመስቀል ላይ ሲሠዋ፡ ሰማያዊት ቅድስተ ቅዱሳንን ለምእመናን ለዘላለም ክፍት አደረጋት (ዕብ. 10:19-22)። ሰማያዊቷን ቅድስተ ቅዱሳንንም ጋርዶብንና ከእግዚአብሔር ለይቶን የነበረው ገጠአት (ኢሳ. 59:1-2) ስለተደመሰሰ ቀድሞ የገጠአትን መጋረጃነት እያመለከተ በምድራዊቷ ቤተ መቅደስ ውስጥ ቅድስተ ቅዱሳንን ዘግቶ የኖረው መጋረጃ (ዘጸ. 26:31-33) ከላይ እስከ ታች ተቀደደ። ማቴ. 27:50-51
- መጋረጃው በምሳሌነት የሚገልጸው የገጠአት መታሰቢያ ከተደመሰሰ በኋላ አካል የሆነውን ገጠአት ወክሎ በምድር የነበረው መጋረጃ መኖር አልነበረበትምና እግዚአብሔር አስወገደው።

5.2 የሐዲስ ኪዳን ሊቀ ካህናት ዛሬ ምን እየሠራ ነው?

የብሉይ ኪዳን ካህናት ስለ ገጠአት ስርየት የሚያቀርቡትን መሥዋዕት ሳያቋርጡ እያቀረቡ ይኖሩ ነበር፤ አሮን ካህን እንዲሆን ከተቀባበት ጊዜ ጀምሮ (ዘጸ. 29:1-37) ሲያገለግል ኖረ፤ ሲሞትም ልጁ አልዓዛር ተተክቶ አገለገለ (ዘጸ. 20:24-28) ከእርሱም በኋላ ልጁ ፊንሐስ፤ ከዚያም ቀጥሎ አቢስ ተተኩ፤ እንዲህም እያለ በመቀጠል ሐናና ቀያፋ እስከተነሡበት ዘመን ድረስ። 1ዜና 6:49-53፤ ሉቃስ 3:2።

እነዚያ ካህናት ሁሉ ትመጣ ዘንድ ላላት ለወንጌል ጥላ፡ አምላልና መርገፍ በነበረችው ሕገ ኦሪት መሠረት የተካኑ፤ (በክህነት የተመደቡ) ሲሆኑ ራሳቸውም ይመጣ ዘንድ ላለው አማናዊ ሊቀ ካህናት ለጌታ ለእ.የሱስ ክርስቶስ ምሳሌዎች ነበሩና፤

- ይመጣ ዘንድ ላለው አማናዊ መሥዋዕት፡ ለክርስቶስ ምሳሌ የነበረውንና ገጠአትን መደምሰስ የማይችለውን መሥዋዕት ሲያቀርቡ ኖሩ፤ ዕብ. 9:10፤ 10:11።
- ትገልጥ ዘንድ ላላት ለሰማያዊቷ ቅድስተ ቅዱሳንም ምሳሌ በነበረችው በምድራዊት ቅድስተ ቅዱሳን ሲያገለግሉ ኖረው አገልግሎታቸውን

ሳይጨርሱ ዕድሜያቸውን እየጨረሱ ዐለፉ፤ ዕብ. 8፡3-5።

ጥላና አምሳል በነበሩት ምትክ አማካኝነትና ሰማያዊውን አገልግሎት ይዞ የመጣው ሐዲስ ኪዳን ሲታወጅ ግን፡ እግዚአብሔር እርካታ ያገኘበት አገልግሎት እንዳሰበውና እንዳቀደው በብቃት መከናወኑ ተረጋገጠ። የሰው ከእግዚአብሔር ጋር መታረቅ በፍጹምነት ተጠናቀቀ። የዕርቁን ሰነድ የያዙ አገልጋዮችም ከሐዋርያት ዘመን ጀምሮ በአራቱ መዓዘን ምድር ተሠራጭተው እንዲህ እያሉ ናቸው። «እግዚአብሔር በክርስቶስ አስታራቂነት ሰዎችን ታርቋቸዋል፤ ከሰው በዕዳ ይፈለግ የነበረው የተጓደለ ነገር ሁሉ በክርስቶስ ዕዳ ከፋይነት ተሟልቷል፤ ዛሬ ሰዎች ሁሉ የዕርቁን ቃል እየተቀበሉ በኅጢአትም ምክንያት ክስ ከነበረባት የሞት ስፍራ ነጻነት ወደ ታወጀበት የሕይወት ስፍራ በመዛወር በሰላም እንዲኖሩ ተፈቅዶላቸዋል፤ እኛም ቀድሞ (ሰላም ለእናንተ ይሁን) በማለት (ዮሐ. 20፡19) ለሰዎች የዕርቅን ቃል በሰበከው በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ምትክ ተሰይመን (ኑ ከእግዚአብሔር ጋር ታረቁ) ብለን እንጋብዛለን እያሉ እነዚህ አገልጋይ መልእክተኞች በማወጅ ላይ ናቸው። 2ቆሮ. 5፡18-22።

ዳሩ ግን ይህ ጠቃሚ ታሪክ በተሠራባት በምድረ እስራኤል ይኖሩ ከነበሩ አይሁድ መካከል ብዙዎቹ እልክኞችና ግትሮች ሆኑ፤ የዐርጌው ኪዳን ፍጻሜና ምትክ ሆኖ የተበሠረውን የሐዲስ ኪዳን የዕርቅ ቃል ለመቀበልና ከእግዚአብሔር፡ ከእርስ በእርስና ከራሳቸው ጋር በሰላም ለመኖር አልተስማሙም። የዕርቁን የምሥራች ቃል የሚያገለግሉትን መልእክተኞች ገደሉ፤ በቃኤል መንገድ እየተጓዙ ለመቅበዝበዝ ኑሮ ራሳቸውን አሳልፈው ሰጡ። ዘፍ. 4፡12፤ ይሁዳ 11።

የኅጢአት ግርዶሽ ተወግዶ ሰማያዊት ቅድስተ ቅዱሳን ለምእመናን ክፍት መደረጓን ያበሥርና ምልክት ይሆን ዘንድ፡ የምድራዊት ቤተ መቅደስ መጋረጃ በመለኮታዊው ኅይል ቢቀደምም አይሁድ የተቀደደውን መጋረጃ ሰፍተው ወይም ሌላ መጋረጃ ተክተው ከግርዶሽ በታች መሆንን መረጡ። ኅጢአትን ለዘላለም ለማስተስረይ የሚችል አማካኝ መሥዋዕት እንደ ትንቢቱ ቃል መቅረቡን (ኢሳ. 53 እና ዳን. 9፡23-26፤) ክደው ለአማካኝው ምሳሌ የሆነውን የእንስሳ መሥዋዕትና የእህል ቁርባን ማቅረብን ቀጠሉ። እግዚአብሔርንና ሰውን በአማካኝነት ያገናኝ ዘንድ በማያልፍ ሕይወት ኅይል የተሾመው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ (ዕብ. 7፡15-16) የክህነት ሥራውን ካጠናቀቀ በኋላ፡ የአገልግሎቱን መጠናቀቅ በሚያበሥር ሁኔታ እንደ መጽሐፉ ቃል «በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀመጠ» መባሉን አንቀበልም ብለው ምድራዊ ክህነትን ይቀጥሉ ዘንድ አርናውያን ካህናትን መድበው የጥላና የምሳሌ አገልግሎት እንዲቀጥሉ አደረጉ።

አይሁድ ይህን ሁሉ ሲሠሩ የሐዲስ ኪዳን መካከለኛ የሆነውን የእግዚአብሔርን ልጅ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን መናቃቸው፡

እግዚአብሔር ያከበረውንና የኅጢአት ስርየት የሰጠበትን ቅዱስ የሆነውን የቃል ኪዳን ደሙን ማቃለላቸው፡ ጌታን ኢየሱስ ክርስቶስን ሊገልጥና ሊያከብር የመጣውን ጌታ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን መስደባቸው ቢሆንም (ዕብ. 10፡28-29) ልዑል እግዚአብሔር ትዕግሥቱን በማራዘም ለ37 ዓመታት ያህል የንስሐ ዕድል ሰጣቸው። ከዚያ በኋላ የሮማውያንን ጦር ሠራዊት ልኮ፡ በእግዚአብሔር፡ በልጁና በመንፈስ ቅዱስ የተጠናቀቀውን ሥራ የመከድ ምልክት የነበረውን ምድራዊ ቤተ መቅደሳቸውንና ክህነታቸውን ደመሰሰው፤ ይህም ከሆነ እነሆ! የሁለት ሺህ ዓመታት ጊዜ ሊሞላ እየተቃረበ ነው።

ከዚህ የአይሁድ ታሪክ የምንማረው ዐቢይ ነገር፡ ሰማያዊውና አማካኝው የአካል አገልግሎት ተተክቶ በእግዚአብሔር ዕቅድ መሠረት ስፍራውን ከያዘ በኋላ ምድራዊና ምሳሌ ወደ ሆነው ወደ ጥላ አገልግሎት መመለስ እጅግ ለከፋ ቅጣት የሚያጋልጥ መሆኑን ነው።

ታዲያ የክህነቱን ሥራ ያጠናቀቀው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በአብ ቀኝ ተቀምጦ በሚገኝበት በአሁኑ ጊዜ በሊቀ ካህናትነቱ ምን እየሠራ ነው? ቢባል ተገቢ ጥያቄ ነው።

5.2.ሀ. ከቃሉ አገልጋዮች ጋር እየሠራ ነው፤

ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ፤ ወንጌልን ለፍጥረት ሁሉ ሰበኩ፤ እኔም እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ ሲል በሰጠው ተስፋ መሠረት ከቃሉ አገልጋዮች ጋር እየሠራ ነው፤ ተከታይ በሆኑ በድንቅና በተአምራትም ቃሉን እያጸና ነው። ማቴ. 28፡19-20፤ ማር. 16፡15-20።

5.2.ለ. አሁንም በማዳንና በማስታረቅ ሥራው ላይ ነው።

የክህነቱ ሥራ ውጤት ሆኖ የተገኘውን፡ የሰውን ከእግዚአብሔር ጋር መታረቅ የሚያበሥረውን ቃል (ወንጌል) እየሰሙ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ባለው የጸጋ ዘመን ውስጥ የሚመጡትን ሁሉ ዘላለማዊ በሆነውና በሌላ በማይለወጠው ማእከላዊነቱ እየተቀበለ፡ በሞቱና በትንሣኤው ያስገኘውን የኅጢአት ስርየት በመስጠት መዳናቸውን የሚያረጋግጥላቸው፡ በአብ ቀኝ ተቀምጦ የሚገኘው ሊቀ ካህናት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። «ወይክል አድጎናቶሙ ለዝሉፉ ለእለ ይቀርቡ ኀበ እግዚአብሔር እንተ መንገሌሁ፤ እስመ ለግሙራ ሕያው ውእቱ፤ ወይተነብል ሎሙ። - ፈጽሞ ሕያው ነውና በእርሱ በኩል (በእርሱ አስታራቂነት ታምነው) ወደ እግዚአብሔር የሚቀርቡትን ለሁል ጊዜ ማዳን ይቻላል፤ ይማልድላቸዋልም።» (ዕብ. 7፡25) በተባለው መሠረት በተጠናቀቀውና የኅጢአት ስርየትንና ዕርቅን ባስገኘው ክህነቱ ታምነው የሚመጡትን ይቀበላቸዋል፡ ተዳያቸውንም ይከውንላቸዋል።

የዕብራውያን መልእክት ጸሐፊም መልእክቱን ለመጻፍ መንፈስ ቅዱስ እርሱን ያነሣሣበት ዋና ነገር ምን እንደሆነ ሲገልጽ፡ በአብ ቀኝ

ተቀምጦ የሚገኝ ሊቀ ካህናት እንዳለን የማሳወቁ ጉዳይ እንደሆነ ያሰራል። ዕብ. 7:26፤ 8:1።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በማዕከላዊነት ገብቶ እግዚአብሔርንና ሰውን ያስታርቅ ዘንድ ሊቀ ካህናት የሆነው እንደ አርንና እንደ ልጆቹ የእውነተኛው ሊቀ ካህናት ተምሳሌት በሚሆን መንገድ አይደለም። ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው ስለ ሆነ መስፈርትን ያሟላ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የገባ እውነተኛ ማዕከላዊ ሆኖ ነው። የመለኮትና የትስብእት ተዋሕዶ ከመስቀል ያለፈ ዘላለማዊ ነውና ዛሬም በአብ ቀኝ ተቀምጦ በሚገኝበት ጊዜ ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው እንደሆነ ይገኛል። ስለሆነም ማዕከላዊነቱና አስታራቂነቱ ጊዜ የማይሸረው ነው። እንዲህ በመሆኑም አስቀድሞ በትንቢት «አንተ እንደ መልክ ጸዴቅ የሹመት ሥርዓት ለዘላለም ካህን ትሆን ዘንድ እግዚአብሔር ማለ» ተባለለት። መዝ. 110:4፤ ዕብ. 7:20-24። ዛሬም በአብ ቀኝ ተቀምጦ በሚገኝበት ጊዜ ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው ነውና፤ በሰውና በእግዚአብሔር መካከል መሆኑ (ማዕከላዊነቱ) ሊቀ ካህናትነቱና አስታራቂነቱ እንዳለ ነው። እነ አርን እኮ ከሞቱበት ጊዜ ጀምሮ ከሞት ሥልጣን በታች ሆነው ይገኛሉ፤ በአፀደ ነፍስ የምትገኘው ነፍሳቸው ሕያዊት ብትሆንም ሞትን አሸንፋ የሥጋ ትንሣኤን ልትጎናጸፍ አለመቻሏ እውነት ነው፤ በአፀደ ሥጋ ካሉት ጋር በመገናኘትና በመዋያየት ድካማቸውን አትገነዘብም፤ ችግራቸውንም አትረዳም፤ ከፀሐይ በታች ዕድል ፈንታ የላትምና። መዝ. 9:4-6።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ሞትን አሸንፎ በአካለ ሥጋ ተነሥቷልና ለዘላለም ሕያው ሆኖ እየኖረ ነው። እንደ ዕብራውያን መልእክት ጸሐፊ ሐሳብም ወደርሱ የሚመጡትን ሊቀበላቸው፤ ሊያድናቸውና ችግራቸውን ተረድቶ ሊማልድላቸው የተቻለው ሕያው ሆኖ ስለሚገኝ ነው።

የሐንስ አፈ ወርቅም ይህን ክፍል በተረጎመበት ድርሳት «እመሰኪ ካህን ውእቱ አሚሃ ይተነበል፤ ወዘይቤሂ ጳውሎስ ይተነበል በእንቲአነ ዝኒ እስመ ሊቀ ካህናት ይተነበል። (ወሕቀ ተዐቲቶ) ወጊዜ ፈቀደ ይተነበል ሎሙ፤ ወአኮ በዝንቱ ጊዜ ባሕቲቱ፤ አላ በእንተ ዘትመጽእ ሕይወት ዘላለም። - መለመኑ፤ መማለዱ ሊቀ ካህናት ቢሆን እኮ ነው። ጳውሎስ ስለ እኛ ይለምናል፤ ይማልዳል ያለው የሊቀ ካህናት ሥራ መለመን፤ መማለድ በመሆኑ ነውና። (ጥቂት ዝቅ ብሎም) በወደደበት ጊዜ ይለምናል፤ ይማልዳል፤ የሚለምነው የሚማልደውም በአሁኑ ጊዜ ብቻ አይደለም፤ ስለምትመጣው ስለ ዘላለማዊት ሕይወትም ይለምናል ይማልዳል እንጂ» በማለት ያብራራዋል። ድርሳን 13።

5.2.ሐ. ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መበቃችን ሆኖ ይሠራል

በአብ ቀኝ በመቀመጡና ስለ ቅዱሳን ጥበቅና የሚቆም የሚከራከርም

በመሆኑ በቅዱሳን ላይ በሚቀርብ ክስ ምክንያት ቅንጣት ታህል የመረታት ጥርጥርና ፍርሃት እንደማይኖር ቅዱስ ጳውሎስ ያረጋግጣል። ምክንያቱንም ሲያብራራ፡ ስለ ኅጢአታችን የሞተው፤ ሊያጸድቀንም የተነሣው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በአብ ቀኝ ተቀምጦ ስለሚገኝ፤ (ሮሜ 4:23-25፤ 8:33-34)፤ እንደዚሁም ሰውን ሁሉ የማጽደቅም ሆነ የመኩንን ሥልጣን ከአባቱ ስለ ተቀበለ (ዮሐ. 5:22) ምን ጊዜም ቀኙ ለቅዱሳን እንጂ ለከሳሾች ሊሆን አለመቻሉን ያስገነዝባል፤ ከሳሽ ቢመጣ ቅዱሳንን የሚከስበት የክስ ነጥብ ሁሉ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ተጠናቆ ማንደረ ጉዳዩ ተዘግቷል።

እንዲያውም ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ከዚሁ አያይዞ እንደሚገልጸው መልእክትና ሥልጣናት ሁሉ ይገዙለት ዘንድ፤ ሁሉ ከእግሩ በታች የተደረጉለት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ (ኤፌ. 1:19-22፤ ፊል. 2:9፤) ስለ ቅዱሳን ጠበቃ ሆኖ መከራከሩ መልእክት ወይም ሥልጣናት፤ ወይም ኅይላት በከሳሽነት ቢነሣሡ እንኳ፤ አምላክና ሰው በሆነው በክርስቶስ በኩል ተዘርግቶ ከእግዚአብሔር ጋር የተሳሰረበትን መለኮታዊ ፍቅር ለመዳፈር ወይም እንዲበጠስ ለማድረግ ከቶ እንደማይቻላቸው በማስገንዘብ ቅዱሳንን ያደፋፍራል። ሮሜ 8:35-39።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋው ወራት ከደቀ መዛሙርቱ ጋር በነበረበት ጊዜ የእነርሱ ጠበቃ ወይም አጽናኝ (ጳራቅሊጦሳቸው) ነበረ። በሞት ከእነርሱ ሊለይ መቃረቡን ሲነግራቸውም ሌላው የእነርሱ ጠበቃ ወይም አጽናኝ (ጳራቅሊጦስ) ይሆንላቸው ዘንድ መንፈስ ቅዱስን እንደሚልክላቸው ታል ገባላቸው። ዮሐ. 14:15-17።

አሁንም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት ተነሥቶና በአብ ቀኝ ተቀምጦ በሚገኝበት ጊዜ ለቅዱሳን የሚከራከርላቸው ጠበቃ፤ የሚያበረታታቸው አጽናኝ (ጳራቅሊጦስ) እንደሚሆንላቸው ሐዋርያው የሐንስ ያስገነዝባል። በኅጢአት ቢወድቁ እንኳ ከኅጢአት መንጸትን ለማግኘት ሲሉ በንስሐ ወደ እርሱ እንዲቀርቡ ያሳስባል። «የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከኅጢአት ሁሉ ያጸናል» ... በኅጢአታችን ብንናዘዝ ኅጢአታችንን ይቅር ሊለን፤ ከዐመፃም ሁሉ ሊያጸን የታመነና ጻድቅ ነው። ... ልጆቼ ሆይ ኅጢአትን እንዳታደርጉ ይህን እጽፋላችኋለሁ። ማንም ኅጢአትን ቢያደርግ ከአብ ዘንድ ጠበቃ (ጳራቅሊጦስ) አለን፤ እርሱም ጻድቅ የሆነ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እርሱም የኅጢአታችን ማስተስረያ ነው፤ ለኅጢአታችን ብቻ አይደለም፤ ነገር ግን ለላለሙ ሁሉ ኅጢአት እንጂ።» ብሏል። 1ዮሐ. 1:7-10፤ 2:1-2።

5.2.መ. ኢየሱስ የሚታይልን የኅጢአት ስርየት ማስረጃችን፤

የዕብራውያን መልእክት ጸሐፊ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በአብ ፊት ስለ እኛ እንደሚታይልን ያስሥረናል፤ እንዲህ ሲል፤ «ክርስቶስ

የእውነተኛይቱ ምሳሌ ወደምትሆን (ምድራዊት) ቅድስተ ቅዱሳን አልገባምና፤ ነገር ግን በእግዚአብሔር ፊት ስለ እኛ አሁን ይታይ ዘንድ ወደ እርስዋ ወደ ሰማይ ገባ።» ዕብ. 9:24።

መጀመሪያ ኅጢአትን ተሸክሞ እኛንም መስሎና ወክሎ ኅጢአተኞች እንደ መሆናችን መጠን ልንቀበለው የሚገባንን ፍርድ ተቀበለን። «መሥዋዕት ወቅርባን አፈቀድከ፤ አላ አልበስከኒ ሥጋ። መሥዋዕተ ዘበእንተ ኅጢአት አሠመርከ ውእተ ጊዜ እቤ ነዩ መጻእኩ ወስተ ርእሰ መጽሐፍ ተጽሕፈ በእንቲአየ ከመ እግበር ፈቃደክ ሠመርከ። አምላኪዬ።» -በሕገ ኦሪት መሠረት የሚቀርበው የእንስሳ መሥዋዕትና የእህል ቀርባን ሁሉ እርካታን ስላልሰጠህ እኔ እነዚህን (በሕግ የታዘዙትን) መሥዋዕቶች በመተካት እሠዋ ዘንድ ሥጋን አዘጋጀሁልኝ። ስለ ሆነም ፈቃድህን በመፈጸም ደስ አሰኝህ ።ንድ። እነሆ መጥቻለሁና የወደድከውን ደስ የሚያሰኝህን በእኔ አድርግ፤ ፈጽም።» በሚል መንፈስ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱን ለአባቱ አቀረበ። ዕብ. 10:5-10።

የምሳሌ ሥርዓት ማስፈጸሚያ በሆነው ሕገ ኦሪት እንደ ታዘዘው፤ ከወላጆቹ በወረሰው፤ ባሰበው፤ በተናገረውና በሠራው ኅጢአት ሞት የተገባው ኅጢአተኛ ሰው ወደ ካህኑ ባመጣው እንስሳ ላይ እጆቹን በመጫን፤

- ኅጢአቱንና በኅጢአቱ ምክንያት ሊቀበለው የሚገባውን ሞት ያስተላልፍበታል፤
- እንስሳው በኅጢአተኛው ቦታ ተተክቶ ይሞት ዘንድ ይሠዋል፤ ደሙም ይፈሳል፤
- ሥጋው በየብልቱ ይቋራረጣል፤
- ሰብነት ያለው ሁሉ በመሠውያው ላይ ይቃጠላል፤ ሌሎች ብልቶች ከነቆዳው ፈርሱ እንኳ ሳይቀር ከሰፈር ውጪ ተወስደው እመድ እስኪሆኑ ድረስ ይቃጠላሉ።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተሠውቶ የዓለምን ኅጢአት የሚያስወግድ ለማናዊ የእግዚአብሔር በግ ሆኖ ስለ ቀረበ (ዮሐ. 1:29) በብሉይ ኪዳን የእርሱ ምሳሌ እንደ ነበረው እንስሳ ይሞት ዘንድ በመስቀል ላይ ተሠዋ።

የእንስሳው ቆዳ የሚገፈፈው ሥጋውም በየብልቱ የሚቋራረጠው፤ በእሳትም የሚቃጠለው ከታሪደና ከሞተ በኋላ ሲሆን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን፤ ገና ነፍሱን ከመስጠቱ በፊት በሙሉ አእምሮው ሆኖ ሥቃይ ሁሉ እየተሰማው በመከራ እቶን ውስጥ ገባ። እየተሰማው ደሙ ፈሰሰ፤ በሚጠሉት ሰዎች እጅ ጀርባው ተገረፈ፤ የተጠላለፈ እሾህም በራሱ ላይ እንደ ዘውድ ተደፋለት፤ ዐናቱንና ግንባሩን ይበልጥ እየተወጋ ይበልጥ እንዲሠቃይ ለማድረግ በራሱ ላይ የተደፋለትን የእሾህ ዘውድ በመቃ ዘንግ ይመቱት ነበር። ከሐና ወደ ቀያፋ፤ ከቀያፋ ወደ ጸላጦስ፤

ከጸላጦስ ወደ ሄሮድስ፤ ከሄሮድስም ወደ ጳላጦስ ለምርመራ እንዲመለስ ሲደረግ እጅግ ተንገላታ፤ ደከመ፤ ልብሱን ተገፈፈ፤ ተራቂቱም፤ ተሰደበም ተዘበተበትም። በራሱ ላይ ከተደፋበት እሾህና ጀርባው ላይ ካረፈው ጅራፍ የተነሣ ደሙ ፈሰሰ።

የሚሰቀልበትንም ግንድ (መስቀል) አሸክመው ወደ ቀራንዮ ኮረብታ ሲወስዱትና እየተውተረተረና እየተፍገመገመ ኮረብታውን ሲወጣ፤ በሰውነቱ ውስጥ የቀረችለትን የዐቅሙን፤ የጎይሱን እንጥፍጣፈ ሳይቀር በመሥዋዕትነት ከፈለ። ከዚያም እጆቹንና እግሮቹን በመስቀል ላይ ቸነከሩት፤ ተራፈው ደምም ከውስጡ ፈሰሰ።

በውሃ ጥም የደረቁት ምላሱ፤ ከንፈሩና ጉሮሮው በሐምትና በሆምጣጤ ተከማተሩ፤ ከዚያም «ተፈጸመ» ብሎ መንፈሱን (ሕያዊት ነፍሱን) ለአባቱ ሰጠ። በመጨረሻም በእንደ ጭፍራ ጦር ጉኑን ተወጋና የደምና የውሃ ፈሳሽ ወጣ።

የመሥዋዕቱ በግ ይሠዋና ሞትን ይቀበል የነበረው በሰው ቦታ ተተክቶ ነበር፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ከሞት ሥልጣን በታች የሚያውለው አንዳች የነውር ምክንያት ሳይኖርበት በእኛ በኅጢአተኞቹ ቦታ በመተካቱ ብቻ በመሥዋዕቱ በግ ይደረግበት እንደ ነበረው፤ ሕማምን፤ ሥቃይንና ሞትን ተቀበለ። እንደዚህ ባለ ሁኔታ ውስጥ ያለፈው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መጽሐፍ እንደሚለው «በገዛ ደሙ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ገባ።» በደሙ የኅጢአት ስርየት ተሰጠን፤ በሞቱም የሞት ዕዳችን ተከፈለልን። ከዚያም ከእንግዲህ ወዲያ ሞት በማያገኘው አካል ዘመንፈስ በዘላለማዊ ሕያውነት በሥጋ ተነሣ።

እንግዲህ ከዚህ ሁሉ በኋላ ነበር በእግዚአብሔር ፊት ስለ እኛ በሚታይበት በአባቱ ቀኝ በክብር የተቀመጠው። ዛሬ የኅጢአት ዕዳችን የተከፈለበትን ማስረጃ ለሚጠይቀን ከሳሽ ወይም ባለሥልጣን በማስረጃነት የምናሳየው ጌታችን አምላካችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ራሱን ነው። ማንም ጀርባውን ቢመለከት ስለ እኛ ኅጢአት የተገረፈውን የግርፋት ሰንበር፤ ዐናቱንና ግንባሩን ቢመለከት ከኅጢአታችን የተነሣ የተረገመችው ምድር ባበቀለችው እሾህ የመወጋቱን ምልክት፤ እጆቹንና እግሮቹን ቢመለከት ስለ እኛ በምስግር ተቀድሰው እንደነበረ የሚመሰክረውን ምልክት፤ ጉኑን ቢዳብስ ስለ እኛ በጦር የተወጋውን ውግ ሊያይና ሊያረጋግጥ ይችላል። የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሁለንተና የኅጢአት ዕዳችን ለመከፈሉ የሚያረጋግጥ ማስረጃ ሆኖ በእግዚአብሔር ፊት ይታይልናል። ደራሲውም እንዲህ ብሏል።

- «እመ ትመጽእ ለኩንኖ ምስለ ደመ ገበ ወአእጋር፤
- እማሕፀንኩ ነፍሰየ ውስተ እዴክ ክቡር፤
- ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአ ሰማያት ወምድር፤
- ይትዋቀሱ በእንቲአየ ተኩርዖትክ በበትር፤

ወተሰብዎትክ ከመ ገብር ለገዳጥ ብሩር፤

«ኢየሱስ ክርስቶስ ሆይ፤

የሰማይና የምድር ጌታ ነህ፤

ለፍርድ ስትመጣ የደማውን ጉንፍ እግርህን ይዘህ፤

አደራ እሰጣለሁ ነፍሴን በእጆችህ፤

ይሟገቱልኝ ዘንድ በዘንግ መመታትህ፤

ደግሞም እንደ ባሪያ በገንዘብ መሸጥህ።

5.3 በሐዲስ ኪዳን ካህናት የሉምን?

የዕብራውያን መልእክት ጸሐፊ «ወውእቱስ ምዕራ ሦዐ መሥዋዕተ አሐተ ለዝሉቶ በእንተ ኅጢአትነ ወነበረ በየማነ እግዚአብሔር። እርሱ (ኢየሱስ ክርስቶስ) ግን ስለ ኅጢአት አንድን መሥዋዕት ለዘላለም አቅርቦ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀመጠ። ...» በማለት አንድ ጊዜ ለዘላለም ኅጢአትን ማስተከረይ የሚችል መሥዋዕትን የማቅረብ ሥራውን አጠናቆ መቀመጡን ያስረዳል። ዝቅ ብሎም «ይቤ እግዚአብሔርን» ከአስቀደመ በኋላ «ወአይዘከር እንከ ኅጢአቱ ወአበላሆሙ፤ ወእምከመሰ ይትኅደግ ኅጢአት አልቦ እንከ መሥዋዕት በእንተ ኅጢአት።» ከእንግዲህ ወዲህ ኅጢአታቸውንና ዐመፃቸውን አላስበባቸውም እግዚአብሔር ብሏል ይልና እግዚአብሔር እንዲህ ካለ በተጨማሪም አንድ ጊዜ በተሠዋው መሥዋዕት ኅጢአት ለዘላለም የሚሠረይ ከሆነ ከእንግዲህ ወዲህ ኅጢአትን ለማስተከረይ ተብሎ መሥዋዕት ማቅረብ እንደማያስፈልግ አረጋግጦ አስረድቷል። ዕብ. 10፡12-18።

ከዚህ አባባል የሚጨበጡ ዋና ዋና ነጥቦች የሚከተሉት ናቸው፤

- በሐዲስ ኪዳን ለዘላለም ሊቀ ካህናት ይሆን ዘንድ የተሰየመው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው፤ ሌላ የሐዲስ ኪዳን ሊቀ ካህናት የለም።
- እርሱም በአማካኝ ሰማያዊት ቅድስተ ቅዱሳን አገልገል እንጂ የእርሷ ምሳሌና ጥላ በሆነችው ምድራዊት ቅድስተ ቅዱሳን አላገለገለም።
- በሰማያዊት ቅድስተ ቅዱሳን አንድን መሥዋዕት፤ ያውም ራሱን አቅርቦ ዘላለማዊ የኅጢአትን ስርየት አሰጥቷል።
- የተገኘው ስርየት ለዘላለም ኅጢአትን ለማስተከረይ በቂ መሆኑ ስለተረጋገጠም፤

እርሱን ሊቀ ካህናቱን አብ ከእንግዲህ ወዲህ መሥዋዕት ማቅረብ ስለማያስፈልግ «በቀኝ ተቀመጥ» አለው።

ተቀምጦ መሥዋዕት ማቅረብ ስለማይቻል «ሥራህ ተጠናቋል» መባሉ ነው።

አንድ ጊዜ በቀረበው መሥዋዕት ኅጢአት ለዘላለም ከተደመሰሰም ሌላ መሥዋዕት እንዲቀርብለት የሚያሻው በእግዚአብሔር ዘንድ ታላቢ

ኅጢአት የለም።

ሊቀ ካህናት ኢየሱስ ክርስቶስ በሰማያዊት ቅድስተ ቅዱሳን ያቀረበው መሥዋዕትም እግዚአብሔር የረከበት ከሆነ፤ እግዚአብሔር አልረከበትም የተባለውን የብሉይ ኪዳንን ዓይነት ምድራዊ መሥዋዕት ማለት የእርድና የእህል መሥዋዕትን ማቅረብ ተገቢ አይሆንም።

አማካኝ አገልግሎት በሰማያዊት ቅድስተ ቅዱሳን ተከናውኖ ተቀባይነት ካገኘ በኋላ፤ ወደ ኋላ ተመልሶ ምሳሌና ጥላ የነበረውን ዓይነት መሥዋዕት በምድራዊት ቅድስተ ቅዱሳን ማቅረብ እግዚአብሔር በቂ ነው ያለውን አለመቀበል ስለ ሆነ ያስቀጣል ተብሏል ዕብ. 10፡28-29።

እንግዲያውስ ዛሬ በሐዲስ ኪዳን፤

- ለኅጢአት ስርየት የሚቀርብ መሥዋዕት
- ምድራዊ መሥዋዕት የሚቀርብበት ምድራዊት ቤተ መቅደስ
- ምድራዊትና ጥላ በምትሆን ቤተ መቅደስ የሚያገለግሉ አርናውያን ካህናት፤ የሉም ማለት ነው። ዳሩ ግን የሰማያዊት ቤተ መቅደስ ምሳሌ ናቸው የማንላቸው ለእግዚአብሔር ቃል ጥናትና ለአምልኮ፤ ለመመካከርም የሚያገለግሉ የመሰብሰቢያ ቦታዎች አሉን። ሐ.ሥ 2፡41-42፤ ዕብ. 10፡25።

«ቤተ ክርስቲያን» በሚል ቃል ተተርጉሞ ወደ ግእዝ የተመለሰው (አቅሌስያ) «ጉባኤ ጎሩያን - የምርጦች ጉባኤ» ማለት ነውና ጉባኤው ከጎሩያት በአንዱ ቤት፤ (ሮሜ 16፡3-5፤ 1ቆሮ. 16፡19፤ ቂላ. 4፡15፤ ፊልሞና 2) በተለይ ለዚሁ ተብሎ በተሠራ ሕንጻ ውስጥም ቢሆን ምንም ለውጥ አያመጣም። ከሁለት ጀምሮ ጎሩያን በተገኙበት ስፍራ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይገኝበታልና፤ (ማቴ. 18፡19-20)። ለጉባኤው የተለየ ሕንጻ መኖሩ ከቤት ወደ ቤት ከመንከራተት ያድናል። በጉባኤው ውስጥ የተለያዩ አገልግሎቶችን ለማከናወን፤ ለየአገልግሎቱ መጻሕፍትንና መሣሪያዎችን ለማኖሪያ፤ ጎሩያት ዐረፍ ብለው ወይም ቆመው ለማምለክና ለመማርም የተዘጋጁ ክፍሎች እንዲኖሩት ተደርጎ ስለሚሠራ ከሰዎች መኖሪያ ቤት ይልቅ የተለየ ቤት ቢኖር ጠቃሚነቱ የበለጠ ይሆናል። ሆኖም እንደ ምድራዊ የብሉይ ቤተ መቅደስ የማይቆጠርና የብሉይ ኪዳን ምድራዊ መሥዋዕት የማይቀርብበት፤ አርናውያን ካህናትም የማያገለግሉበት መሆኑ ሊዘጋ አይገባውም።

እንደ እውነቱ ከሆነ፤ የቤተ ክርስቲያን ሕንጻ እንደ ብሉይ ኪዳን ቤተ መቅደስ ይቆጠራል ካልን የብሉይ ኪዳን ቤተ መቅደስ እንደ አሕዛብ ቤተ መቅደስ በየከረብታው እንዲታነጽ አልተፈቀደም፤ በእግዚአብሔር ተመርጦ በተሰጠቻቸው በኢየሩሳሌም ሰሜናዊ ጫፍ ባለችው ጽዮን በተባለችው ስፍራ ላይ ብቻ አንድ ቤተ መቅደስ እንዲሠራ ተፈቀደ። እስራኤላውያን ከየሚኖሩበት አገር ወደዚያ በመሄድ

አምላክ መረጃም ነበረባቸው። (ዘጳ. 12+1-28፤ 1፡7. 8+15-16፤ መዝ. 132+13-14)።

ለአገልግሎት ተፈላጊ መሆኑ ሲያበቃ ይኸው አንዱ ቤተ መቅደስ ተደመሰሰ። አስካሁንም ድረስ በቦታው የለም። ነገር ግን መሥዋዕት የግድቀብበት የእግዚአብሔርን ቃል የሚግሩበትና የሚመክክሩበት ምክራብ በየቦታውና በየአገሩ ነበራቸው። አሁንም አላቸው። እንግዲያውስ ይህ የክርስቲያኑ መሰብሰቢያ ከቤተ መቅደስ ጋር ሳይሆን ከምክራብ ጋር ሊመሳሰል ይችላል።

ዋናው የተነግገንበት ርእሰ ቤተ መቅደስ ከሌለ ካህናት ይኖራሉን? ከኖሩስ በመቅደሱ መሥዋዕትን ከማቅረብ የተለየ፤ በክህነታቸው ምን ሥራ ይሠራሉ? የሚለውን ለመመርመር ነው።

የተለየ የሥራ መደብ ሆኖ እግዚአብሔር በጸጋ ስጦታ የለየው የክህነት ሥራ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የለም። እግዚአብሔር በሐዲስ ኪዳን አቅሌስያ (ጉባኤ ጎሩያን ወይም ቤተ ክርስቲያን) ውስጥ በመንፈስ ቅዱስ የጸጋ ስጦታ ለይቶ የመደባቸው የአገልግሎት መደቦች፤

- ሐዋርያት
- ክሊያት
- መምህራን
- እረኞች (ኖሎት)
- ሽማግሌዎች (ሊቃውንት፣ ቀላውስት) በኋላም ዲያቆናት የሚባሉት ናቸው። 1ቆሮ. 12+28፤ ኤፌ. 4+11-13፤ 1ጢሞ. 3+8፤ ፈል. 1+1 ከዚህ ሌላ በሐዲስ ኪዳን ነገድ፣ ጸታና የሥራ መደብ ልዩነት ሳይደረግበት በጉባኤ ጎሩያን (ቤተ ክርስቲያን፣ አቅሌስያ) ውስጥ ያሉ ምእመናን በሙሉ «ካህናት» ወይም መንፈሳውያን ካህናት ይባላሉ። በአገልግሎታቸው የሚያቀርቡትም መንፈሳዊ መሥዋዕት ነው እንጂ የጎጠኤት ማስተሰሪያ መሥዋዕት አይደለም። ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ በክርስቶስ ደም ይረጩ ዘንድ ለተመረጡት፣ በጳጳሱና በገላትያ፣ በቀጳዮችም፣ በእስያም፣ በቢታንያም ለተበተኑት መጽተኞች ሲጽፍ «... ከፋትን ሁሉ፣ ተንኩልንም ሁሉ፣ ግብዝነትንም፣ ቅንዓትንም፣ ሐሜትንም ሁሉ አስወግዳችሁ፤ ... በኢየሱስ ክርስቶስ ለእግዚአብሔር ደስ የሚያሰኝ መንፈሳዊ መሥዋዕትን ታቀርቡ ዘንድ ቅዱሳን ካህናት እንድትሆኑ ...» (1ጴጥ. 2+5) ብሎ ያሳስባል። መንፈሳውያን ካህናት ሲልም በነገድ፣ በጸታና በሥራ መደብ ለይቶ ሳይሆን በተጠቀሱት ስፍራዎች በስደት ውስጥ የነበሩትን ምእመናንን ሁሉ፣ ወንዶችንም ሴቶችንም ጨምሮ መሆኑ ግልጽ ነው።

ምእመናንም ሁሉ በመንፈሳዊ ክህነታቸው የሚያቀርቧቸው የመንፈሳዊ መሥዋዕት ዓይነቶች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጠቅሰዋል።

5.3.ሀ. ለእግዚአብሔር የመስጠት አገልግሎት (ተክህኖ)
ምእመናን እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ፣ ሕያውና የተቀደሰ መሥዋዕት፣ መዓዛውም ያማረ ተርባን አድርገው ሁለንተናቸውን ያቀርቡ ዘንድ ተጠርተዋል። መዝ. 51+16-17፤ ሮሜ 12+1-2፤ ኤፌ. 5+2።

ይህም በመንፈሳዊ ክህነታቸው ከሚያቀርቧቸው መንፈሳውያን መሥዋዕቶች አንዱ ነው።

5.3.ለ. የመመስከር አገልግሎት (ተክህኖ)
ከጨለማ ወደሚደነቅ ብርሃን የጠራቸውን የእግዚአብሔርን በገነት በመንገር፣ አምነው የሚድኑትን ሰዎች እንደ ሕያው መሥዋዕት ለእግዚአብሔር ማቅረብ ሌላው፣ በመንፈሳዊ ክህነት የሚከናወን ሥራ ነው። ሮሜ 15፤ 15-16፤ 1ጴጥ. 9+10

5.3.ሐ ምስጋና የማቅረብ አገልግሎት (ተክህኖ)
«ለእግዚአብሔር የምስጋናን መሥዋዕት ሠዋ፤ ምስጋናን የሚሠዋ ያከብረኛል» (መዝ. 50+14፤ 23) ተብሎ የከንፈሮች ፍሬ የሆነውን ምስጋናን መሠዋት ታዟል። ይህም በመንፈሳዊ ክህነታቸው ምእመናን ሁሉ የሚያቀርቡት መንፈሳዊ መሥዋዕት ነው፤ መዝ. 54+6፤ 107+21-22፤ ዕብ. 13+15።

5.3.መ ቸርነትን የማድረግ አገልግሎት (ተክህኖ)
እግዚአብሔር ከሰጣቸው መልካም ነገር ለሌሎች ማከፈል ወይም በጎ ነገር ማድረግ በመንፈሳዊ ክህነታቸው ምእመናን ሁሉ የሚሠጡት መንፈሳዊ መሥዋዕት ነው። ምሳሌ 21+3፤ ሆሴዕ 6+6፤ ማቴ. 9+3፤ ፈል. 4+18፤ ዕብ. 13+16፤

5.3.ሰ ቃሉን የማድመጥና የመታዘዝ አገልግሎት (ተክህኖ)
ከእርድና ከእህል መሥዋዕቶች ይልቅ እግዚአብሔር ደስ የሚሰኘው፣ በፍጹም መስጠት ቃሉን በሚያዳምጡትና እንደ ቃሉም በሚታዘዙ ምእመናን ነው። ምእመናን እንዲህ ለቃሉ ሲሰጡ በመንፈሳዊ ክህነታቸው መንፈሳዊ መሥዋዕት ማቅረባቸው ነው። 1ሳሙ. 15+22።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱን የሰጠው አባቱን ለመታዘዝ በፍጹም መሥዋዕትነት ስለሆነ፣ በዚህ አባቱን ደስ አስኝቶበታል፤ ለሚታዘዙለት ሁሉ የዘላለም መዳን ምክንያት የሆነላቸውም፣ ምንም ልጅ ቢሆን ከተቀበለው መከራ መታዘዝን በፍጹምነት ተምሮ በግለፍ ነው። ዕብ. 5+9-10፤ (ከሉቃስ 3+22 እና ከፈል. 2+5-11 ጋር ያገናኝበት)።

የእግዚአብሔር መንግሥት ታሪክ

ከነቅዕ ጥበብ

በነገረ መለኮት ብዙ ዐዳዲስ ሐሳቦች ከፈለቁበት ከዐፄ ሱስንዮስ ዘመን መንግሥት በኋላ በአርቶዶክስ ሃይማኖት ጥላ ሥር የተነሡትን አንጃዎች በሚመለከት ባለፉት እትሞች ሲዘከሩ የቁዩትን የታሪክ ግስታወሻዎች አንባቢ አይዘነጋቸውም ብለን እናምናለን። በተለይም በቅጥር 21 ከተዋሕዶ፣ በቅጥር 22ም ከቅብዓት አስተምህሮዎች ዋና፣ ዋናዎቹን ግቅረባችን እውን ነው። በዛሬውም እትም «ካራ» እየተባለ ስለሚጠራው አንጃ በመጠኑ ለመዳሰስ እንሞክራለን።

1. ስለ ስያሜው፤

ቀበተው ያገኘውባቸውን አቡነ ሰላማን ለማስደሰት ሲሉ «ሥጋ በተዋሕዶ የባሕርይ አምላክ ሆኗል፤ የማይል ከፍ ብሉ አንገቱ ዝቅ ብሉም ባቱ ይቆረጥ፤» ብለው ዐፄ ቴዎድሮስ ያወጁትን ዐዋጅ ተደግፎ የተስፋፋ ሃይማኖት ነው። አንጃው ከዐፄ ሱስንዮስ ዘመን ጀምሮ እንደ ስርዶ መሬት ለመሬት ሲሳብ ቂይቶ በዐፄ ቴዎድሮስ ዘመን ያገኘውን ዕድል ተጠቀመበት። እንዲህ በመሆኑም ይህ አንጃ ካራውን በመዘዘባቸው በተዋሕዶዎችና በቅብዓተች የወጣለት ስም «ካራ» የሚል ነው። መሠረቱ መጽሐፍ ቅዱስ ሳይሆን፣ መቁረሜውና ግስፈራሪያ መሣሪያው «ካራው» ነው ለማለት ተቃዋሚ አንጃዎች አበቃቀሉን፣ ባሕርዩንና ግብሩን ተንተርሰው ያወጡለት ስም ይመስላል።

እንደ ተቃዋሚ አንጃዎች አመለካከት «ካራ» የሊቃውንት እምነት ሳይሆን መጻሕፍት ስለሚሉት የማይጨነቁ፣ «ሂድ፣ ቅዱስ፣ ወደቅ፣ ተነግ» በሚሉ አለቆቻቸው ትእዛዝ ምላስ ሲቈርጡ፣ አንገት ሲቀነጥሱ፣ የኖሩ የካራ ታጣቂዎች እምነት ነው። አባባላቸው ምን ያህል እውነት እንደሆነ ከአስተምህሮአቸው ጭብጦች ለማረጋገጥ መሞከር ይኖርብናል።

2. በምስጢረ ሥጋዊ ያላቸው አስተምህሮ፤

ካርች፣ ከመለኮት ጋር የተወሐደው ትስብእት «የባሕርይ አምላክ ሆኗል» ይላሉ። ይህን ትምህርት ከቅብዓተች ቀንጭበው ወስደውታል። ልዩነቱ ቅብዓተች «ሥጋ በቅብዓት መንፈስ ቅዱስ የባሕርይ አምላክ ሆኗል» የሚሉ ሲሆን፣ ካራዎች ግን በቅብዓት የሚለውን ለውጠው በተዋሕዶ ሥጋ የባሕርይ አምላክ ሆኗል ማለታቸው ነው።

2.1 አንቀጽ ተዋሕዶን በሚመለከት፤

ካርች ከላይ እንደ ተገለጸው የሚያምኑም ቢሆን «ተዋሕዶ ነን» ይላሉ። የምስጢረ ሥጋዊ ክፍል በሆነው በአንቀጽ ተዋሕዶ መለኮትና ትስብእት የተወሐዱት፤

- ዘእንበለ ውላጤ - አንዱ በሌላው ሳይዋጥ፤ መለዋወጥም ሳይኖር፤
- ዘእንበለ ቀስሕት - ተቀላቅለው ሁለቱንም ያልሆነ የሁለቱ ውላጅ መሆን ሳይኖር፤
- ዘእንበለ ቡዳዴ - አንዱ ለሌላው ባዕድ ወይም ደባል ሳይሆን፤
- ዘእንበለ ፍልጠት - በአኗኗርና በግብር መለያየት ሳይኖር ነው፤ የሚለውን የተዋሕዶዎችን ዐዋጅ እንዳለ እንቀበላለን ብለው ካርች ይሞላሉ፤ ይገዘታሉ፤ ለማስመሰልም ጥንት የተዋሕዶ ሊቃውንት ይትበሃል የነበሩትንና በአንቀጽ ተዋሕዶ የሚናገሯቸውን ሁሉ የኛው ናቸው ይላሉ። እንደ እውነቱ ከሆነ «ተዋሕዶ» በሚለው ስም ለመጠራት ካልሆነ በቀር ከተዋሕዶ መሠረታዊ አስተምህሮ በመንሸራተት መውደቃቸው «ሥጋ የባሕርይ አምላክ ሆኗል» በማለታቸው ግልጽ ሆኖ ይታያል። መጽ. ሰዋሰው ወግስ ዚአ.ኪ.ወ.ክ. ገጽ 384.

በተዋሕዶ ሥጋ የባሕርይ አምላክ ሆኗል የሚባል ከሆነ፣ ቃልም በተዋሕዶ የባሕርይ ሰው ሆኗል ማለትን ባስከተለ ነበር። እንዲህ ከተባለም ተዋሕዶ ስፍራውን ለውላጤ ለቀቀ ማለትን ባስጨበጠ ነበር።

እንደ ተዋሕዶ እምነት ሊቃውንት አገላለጽ ከሆነ፣ በተዓቅቦ የመለኮትና የትስብእት መገናዘብ ስለ አለ፣ «የቃል የሆነው ሁሉ በተዋሕዶ ምክንያት ለሥጋ ገንዘቡ ሆኗል፤ የሥጋም የሆነው ሁሉ በተዋሕዶ ምክንያት ለቃል ገንዘቡ ሆኗል። ተዋሕዶ በተዓቅቦ ይሏል ይኸ ነው።» እግዚአብሔር አንድ ሥጋ አድርጓቸዋል በተባሉት በባልና በሚስት አንድ መሆን ምክንያት የባል የሆነው ንብረት ሁሉ የሚስትም ንብረት ይሆናል፤ የሚስት የሆነው ንብረትም ሁሉ የባል ይሆናል። ይህም ሲባል ባል ወይም ሚስት የባሕርይ መታወቂያቸውን በማጣት ተለውጠውና እያንዳንዳቸው የሌላውን የባሕርይ መታወቂያ ይይዛሉ ማለት እንዳልሆነ ይታወቃል።

እንደዚሁም ሁሉ ከቃል ጋር የተዋሐደው ሥጋ፣ የትስብእት ዜግነቱ እንዳለ ሆኖ፣ የመለኮት የሆነውን ሁሉ በተዋሕዶ ምክንያት ገንዘቢ ነው፣ ርስቱ ነው ማለት ችሏል እንጂ ሥጋ ሥጋ መሆኑ ቀርቶ ራሱ መለኮት አልሆነም። ሥጋን የተወሐደው ቃልም መለኮት መሆኑ ሳይቀር የትስብእት የሆነውን ሁሉ በተዋሕዶ ምክንያት ገንዘቢ ነው፣ ርስቱ ነው ማለት ችሏል።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አሁንም ፍጹም አምላክ፣ ፍጹም ሰውም ስለሆነ ተዓቅቦ ባለበት በተዋሕዶ አንድ ክርስቶስ (መሲሕ) ነው። ከዚህም የተነሣ ዛሬም ከእኛ ጋር አንድ በሚሆንበት በህላዌ ትስብእት አለ፤ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋርም አንድ በሚሆንበት በህላዌ መለኮት አለ። ዘዮሐንስ ሊ. ጳ. ዘእእስክንድርያ። ብፁዕ ቄርሎስም «ወከመዝ አጽንዖዎ ለነ ከመ

ውእቱ አሐዱ መሲሕ እንደ አምላክ ወስብእ ኅቡረ። በተዋሕዶ አምላክም ሰውም ሆኖ ላለ አንድ መሲህ እንደሆነ አስተምረውናል፤» ብሏል። 73:24።

2.2 አንቀጽ ተቀብሮን በሚመለከት፤

የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌዎች (ጥላዎች) ሆነው እያገለገሉ ያለፉት የብሉይ ኪዳን ካህናት፣ ነገሥታት፣ ነቢያት ሲሾሙ የመንፈስ ቅዱስ ምሳሌ የነበረውን ዘይት ይቀቡ ነበረ። (ዘጸ. 28+1-51 30+22-33፤ 1ነገ. 19+15-17)። በመለኮትና በትስብእት ተዋሕዶ አንድ አካላዊ አቋም ያለው ጌታችን ኢየሱስም፣ በነቢያት እንደተነገረለት አግኝቶ መሲሕ (ክርስቶስ) የሆነው በመቀባት ስለ ሆነ «ቅብዕ» አሰኝቶታል። «አብ በመንፈስ ቅዱስ ቅብዕነት በመቅባት ሾመው» የሚለው የተዋሕዶ ሊቃውንት ፍካሬ መሠረቱ ቅዱስ መጽሐፍ ነው። «እግዚአብሔር የናዝሬቱ ኢየሱስን በመንፈስ ቅዱስ በጎይልም ቀባው፤» ይላልና፤ የሐ.ሥ 10+38።

ካራዎች ግን ጌታችን ኢየሱስ «በራሱ ቀቢነት፣ በራሱ ቅብዕነት ራሱን ቀባ፤» ይላሉ። አብ በመቅባት፣ መንፈስ ቅዱስም በቅብዕነት አልተካፈሉም፤ («ለሊሁ ቀባ፤፣ ወለሊሁ ተቀባ፤፣ ወለሊሁ ቅብዕ») ይላሉ። በዚህ ብሂል ውስጥ ያላቸው ምስጢራዊ ትምህርት በራሱ በኢየሱስ ያለው መለኮት (እግዚአብሔርነት) የራሱን ትስብእት ቀባውና ሾመው ለማለት ነው። በዚህ ትምህርት ውስጥ ሁለት ኑሓቶች ተሰውረው ተቀምጠዋል።

2.2.1. ወልድ ዋሕድ የሆነው ኢየሱስ በራሱ እግዚአብሔርነት የራሱን ትስብእት ቀባ ሲሉ፣ «ከተዋሕዶ በኋላ በጌታችን በኢየሱስ ቀቢና ተቀቢ ህላዌያት አሉ፤ ከትስብእት ጋር የተወሐደ መለኮት የመለኮትን ሥራ እየሠራ፣ እየቀባ፣ እያከበረ፣ እየሾመ ነበረ፤ ከመለኮት ጋር የተወሐደ ትስብእትም የትስብእትን ሥራ እየሠራ፣ እየተቀባ፣ ክብርን እየተቀበለ፣ እየተሾመ ነበረ፤» ማለታቸው ነው። በፓፓ ልዮን ከተገለጸው ትምህርት ጋር የተገናኘ ነው።

2.2.2. መለኮት የተወሐደው ትስብእት ለምን ተቀባ፤ ቢባል ክርስቶስ፣ (መሲሕ) ለመሆን ነው። «ጌታችን ኢየሱስ መሲሕ (ክርስቶስ) ይሆን ዘንድ የራሱን ትስብእት ቀባው፤» ካሉ ቀቢውን ቃልን ከመሲሕነት ውጪ አደረጉት፤ ማለት ነው። እንዲሁም ከሆነ «ተቀብቶ መሲሕ የሆነ ትስብእትና ትስብእትን ቀብቶ መሲሕ እንዲሆን ያከበረና የሾመ ቃል አንድ ክርስቶስ (መሲሕ) ለመሆን በሚያበቃ ተዋሕዶ አልተወሐዱም ማለታቸው ነው።

እንዲህ ያለው ትምህርት የመለኮትንና የትስብእትን ተዋሕዶ «መዳበል» ያደርገዋል። ተዳበለው የሚኖሩ ሰዎች በየፊናቸው ሲሠሩ ውለው ለዐዳር ብቻ በአንድ ቤት ጣሬያ ሥር ይገናኛሉ። ተዋሕዶን

እንዲህ አድርጎ መተርጎም በ431 ዓ.ም. በኤፌሶን ከተወገዘው ንስጥሮላዊ ትምህርት ጋር ይገናኛል።

2.2.3. ለዕብራውያን በተጻፈ መልእክት (5+4-6) አርን ራሱን አለመሾሙ ተጠቅሶ፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም፣ ካህን፣ ሊቀ ካህናት ሲሆን፣ ራሱን አልሾመም፤ ነገር ግን፡

- «አንተ ልጄ ነህ፣ እኔም ዛሬ ወልጄሃለሁ፤» መዝ. 2+71
- ደግሞም «አንተ በመልክ ጸዴቅ ሹመት ሥርዓት ለዘላለም ካህን ነህ፤» መዝ. 110+41

ሲል ያከበረው እግዚአብሔር አብ ሾሞታል ተብሎ የተጻፈውን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃል ይህ የካሮች ትምህርት ያስተባብላል።

አብ፣ ወልድና መንፈስ ቅዱስ ምንም በመለኮት አሐድነት ያሉ ቢሆኑ፣ በዚያው በአንዱ መለኮት በአካላት ሦስት ናቸውና ሦስት በሆኑባቸው አካላት የየራሳቸው ግብር እንዳላቸው ሊካድ እይገባውም። ማቴ. 3+16-17።

3.0. ስለ ምስጢረ ሥላሴ ያላቸው አስተምህር፤

«አምላክ ሆይ፡ ... እግዚአብሔር አምላክህ ከጓደኞችህ ይልቅ በደስታ ዘይት ቀባህ፤» መዝ. 46+6-71 ዕብ. 1+8-9።

• «የጌታ የእግዚአብሔር መንፈስ በእኔ ላይ ነው፤ ለድሆች የምሥራችን እስብክ ዘንድ እግዚአብሔር ቀብቶኛል፤» ኢሳ. 61+1-31 ሉቃ. 4+17-21።

«እነሆ፣ ደግሞ የያዝሁት ባሪያዬ፣ ነፍሴ ደስ የተሰኘችበት ምርጤ በእርሱ ላይ መንፈሴን አድርጌአለሁ፤» ኢሳ. 42+1፤ ማቴ. 12+16-21።

በሚሉትና በመሳሰሉት የቅዱሳት መጻሕፍት ምስክርነት የተረጋገጠውን በቀቢ፣ በተቀቢ፣ ቅብዕ በመሆን የተገለጹትን የሥሉስ አካላትን ሥራዎች ለአንዱ አካል በመስጠታቸው ካሮች ምስጢረ ሥላሴንም አካብተዋል። በከበበ ሥላሴ፣ በመለኮት አሐድነት በተገለጹት በአብ፣ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም ተለያይተው የተገለጹትን ሥራዎች፣ ሁሉንም በአንዱ አካላዊ አቋም የተፈጸሙ ናቸው ማለት ስባልየሳዊ ኑሓቱ ነው።

4.0. ስለ ድረን ያላቸው አስተምህር፤

ካሮች በመሠረቱ የቅዱሳት መጻሕፍትን ምስክርነት የተንተራሰ ትምህርተ ድረን የላቸውም። ከዚህ የተነሣም በካሮች ዘንድ «የሚያድነው የቱ ነው?» ከማለት ይልቅ «የማያድነው የቱ ነው?» ማለቱ ይቀላል። በካሮች አስተምሕሮ «ጽድቅና በጽድቅ ፍሬ የሚገኘው ዋጋ» ልዩነት የላቸውም። ሰው መጀመሪያ እንደ ተክል «መጽደቅ» አለበት፤ ከጸደቀ በኋላም ፍሬ ማፍራት ይጠበቅበታል፤ ስለ ሆነም እምነት ለመጽደቅ፣

በጎ ሥራ የእምነት መግለጫ ነውና ምእመን በእምነት ይጸድቃል፤ በጎ ሥራውም በእሳት ተፈትኖ የሚያልፍለት ከሆነ ዋጋ ያገኝበታል፤» (1ቆሮ. 3፡11-15) የሚለው የተዋሕዶዎች አስተምህሮ ለካሮች ጀሮ ዘለዓለም እንግዳ ነው። ከዚህም ሌላ «ኢየሱስ ክርስቶስን በማመን ብቻ መዳን ይገኛል» ሲባል አይዋጥላቸውም፤ ተሰፍዎተ መናፍስት፤ ተማሕዕናተ ነፍሳት፤ አምልኮተ ኪነ ጥበባት፤ በካሮች ዘንድ ሰው ከሚድንባቸው መንገዶች ዋናዎቹ ናቸው።

በተዋሕዶ እምነት ሊቃውንት ዘንድ ግን የመዳን ትምህርት ግልጽ ሆኖ ተዘጋጅቷል። በዐጭሩ ሲገለጽ የሚከተለውን ይመስላል።

4.1. ሰው ሁሉ ኅጢአትን ከሠሩትና ንጽሐ ጠባይዓቸውን ካሳደፉ ወላጆች፤ ከአዳምና ከሔዋን ዘር የመጣ ስለ ሆነ በወረሰው ኅጢአተኛ ባሕርይና በዚህ ባሕርይ ግፊትም በሠራው ኅጢአት ምክንያት ሞት ተገብቶታል። ሞት ሲባልም፤

(1.) በበደል ምክንያት የሕይወት ምንጭ ከሆነው ከእግዚአብሔር በመለየት መንፈሳዊ ምውት መሆንና ከእነዚህም ሙታን ከሆኑ ወላጆቹ መንፈሳዊ ምውት ሆኖ መወለድ ነው። ዘፍ. 2፡171 5፡1-3፤ ኤፌ. 2፡1-2።

(2.) በመንፈስ ምውት ሆኖ በዚህ ምድር ላይ ለረጅም ወይም ለዐጭር ጊዜ ከኖሩ በኋላ የሥጋና የምውት መንፈስ መለያየት ተከናውኖ፤ ሥጋ ወደ ዐፈርነት ሲመለስ፤ መንፈስም ወደ ጊዜያዊ የስቃይ ስፍራ (ሲኦል) መወሰዱ ነው። ሉቃ. 16፡22-24።

(3.) በክርስቶስ ዳግም ምጽአት በትንሣኤ ዘለኅሳር መነሣትና ለዘለዓለም ወደማይጠፋ እሳት መጣል ነው። ራእ. 20፡11-15።

4.2. በዚህ ዕዳ ተጠያቂ ያልሆነ፤ ወይም ይህን ዕዳ ካወረሱን ከአዳምና ከሔዋን ያልተወለደ ሰው ስለ ሌለ፤ ማንም ሰው የራሱን ዕዳ ይከፍል ዘንድ ሦስቱንም የሞት ዓይነቶች የመሞት ግዴታ አለበት። በዚህም ምክንያት ሁሉም በራሱ ዕዳ የተያዘ ስለ ሆነ ከሰው መካከል አንዱ ለሌላው ቢሄ ሊሆን አልቻለም፤ (መዝ. 49፡7)። በሰው አስተሳሰብ ኅጢአት የሌለባቸው የሚመስሉን ሕፃናት ወዲያው እንደ ተወለዱ የሚሞቱት ሞት የተፈጥሮ ግዴታ በመሆኑ አይደለም፤ ከወላጆቻቸው በሞት የሚያስቀጣውን ኅጢአተኛ ባሕርይን ወርሰው በመወለዳቸው ነው። ሞት የተፈረደበትን ኅጢአተኛ የሰው ባሕርይን ወርሰው መወለዳቸው ለዚህ አበቃቸው። ዘፍ. 2፡171 3፡191 ሮሜ 5፡12።

4.3. መላእክትም የሰው ቤሃ ሊሆኑ አልቻሉም። የመጽሐፉን ሰባት ማሳተም፡-

- ከእርባዕቱ እንስሳ፤
- ከሃያ አራቱ ሽማግሌዎች፤

- በመለኮታዊው ዙፋን ዙሪያ ካሉ እልፍ አእላፋት መላእክት

መካከል ሊፈታ የቻለ፤ የጥከረም እንኳ አልተገኘም። ማሳተሙን ሊፈታ የሚገባው «ይደልወከ ትንሥላ ለዘቲ መጽሐፍ ወትፍታሕ ማሳተሚሃ፤ እስመ ተቀተልከ፤ ወተሣየጥከ በደምከ ለእግዚአብሔር እምነ ኩሉ ሕዝብ ወአሕዛብ፤ ... - መጽሐፉን ትወስድ ዘንድ ማሳተሞቹንም ትፈታ ዘንድ ይገባሃል፤ ታርደሃልና፤ በደምህም ለእግዚአብሔር ከሕዝብም ከአሕዛብም ሰዎችን ዋጅተሃልና፤» መባል የሚገባው ብቻ ነው። ራእ. 5፡1-14።

መላእክት ግን መንፈስ ብቻ ሆነው የተፈጠሩ ስለ ሆኑና እንደ ሰው ሥጋና ደማቂት ነፍስ ስለ ሌላቸው የኅጢአተኛን ሞት ለመሞትና ቤሃ ለመሆን ብቃት የላቸውም።

4.4. በመንፈስነታቸው ደረጃም ቢሆን ለመላእክት ያልተሰጠ የክብር ደረጃ ለሰው እንደ ተሰጠ መጽሐፍ ቅዱስ ይጠቁማል፤

እግዚአብሔር «ንግበር ስብአ በእርአያን ወበአምሳሊን። -ሰውን በመልካችን እንደ ምሳሌያችን እንፍጠር፤» ብሎ (ዘፍ. 1፡26-27) ሲፈጥር፤ መላእክትን ግን በአምሳሉ ለመፍጠሩ አልተገለጸም።

በዚህም ላይ «ታሰበው ዘንድ ሰው ምንድር ነው? ትንብኘውስ ዘንድ የሰው ልጅ ምንድር ነው? ከመላእክት በጥቂት አሳነስኸው፤» ቢባልም ለማካካሻ የተሰጠው ክብር ከመላእክት ባነሰበት መጠን ብቻ ሳይሆን ከዚያ እጅግ የላቀ ነው፤ እንዲህ ተብሏልና፤

«የክብርንና የምስጋናን ዘውድ አቀዳጀኸው፤

«በእጆችህም ሥራ ሁሉ ላይ ሾምኸው፤

«ሁሉንም ከእግሮቹ በታች አስገዛህለት፤

ተብሎ (መዝ. 8፡4-6፤) የላቀው የሰው ክብር በዝማሬ ተገልጿል። በዚህ መጠን የተከበረ መልአክ ስለ ሌለ ከመላእክት መካከል በመንፈስነቱ ደረጃም ቢሆን በዕሤት ተመጣጥኖ ለሰው ቤሃ የመሆን ብቃት ያለው ከቶ አልተገኘም፤

4.5. ከሥላሴ አንዱ አካል እግዚአብሔር ወልድ (ቃል) ሰውን በሁለንተናው ይቢዝው ዘንድ፤ የሰውን ሥጋ፤ ነፍስንና መንፈስን ከድንግል ማርያም በመንሣት ፍጹም ሰው ሆነ። ገላ. 4፡4፤ ፈል. 2፡7፤ ዕብ. 2፡14-17።

4.6. የኅጢአት ውርስ በሚተላለፍበት የሰው ባሕርይ በኩል ኅጢአተኛ ባሕርይን እንዳይወርስ፤ መንፈስ ቅዱስ ወደ ድንግል እናቱ በቅድሚያ መጣና ቃል ሊወሐድ ያለውን ሥጋ ነፍስንና መንፈስን (ማለት የሰውን ሁለንተና) ከፈለ፤ እነጻ፤ ከቃልም ጋር አወሐደ። «ስለዚህ ከአንቺ የሚወለደው ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ይባላል፤» በተባለው መሠረት (ሉቃ. 1፡35) ከቅድስት ድንግል ማርያም ያለ

ዘርዕ ብእሲ የተወለደው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በተወሐደው ትስብእት ምንም የሚጠየቅበት የኅጢአት ዕዳ አልነበረበትም። ራሱ ባለ ቤቱም እንዲህ ብሏልና፤ -

«ከእናንተ መካከል በኅጢአት የሚከሰኝ ግን ነው? - መት እምነከሙ ዘይዛለፈኒ በእንተ ኅጢአት»። ዮሐ. 10:46።

«የዚህ ዓለም ገዥ ይመጣል፤ በእኔ ላይም አንዳች የለውም። - እስመ ይመጽእ መልአኩ ለዝንቱ ዓለም፤ ወኢይረክብ በላዕሌየ ወኢምንተኒ»። ዮሐ. 14:30።

ቅዱስ ጴጥሮስም፤ «እርሱ ኅጢአት አላደረገም፤ ተንኩልም በእፉ አልተገኘበትም፤ ሲሰድቡት መልሶ አልተሳደበም፤ መከራንም ሲቀበል አልዛተም፤ ነገር ግን በጽድቅ ለሚፈርደው ራሱን አሳልፎ ሰጠ»። ብሏል። 1ኢፕ. 2:22-23።

4.7. በብሉይ ኪዳን ሥርዓት፤ እንደ ሰው ኅጢአትን ያልሠራ፤ በሰው ዓይንም ተመርምሮ ነውር የሌለበት መሆኑ የተረጋገጠለት እንስሳ የኅጢአተኛውን ሰው ነውርና ርዕሰት ሁሉ ተሸክሞ ይሠዋ እንደ ነበረ፤ (ዘሌ. 22:18-25)፤ ኅጢአት የሌለበት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሐዲስ ኪዳን የሚቀርብ የመሥዋዕት በግ ሆኖ ራሱን ባቀረበ ጊዜ (ዮሐ. 1:29) እግዚአብሔር በሰው ዘር ሁሉ የተሠራውን፤ የተቋጠረውንና የተመዘገበውን ኅጢአት ሁሉ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ አኖረ፤ (ዘሌ. 16:21-22፤ ኢሳ. 53:6)። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም የሰውን ኅጢአትና ኅጢአት የሚያስከፍለውን ባለዕዳነት ሁሉ ተሸክሞ በመስቀል ላይ ተሠዋ፤ በሕመሙ፤ በመስቀሉና በሞቱ፤ ሁሉንም ዕዳ ከፈለ፤ በንጹሕ ደሙም አስተሰረየልን፤ (1ኢፕ. 1:18-19፤ 2:24)። ጽድቃችንንም በትንሣኤው አረጋገጠልን። ሮሜ 6:8-10፤ ቂላ. 2:13-15፤ መጽሐፍስ ምን ይላል? አብርሃም በእግዚአብሔር አመነ፤ ጽድቅም ሆኖ ተቋጠረለት። ... ጽድቅ ሆኖ ተቋጠረለት የሚለው ቃል የተጻፈው ለእርሱ ብቻ አይደለም፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ጽድቅ አድርጎ ለሚቋጥርልን፤ ጌታችን ኢየሱስን ከሙታን ባስነሣው በእርሱ ለምናምን ለእኛም ጭምር ነው። እርሱ ስለ ኅጢአታችን እንዲሞት ዐልፎ ተሰጠ፤ እኛን ለማጽደቅም ከሙታን ተነሣ።። ሮሜ 4:3:23-25።

4.8. ኅጢአትን ለማስተሰረይ በአንድያ ልጁ የተፈጸመውን ሁሉ የተመለከተ እግዚአብሔር አብ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት «ወኢይዘከር እንከ ኅጢአተሙ ወአበላሆሙ» ወእምከመሰ ይትገደግ ኅጢአት አልቦ እንከ መሥዋዕት በእንተ ኅጢአት፤» ዕብ. 10:17-18። ብሉ ኅጢአታቸውንና ዐመፃቸውን ከእንግዲህ ወዲህ አላስብም፤ ኅጢአትም ይቅር ከተባለ በኋላ ዋጋ እንዲከፈል የሚጠየቅበት የኅጢአት ዕዳ የለም የሚል ማረጋገጫ ሰጠ።

4.9. በራሱ ጥረት ጽድቅ እንዲቋጠርለት ማድረግ ላልቻለ ሰው በዚህ ሁኔታ «የእግዚአብሔር ጽድቅ» ተዘጋጀለት፤ ሮሜ 3:21።

4.10. በኢየሱስ ክርስቶስ ቤዛ ሆኖ መሰጠት የተዘጋጀውን፤ ሙሉ የኅጢአት ስርየት የተረጋገጠበትን ይህን የእግዚአብሔር ጽድቅ «ሰው እንደት ሊቀበለው ወይም ገንዘብ ሊያደርገው ይችላል? - በተዋሕዶ እምነት ሊቃውንት አስተምህር መልስ የተሰጠው ጥያቄ ነው። - የተዋሕዶ እምነት ሊቃውንት ለዚህ ጥያቄ የሚሰጡት መልስ «በፈቂድ» የሚል ነው።

4.11. «ፈቂድ የሚለውን የግእዝ ቃል የአለቃ ኪዳነ ወልድ ክፍሌ መዝገበ ቃላት በሁለተኛ ደረጃ አፈታቱ፤ «-መውደድ፤ መመኘት፤ መፈለግ፤ መሸት፤» ብሎታል። (መጽሐፈ ስዋ. ወግስ ወመ. ቃላት ሐዲስ ገጽ 730)። ባለ ምእላዶቹ የተዋሕዶ ሊቃውንት ግን «መስማማት፤ ለመቀበል እሺ በጂ ማለት፤ እንደየሁኔታው እደ ሥጋን ወይም እደ ልቡናን መዘርጋት፤» ብለው ይፈቱታል። ሮሜ 3:22።

4.12. ከፍ ብሎ እንደ ተገለጸው ሰው በራሱ ጥረት ጽድቅ እንዲቋጠርለት ማድረግ ባይቻለውም፤ «ድሩም ማጉም በእግዚአብሔር ጸጋ የተዘጋጀ፤ ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስም ቤዛ ሆኖ በመሰጠቱ የተገኘ የእግዚአብሔር ጽድቅ» በፊቱ ተቀምጦለታል። መጽሐፍ «የተጠማም ሁሉ ይምጣ፤ የሚፈልግም ሁሉ የሕይወትን ውሃ በነጻ ይጠጣ፤» (ራእ. 22:17) ሲል እንደገለጠው ማንኛውም ሰው ይህን የእግዚአብሔርን ጽድቅ በእምነት በመቀበል ገንዘብ ሊያደርገው ይችላል። ዮሐ. 1:12፤ ገላ. 2:16።

በተዋሕዶዎቹ ምእላድ አገላለጽ ደግሞ «በፈቂድ ወይም መለኮታዊውን ልግስና ለመቀበል በመስማማት» ነው ተብሏል። እውነታቸውን ነው፤ ዋስ ሆኖ አንድን ባለዕዳ ለማስፈታት ራሱን የሚሰጥ ሰው ቢኖር፤ ባለዕዳው ሊስማማበት፤ ሊቀበለውና ሊፈቅድ ይገባዋል፤ ባለዕዳው ዋሱን አልፈቅደውም፤ አልቀበለውም፤ አልስማማበትም ካለ ዕዳውን እስኪከፍል ድረስ በዕዳ እንደተያዘ የመቂየት መብትና ገዴታ አለው።

4.13. የፈቂድን ኃይልና ውጤቱን ለመግለጽ የተዋሕዶ እምነት ሊቃውንት በወንጌላ ማቴዎስ 23:35-36 የተጻፈውን የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን ቃል ይጠቅሳሉ። ቃሉም፡- «ከዳድቄ ከአቤል ደም ጀምሮ በቤተ መቅደስና በመሠዊያው መካከል እስከ ገደላችሁት እስከ በራክፍ ልጅ እስከ ዘክርያስ ደም ድረስ በምድር ላይ ለፈሰሰው ንጹሕ ደም ሁሉ እናንተ ተጠያቂዎች ናችሁ። እውነት እላችኋለሁ ላለፈው ነገር ሁሉ ይህ ትውልድ ይጠየቅበታል» የሚል ነው።

ከአቤል ጀምሮ እስከ ዘካርያስ ድረስ በግፍ የተገደሉ ቅዱሳን የደም ዕዳ በጌታችን ዘመን ከነበሩት አይሁድ ይጠየቃል ግለት ነው። በጌታችን ዘመን የነበሩት አይሁድ ቀድሞ ከነበሩት አባቶቻቸው ጋር ልባዊ ፈቃድና የመንፈስ ስምምነት ስለ ነበራቸው።

- ከአቤል ጀምሮ ዘካርያስ እስከ ኖረበት ዘመን ድረስ የመኖር ዕድል ቢያገኙ ኖረ። ወይም
- ከአቤል ጀምሮ እስከ ዘካርያስ ድረስ የነበሩት ቅዱሳን በጌታችን ዘመን ቢኖሩ ኖረ

እነርሱም መግደላቸው የማይቀር ነበር። መግደላቸው የማይቀር ስለነበረም ባልነበሩበት ዘመን የኖረውን ዘካርያስን የገደላችሁት እናንተ ናችሁ አላቸው።

በጌታችን ዘመን የነበሩ አይሁድ ከእነዘካርያስ ገዳዮች ጋር በፈቃድ የተሰማሙና የተባበሩ ነበሩ። ለማስረጃም ልባቸውን የሚያውቅ ጌታ። «ወይእከስ ተገሥሡ ትቅትሉኒ ብእሴ ዘጽድቀ እነግረከሙ» እውነትን የነገርኋችሁን ሰው ልትገድሉኝ ትፈልጋላችሁ» (ዮሐ. 8፡40) አላቸው። እንደተናገረውም፤ ጌታን ራሱን ገደሉ፤ ሐዋርያትንና ተከታዮቻቸውን ሁሉ ገደሉ። (ዮሐ. 19፡14-16፤ ሐ.ሥ. 7፡57-60፤ 12፡1-3)። በእነዚያ አባቶቻቸው ዘመን የተደረገውን ሁሉ እነርሱም በዘመናቸው በተመሳሳይ ሁኔታ ሊፈጽሙ ያነግጣቸው ከአባቶቻቸው ጋር በፈቃድ የተባበሩና የተሰማሙ ስለሆኑ ነው። እንዲህ በመሆኑም፤ ባልነበሩበት ዘመን በተደረገው የግፍ ሥራ ተጠያቂዎች ተደረጉ፤ ካሉ በኋላ ባለ ምእላዶቹ ተዋሕዶዎች «ፈቂድ»ን በበጎ ጉኑ ሲተረጉሙትና ሲያብራሩት እንዲህ ይላሉ።

«ዓለምን የወደደ ልዑል እግዚአብሔር የሰውን ጎጠኦት ተሸክሞ በምትክነት (በቤዛነት) ይሞት ዘንድ አንድያ ልጁን ሰጠ፤ ልጁም ጌታችን ኢየሱስ ሙሴ በሰቀለውና፤ ያየውን ሁሉ ግዳን በቻለው የናስ እባብ አምላል በመስቀል ላይ ተቸንክሮ ሞቷል። የጌታችን ሞት ለኔ የጎጠኦት ዕዳ መክፈያ የሞለ ሞት ነው ብሎ ልጁን በሰጠለት በእግዚአብሔር ውሳኔ ሞታችንን በሞተው በኢየሱስ ክርስቶስ የኛ ተለዋጭ (ቤዛ) መሆን በፈቃድ መስማማት፤ እሺ በጂ ብሎ መቀበል፤ አሜን፤ ይሁንልኝ፤ ይደረገልኝ ግለት ብቻ ከሰው ተጠይቋል። እግዚአብሔር ከባሕርዩ በሆነ ፍቅር ምክንያት ልጁን እስከ መስቀል ሞት ድረስ አላልፎ የሰጠው፤ በእርሱ የሚያምን ሁሉ እንዲድን እንጂ እንዳይጠፋ ነውና።» ዮሐ. 3፡14-18።

5.0 የዓለም ልደት አስተምህርን በሚመለከት፤

ካርቶ ስለ ዓለም ልደት፤ ከጥሬ ቃሉ በስተቀር የሚያውቁት ነገር የለም።

«ክርስቶስ ሞት የኔ ሞት ነው፤ ክርስቶስም ትንግሥ የኔ ትንግሥ ነው ብሎ ስለ ጎጠኦቱ ከሞተለትና ሊያጸድቀው ከተነግለት ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ለመሞትና ለመገዛት በፈቃድ መስማማትንና በልብ መተባበርን ባካተተ እምነት መዳኑን የተቀበለ ሰው በመንፈስ (በልቡ) የሚደረገለት ግንተመ መንፈስ ቅዱስ የዳገም ልደት ግረጋገጫ ነው» ይላሉ የተዋሕዶ እምነት ሊቃውንት። በግዝታተልም ሲገልጹ፤ «አግኖዊ የሆነውን የጌታን ሞት በሚመስል (ምሳሌያዊ) ሞት በመሞት፤ አግኖዊ የሆነውን የጌታን ትንግሥ በሚመስል (ምሳሌያዊ) ትንግሥ በመገዛት ከክርስቶስ ጋር መተባበሩን ምእመት የሚገልጸው በጥቀት ነው» ይላሉ። ሮሜ 6፡3-11፤ ቶላ. 2፡11-12

አግኖዊውንና መንፈሳዊውን ምስጢር በተምሳሌትነቱ ከሚገልጸው፤ በዓይነ ሥጋ ከሚታየው ግጥ ጥምቀትና በአገነት ላይ ከሚታሰረው ክር ዐልፎና አሻግሮ ለግዢትና ለግስተዋል የካርቶ ዓይነ ልቡና ገና አልተከፈተም፤ አልበራምም።

የተዋሕዶ እምነት ሊቃውንት ግን «የዳገም ልደት አግኖዊና መንፈሳዊ ግረጋገጫ ሆኖ በልባችን የታተመው መንፈስ ቅዱስ ራሱ ነው፤ (2ቀሮ. 1፡21-22፤ 5፡5፤ ኤፌ. 1፡13-14)» መንፈስ ቅዱስም የአብና የወልድ መንፈስ ሲሆን፤ መሲሕ የሆነው ኢየሱስ በትስብእቱ የመለኮት ሙላት ያደርበት ዘንድ፤ (ዌላ. 2፡9) መንፈስ ቅዱስን በሙላት ያለ መስፈርት ነሥተቷል፤ ዮሐ. 1፡14፤ 3፡34) ጌታችን ኢየሱስም እርሱን ለተቀበሉ ፈቃደኞች ሁሉ በልግስና ያፈሰሰው ይህን ጸጋ መንፈስ ቅዱስ ነው። «እስመ እም ተረፈ ዚአሁ ነግሥን ንሕን ዠልን ጸጋ በዲበ ጸጋ» ከእርሱ ሙላት እኛ ሁላችንም በጸጋ ላይ ጸጋን ተቀብለናልና» ዮሐ. 1፡15፤ ሐ.ሥ. 2፡33። ይህም ጸጋ መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔርን አባ፤ አባት፤ ጌታ ኢየሱስንም በኩር፤ ወንድም ብለን ልንጠራ የምንደፍርበት፤ የመንግሥቱ ወራሾች ነን ብለንም የምንመካበት የተሰጠን ሀብተ ወልድና፤ ትርሲተ ወልድ፤ ዐረቦን መንፈስ፤ (የልጅነት መብት) ነው ብለው ተዋሕዶዎች ያምናሉ። «ወከመስ ውሉድ አንትሙ፤ ናሁ ፈነወ እግዚአብሔር መንፈስ ወልዱ ውስተ ልብከሙ፤ ውሉቱ ዘይደውዕ ወይብል አባ ወአቡየ። እንከሰኪ ወልድ አንተ ወኢኮንከ ገብረ፤ ወእመሰኪ ወልድ አንተ ወራሲሁ ለእግዚአብሔር አንተ በኢየሱስ ክርስቶስ። ልጆቻ ስለ ሆናችሁ እግዚአብሔር አባ፤ አባት ብሎ የሚመኝ የልጁን መንፈስ ወደ ልባችሁ ላከ። ስለዚህ ከእንግዲህ ወዲህ ልጅ ነህ እንጂ ባሪያ አይደለህም፤ ልጅ ከሆንክ ደግሞ በክርስቶስ የእግዚአብሔር ወራሽ ነህ» ገላ. 4፡6-7፤ ሮሜ 8፡14-17፤ ዕብ. 2፡11።

6.0 ስለ ሕገ መንፈስ ዘሕይወት ያላቸው አስተምህር፤

ካርቶ በዚህም ርእስ የተቀረጸ ትምህርት የላቸውም። የተዋሕዶ እምነት ሊቃውንት ግን «መንፈስ ቅዱስ ሀብተ ወልድና ሆኖ በሌላ የታተመለት ምእመን ዕለት፣ ዕለት በሕገ መንፈስ ዘሕይወት (ሕይወትን ሰጪ በሆነ በመንፈስ ቅዱስ ሕግ) ይኖራል፣ ይመላለሳል፣ ያመልካል፣ ያገለግላል» ብለው ያምናሉ። ሲያትቱም ፡-

- ሥጋ እየተባለ የሚጠራውን የሰውን ኅጢአተኛ ባሕርይ መስሎና ወክሎ በተሰቀለው በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ መስቀል ላይ ምእመኑ ራሱ በኅጢአተኛ ባሕርይ መስቀሉን፣ መሞቱንና ከተነሣው ከጌታ ኢየሱስ ጋርም በመንፈስ ሕያው ሆኖ መነሣቱን፤ ሮሜ 6+3-8»
- ሕገ ኦሪት ከምእመኑ የምትፈልገው ሁሉ በዚያ መስቀል ላይ በተሰቀለው በኢየሱስ ክርስቶስ ተጠናቅቆ መከፈሉንና ዛሬ ምእመኑ ከሕገ ኦሪት ነጻ ሆኖ ለሌላ ጌታ ማለትም ለሞተላትና ከሙታን ተለይቶ ለተነሣው ለጌታ መንፈስ ማድረግ፤ ሮሜ 6+9-11፤ 7+4-6»
- በመንፈሱና በሥጋው መካከል በሚደረገው ትግልም መንፈሱ አሸናፊ ይሆን ዘንድ ሥጋን ከክፉ መሻቱና ከምሽቱ ጋር በክርስቶስ መስቀል ላይ በየዕለቱ የሚቸነክር መሆኑን፤ ያብራራሉ። ምእመኑም በመንፈስ ዕለት ዕለት ይህን ማድረጉን እያረጋገጠ በሚያገኘው ድል ሐሜት በሌላ የሚሞላለት መሆኑን ያስረዳሉ። ሮሜ 8+1-10፤ ገላ. 5+24፤ 6+14-17»

ይህ የተዋሕዶ እምነት ሊቃውንት አስተምህሮ በትምህርተ ገቡአት ከተገለጸው ጋር ተመሳሳይ ነው። በዚያም እንዲህ ተብሎ ተጽፎአልና።

«ተሰቅለ በእንቲአነ፤ ወበመስቀሉ ኮነ ሕይወትን፣ ጽንዕነት፣ ቤዛነ፤ ዘውእቱ ምስጢር ገቡእ፣ ፍሥሐ ዘኢይትዌዳዕ፣ ዘቦቱ ኩሉ ነፍስ ፍትወተ ሰብእ ያርሕቅ እምእግዚአብሔር ኢይክል፤ ኪያሃ እንዘ ትጽውር ወትረ ዛ ይእቲ ስብሐት፣ ፍቅር እምእግዚአብሔር ኢታሴስል»

ወበእላ ከናፍር ጾታ ነጊር ኢይትከሃል ጥንቱቱ ዘእምትካት ገቡአ ኮነ፤ ይእዚሰ ከሠተ ምስጢር ኮነ ለምእመናን፤ አኮ ከመ ይትረአይ፣ አላ ከመ ይትገለይ ውእቱ ዝንቱ መስቀል። ወቦቱ ንትመካሕ ከመ ንስብሐ። ወቦቱ አለ ይጠመቁሂ ምእመናን ፍጹማን እምኩሉ ዘተነግረ፣ ዚያስተርኢ ዘኢኮነ በእማን አምነት ነፍሶሙ።

በዝንቱ እለ ትጽንዑሂ ምእመናን፣ ሕቱ ርእስክሙ፣ አጽምሙ አእዛኒክሙ፣ ወእለ ይትረአያ አውሩ አዕይንቲክሙ እለ በገሃድ፣ ከመ ታእምሩ ፈቃድ ለኢየሱስ ክርስቶስ ወኩሉ ምስጢር መድኅኒትክሙ፣ ብእሲ ወአንስት ቅዱሳት አለ ሀሎክሙ ውስተ ተመክሐ በእግዚአብሔር።

በእማርኛ «(ኢየሱስ ክርስቶስ) ስለ እኛ ተሰቀለ፤ በመስቀሉም ድኅነታችን፣ ብርታታችን፣ መቢዝታችን ተከናወነ፤ ከንውኑም ሰውር ምስጢር፣ ከመነገርም በላይ የሆነ ደስታ ነው። በመንፈስ የሆነም ሁሉ እርሷን እየተሸከመ እያለ፣ የሰውነቱ መሻት ከእግዚአብሔር እንዳያርቀው የምትከለክል ናት። ከእግዚአብሔርም ዕልፍ የማታደርግ ዘወትር ምስጋና ፍቅር ማለት እርሷ ናት።

በእነዚህም (የሥጋ) ከንፈሮች ስለዚህ ጉዳይ ጠንቅቆ መናገር አይቻልም፤ ጥንት ሰውር የነበረው ይህ ነገር ዛሬ የተገለጠ ምስጢር ሆኗል። ምስጢር ሆኖ ቄዶቱ ዛሬ ተገለጠ የተባለውም ይህ መስቀል ነው፤ ተገለጠ ቢባልም፣ በግሊና እንደሚታሰብ ሆኖ ነው እንጂ፣ በዓይነ ሥጋ እንደሚታይ ሆኖ አይደለም። ይህን ያደረገውን እግዚአብሔር እናመሰግናው ዘንድ እንመክበት (ዓለም ለእኔ ከተሰቀለበት፣ እኔም ለዓለም ከተሰቀልሁበት ከኢየሱስ ክርስቶስ መስቀል በቀር ትምክህት ሁሉ ከእኔ ይራቅ፣ እያለ እንደተናገረው እንደ ጳውሎስ እኛም በክርስቶስ መስቀል እንመክ)። በእርሱ (በክርስቶስ መስቀል) የሚጠመቁ ምእመናንም በዓይነ ሥጋ ከማይታየው ኅጢአት ሁሉ ፍጹማን፣ ንጹሐን ሆነዋልና በእውነት ነፍሳቸውን አድነዋል።

በዚህ ልምምድ ጸንታችሁ ያላችሁ፣ «የሚመክ በእግዚአብሔር ይመክ» በተባለው መሠረትም በእግዚአብሔር የምትመኩ ወንጾችና ቅዱሳት ሴቶች ምእመናን ሆይ፣ የኢየሱስ ክርስቶስን ፈቃድና የመዳናችሁን ምስጢር ታስተውሉ ዘንድ (ልብ አድርጋችሁ ትመለከቱ ዘንድ) ራሳችሁን መርምሩ፤ ዓለማዊ ነገርን ከመስማት ጀርባችሁን ዝጉ፤ ዓለማዊ ነገሮችን ለማየት የሚገረጠረጡትን ዓይኖቻችሁንም ጨፍቱ» ተብሏል።

በካርቶ ዘንድ ግን እንዲህ ባለ የሕይወት መንፈስ ሕግ መመላለስ ያለበት መንፈሳዊ ልምምድ ከቶ አይታወቅም። ጌታችን፣ አምላካችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተሰቅሎ የነበረበትን፣ ስለ እኛ እየተሠቃየና እየደማ ነፍሱን አሳልፎ የሰጠበትን፣ ጸዋትወ መከራው ሁሉ የሚታይበትን፣ ያን የዕለተ ዓርብ ትእይንት በዓይነ መንፈስ መመልከት በእነርሱ ዘንድ አልተለመደም። በእነርሱ ዘንድ የተለመደው ከዚህ የተለየ ነው።

ከመስቀሉ ጋር የተያያዘውን ጸዋትወ መከራ ለመተረክ ሲሉ ሠዓሊዎች በሥዕል፣ ጠራቢዎች፣ አናጺዎችና እንጥረኞች በቅርጽ ቅርጽ የደከሙባቸውን የእጅ ሥራዎች መሳምና መሳለምን የመሰለ ሥጋዊ ልምምድ በካራዎች ዘንድ ይዘወተራል።

ዳሩ ግን ሐዋርያትና የቀደሙ አባቶቻችን፣ ዛሬም የተዋሕዶ እምነት ሊቃውንትና ምእመናን፣ ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰቀለበት፣ ዓለም ለእነርሱ የተሰቀለችበት፣ እነርሱም ለዓለም የተሰቀሉበት መስቀል በዓይነ መንፈስ ሲታያቸው እንደ ነበረ ከትምህርተ ገቡዓትና ከተዋሕዶ እምነት ምእላድ መረዳት ይቻላል።

ስለሆነም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ቀድሞ በአባቶች ፊት ለፊት እንደ ተሰቀለ ሆኖ ተሥሎ በዓይነ መንፈስ ይታያቸው በነበረበት ሁኔታ፣ ዛሬ ለካርቶ እንዲሁ ሆኖ እስኪታያቸው ድረስ በጸሎት ልናማድ ይገባናል። ገላ. 3+1፤ 4+19-20»

አለቃ ነቅዐ ጥበብና አገልግሎታቸው

ከናሁ ሠናይ

የአገገወዝያን አጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት የዕለተ እሑድ መምህራንና ተግራሞች ጎብረት የ1993 ዓ.ም. በዓለ ገምሳጥ (በዓለ ጳራትሊመስን) በመካከ ግርማ ራእይ ሥላሴ ቤተ ክርስቲያን የሰብከተ ወንጌል አዳራሽ በተለየ ሁኔታ ለማክበር ወስኖ፣ ለበዓሉም አከባቢር ተስማሚ መርሐ ግብር በመንደሩ፣ እንግዶችንም በመጋበዝ የሚሠራ የዝግጅት ኮሚቴ መርሐ እንደ ነበረ ይታወሳል።

በዚሁ መሠረት አስፈላጊው ሁሉ ተጠናቆ በዕለቱ ታዳሚ እንግዶች ወደ አዳራሹ እየገቡ የተመደበላቸውን ስፍራ ያዙ። ብፁዓን ሊቃነ ጳጳሳት፣ የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ምክር ቤት አባላት የቤተ ክርስቲያን አስተዳዳሪዎች፣ የክፍተኛ መንፈሳዊ ትምህርት ቤቶች መምህራን፣ ሊቃውንትና የሰበካ ጉባኤ ተወካዮች ከታዳሚዎቹ መካከል ነበሩ።

የበዓሉ ዝግጅት ኮሚቴ ሰብሳቢና የመካከ ግርማ ራእይ ሥላሴ ቤተ ክርስቲያን አስተዳዳሪ ሊቀ ሊቃውንት ዮሐንስ ታዳሚ እንግዶችን ሁሉ (አንኳን ደህና መጣችሁ) አሉና በማያያዝ፣ «የበዓሉ ዝግጅት ኮሚቴና የመካከ ግርማ ራእይ ሥላሴ ቤተ ክርስቲያን ብፁዓን ሊቃነ ጳጳሳትንና ታዳሚ እንግዶችን ለማስተናገድ በመታደላቸው ልዩ ደስታ ይሰማቸዋል» ሲሉ ተናገሩ። በመቀጠልም ሊቀ ሊቃውንት ዮሐንስ ስለ በዓሉ የተመረጠውን ምንባብ ከትንቢተ ኢሳይያስ 44፥1-5 አነበቡና፣ የአገገወዝያን አጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት ሊቀ ጳጳሳት አቡነ ፍሬምናጦስ ጉባኤውን በጸሎት ለእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ አሳልፈው እንዲሰጡ ጋበዟቸው።

ብፁዓነታቸውም ሲጸልዩ እንዲህ በማለት ጀመሩ፤ «በሥሉስ አካላዊ አቋማትና (አቃኒምና) በዋሕድና መለኮት ራስህን የገለጽክልን የአባቶቻችን አምላክ ልዑል እግዚአብሔር ሆይ የክርስቶስ አካል ለሆነችው ቤተ ክርስቲያን ያቀድከው ድንቅ ሥራህ በሚታይ ሁኔታ ሊከናወን የተጀመረበትንና ቃል የገባኸው ሰማያዊ ስጦታህም ከመነገር በላይ በሆነ መንገድ ለአገልጋዮች የፈሰሰበትን ዕለት ዛሬ ስናስብ፣ ለመመረጣችን ለመጠራታችንና ለመለየታችን መነሻና ጅግራ የሆነከውን አንተ እናመሰግናለን» አሉ።

በመቀጠልም በዕለቱ ታላቢ የሆነውን የመንፈስ ቅዱስን አሠራር ሲያስታውሱ እንዲህ አሉ፤ «ቅርጽና ውበት፣ ሕይወትም ያላቸው ጫፎች አድርጋ ትፈለፍላቸው ዘንድ በከንፎቿ ጥላ ዕንቁላሎቿን እንደምታቅፍ ዶር፣ በጥልቁ የጭለማ መጋረጃ ተሸፍኖ ባዶነት፣ ቅርጽ አልባነት፣ አስፈሪነት፣ አስጠሊታነት፣ የሞት ጠረን የመሰለ ሽታ የሚያውዳት መሰላ ትታይ በነበረችው ምድር ላይ በመረብብና በመጸለል ቅርጽና ውበት የሰጠሃት፣ ለሕያዋን ፍጥረታትም መናሪያ ትሆን ዘንድ ያመቻቸሃት ልዑል የሆነክ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ሆይ! አምልኮ፣ ውዳሴና ዝግራ ይገባሃልና እናመሰግናለን! ለታላቁ ስምህም ክብርን እንሰጣለን።

ቅድስት በምትሆን በክበብ ሥላሴ በአብና በወልድ ህልው ሆነህ በተለየ አካልም ተገልጠህ፤ በማቀድ፣ በመፍጠርና በማስዋወቅ መለኮታዊ ሥራህ እናውቅህ ዘንድ የተገለጥህልን እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ሆይ! በፈትህ ራሳችንን ዝቅ፣ ዝቅ በማድረግ የመገዛታችንና ላንተ የመስጠታችን ምልክት የሆነውን ሰግደት እናቀርብላለን! ምስጋናችንንም እንሠዋሃለን» አሉና ብፁዓነታቸው ቀጠሉ።

«ወደ ሰማይ ብንወጣ በዚያ ያለህ፣ ወደ ባሕር ልብ ብንጠልቅም በዚያ የምትገኝ፣ በዚህ ሰዓትም በጉባኤያችን መኻል ያለህ መካከ መካናት የሆነክ የእግዚአብሔር መንፈስ ሆይ! የይወህና፣ የምሥራች፣ የተስፋና የሰለም ምልክት በሆነችው በትንሿ ፍጥረት በርግብ መልክ ተገልጸሃል። ቅርጽ አልበውንና እያ ድቡልብሎ የሆነውን ነገር በማዋቅ፣ በማቃጠልና በማቅለጥ አንጥረህ በምትፈልገው ቅርጽ፣ ይዘትና ውበት ለመሥራት በምትችልበት በመለኮታዊ አሳትነትህ ተገልጸህልናል! ድርቀትን፣ ንቃትን አስወግዶ፣ መረስረስን፣ ርካታንና ልምላሚን በመስጠት በታወቀው ማየ ሕይወትነትህ ተገልጸህልናል። ለዝቅተኛውና ለውሱት አእምሮአችን መረዳት አመቺ በሚሆኑለት እንዲህና እንዲያ በሆኑ መንገዶችና ምሳሌዎች ስለ ተገለጽህልን ክብር ላንተ ይሁን እንላለን።

ጌታ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ሆይ! አንተን የጠሉ ሁሉ የዕውር መሪያቸውን አጥተዋልና ያሳዝናሉ። ያሁኑንና የሚመጣውን ዓለም ኑር ያለ መሪም ሆነው፣ ብርሃንም አጥተው፣ እንደት ይዘልቁታል? በማለት እናዝንላቸዋለን። በዚህ ጉባኤ ያለን ሁሉ ግን እጆቻችንን ወደ ቅድስናህ መቅደስ አንሥተን እንለምንሃለን።

- ሥነ ፍጥረትን በሚያድሰው፣ በሚቀርጸውና በሚያስወብው ጥበብና የፈጣሪነት ችሎታህ ወደ ቤተ ክርስቲያናችን ትመጣልን ዘንድ እባክህን እንጋብዝሃለን።
- መንፈሳዊውን መልካችንን ያበላሸብንን ርካታትና ዝግት ታስለቅቅልን ዘንድ በሚያቀልጠውና በሚያገናኘው አሳታዊ ገይልህ እንድትመጣልን እንለምንሃለን።

ጌታ መንፈስ ቅዱስ ሆይ በእሳት ብትመሰልም፤ የተፈጥሮ እሳት አንተን አይወክልህም፤ በውሃ ብትመሰልም የተፈጥሮ ውሃ አንተን አይወክልህም፤ በዘይት ብትመሰልም ከተፈጥሮ ንጥረ ነገሮች የሚነጠረው ዘይት አንተን አይተካህም። በየርዳናስ በአምላላ ርግብ ብትገለጥም የተፈጥሮ ርግብ አንተን አትተካህም። የተመሰልክባቸው ፍጥረታት ሁሉ ከባሕርይህ ምልዐትና ምሉዕ በኩለሄ ከሆነው ህላጭ እጅግ በጣም ውሱን የሆነ ዕውቀትና ግንዛቤ እንደሚያስጨብጡን እናውቃለን። እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ሆይ! በህላጭ፣ በአካላዊ አቋምና በባሕርይ አንተን በምልዐት መግለጽ የሚችል ምሳሌ የለህም። የአንተንም መግለጽ ሰብስቦ መያዝ የሚችል ሰብአዊ አእምሮ የለም። ከምናስበውና አእምሮአችን መቀበል ከሚችለው በላይ አንተ እጅግ ታላቅ ነህ። በማለት በአንክሮና በተደሞ የራሳቸውንና የጉባኤውን ልብ በአምላካችን ፊት አፈሰሱ።

እንደገናም በማያያዝ «ድካም፣ ውርደት፣ ባዶነት ባሕርይ የሆነውን የእኛን ትስብእት በመወሐድ ተገልጾ እስከ መስቀል ሞት ድረስ በመጓዝ ራሱን የሰጠልንን፣ ቤዛችን የሆነውን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን በማክበርና በመግለጽ ስለምታደርገው ድንቅ አሠራርህ መንፈስ ቅዱስ ሆይ! ባሪያህ አክብርሃለሁ፤ ኢየሱስን በማክበርና በመግለጽ ጥበብህ፣ ሥልጣንህና ኀይልህ ወደ ቤተ ክርስቲያናችን እንድትመጣ በምታከብረውና በምታስከብረው በጌታዬ በመድኃኔ ዓለም ስም አማጽንሃለሁ።

በሰማይና በምድር፣ ከምድርም በታች ያሉ ፍጥረታት ሁሉ ይገዙለት ዘንድ ሥልጣንን ሁሉ ገንዘብ ላደረገ ለጌታዬ ለኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ የወገኖቹን ጉልበት እንድታንበረክክ፤ እርሱ ብቻ አዳኝና ጌታ እንደሆነ ለመግለጽና ከስም ሁሉ በላይ የሆነውን የሚያድነውን ስሙን ለመጥራት የወገኖቹን አንደበት እንድትከፍት ባሪያህ ይለምናል። ባንተ መሪነት ተጽፎ ለደረሰን፣ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ አዳኝና ጌታ እንደሆነ እናምንና በስሙም ሕይወት ይሆንልን ዘንድ ለሚመሰክረው ቃልህ ብቻ የወገኖቹን ጆሮ እባክህን ከፈት አልሃለሁ።

ፈጣሪዬ፣ አጽናኚ፣ አስተማሪዬ፣ ሠሪዬ የምትሆን ጌታ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ሆይ! አጋንንትን በማሳደድ ነጻ የምታወጣ የእግዚአብሔር ጣት ተብለሃልና በደሙ የዋጃቸውን በሞቱም የሞት ዕዳቸውን የከፈለላቸውን የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስን ስም በብቸኛ አዳኝነት ወገኖቹ እንዳይታመኑበትና እንዳይጠሩት አግዶ የያዘውን፣ አፋቸውን የለገሙትን፣ ጀሮአቸውን የዘጋውንና ከወትሮ ጀምሮ የሰው ጠላት በመሆን የቆመውን የዲያብሎስን ሥራ እንድታፈርስ እለምንሃለሁ። የቅዱሳንን ስሞች ወርሰውና እነርሱን ተመስለው፣ የወገኖቹን መንፈስና የአምልኮ ስፍራችንን በመውረር፣ ጉልበትን ሁሉ ለክብራቸው እያንበረከኩ ያሉትን ርኩሳን መናፍስት የምትበላ እሳት ከሰማይ አውርድባቸው፣ የኤልያስና የዴልሳዕ አምላክ ሆይ! ቤተ

ክርስቲያናችንንና ወገኖቻችንን ከበዓሊምና ከኤቬራ አምልኮ ነጻ ታወጣ ዘንድ እለምንሃለሁ። አሉ።

ብፁዕ አቡነ ፍሬምናጦስ ዓይኖቻቸው በእንባ ተሞልተው ጸሎቱን ቀጠሉ። «ከእስራኤል ሕዝብ እያንዳንዱ በመያዣነት ወደ ተወሰደ ርስቱ ወደ ቤቱ የሚመለስበትን፣ የተወሰደበትን ርስቱን፣ ሚስቱን፣ ልጆቹን ራሱንም ቢሆን ነጻ የሚያወጣበትን የምሕረት ዘመን የሆነውን የኢየሴልዩን ሕግ ዐውጀሃል፤ አንተ ግን፣ ጌታ መንፈስ ቅዱስ ሆይ! በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ወደ ተዋጀቸው ትመራትና ትጠብቃት፣ ትመግባትም ዘንድ በአደራ ወደ ተሰጠችህ ዛሬ ግን ስለ ኀጢአቷ ወደ ተተወችው መንጋህ የምትመለሰው መቼ ነው?

እባክህን ጌታ መንፈስ ቅዱስ ሆይ! ይኛን ፅጥ ያለች የሙት ባሕር የሆነች መንጋ ሕይወት ይገባባት ዘንድና ለሕያዋን ፍጥረታት መፍለቂያና መናሪያ ትሆን ዘንድ ለመረበብና ለመጸለል በተዘረጉ ክንፎችህ ጥላ ሥር እንድታደርጋት፤ በመዋግደ ጸጋህ (በሚያናውጠው) ጸጋህ እንድታናውጣት እንለምንሃለን። ባሪያህና ጉባኤህም እጆቻችንን ወደ ላይ በማንሣት ትመጣልን ዘንድ እንጋብዝሃለን። አንተን ባለመታዘዝ የደረሰብን ባንተ የተተወንበት ጊዜ ያብቃ፣ አንተን ያሳዘንበት፣ ያስቆጣንበትና ያስመረርንበት በደል ሁሉ በእግዚአብሔር ልጅ ደም ይታጠብልን። የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ መንፈስ ሆይ! ቀድሰን። ምድረ በዳ በሆነ ደረቅ ኑሮና አገልግሎት የተጣልንበት የውድቀት ጊዜ ያብቃ፤ ለምሕረት ወደ እኛ የምትመለስበት ቀጠሮ ይድረስ። የወሰንክልን ኢየሴልዩ ሳያልፍ ወደ ርስትህ ወደ መንጋህ ና ብለን እንለምንሃለን፣ በጌታችንና በአምላካችን በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም፤ አሜን።» አሉ፤ ጉባኤውም «አሜን» በማለት ምላሽ ሰጠ።

የቆመው ጉባኤ ከተቀመጠ በኋላ ለሰባኪ ወንጌሉ መድረኩ ስለ ተሰጠ፣ ዲያቆን አበከረዙን የሚከተለውን መልእክት ከእግዚአብሔር ቃል አስተማሩ። «እግዚአብሔር እንዲህ ይላል ፡- እናታችሁን የፈታሁበት የፍቸዋ ጽሕፈት የት አለ? ወይስ እናንተን የሸጥሁ ከአበዳሪዎች ለየትኛው ነው? እነሆ፣ ስለ ኀጢአታችሁ ተሸጣችኋል፤ ስለ በደላችሁም እናታችሁ ተፈትታለች። ኢሳ. 50፡1።

ሰባኪው ቃለ እግዚአብሔርን ካነበቡ በኋላ ሲያብራሩ እንዲህ አሉ። «ምንባቡ ሚስትን ስለ መፍታትና ልጆችን ስለ መሸጥ ይናገራል።

አንደኛ መፍታትን በሚመለከት። ባልና ሚስት ሁለቱም በሕይወት ሥጋ እያሉ ሊለያዩ የሚችሉት በፍቺ ነው፤ ለፍቸም የሚያበቁ ምክንያቶች በሕገ ኦሪት በግልጽ ተጠቅሰዋል። ሚስት ከባልዋ በፍቺ ስትለያይ መፈታትዋን የሚገልጽ ማስረጃ ከባልዋ ይሰጣታል፤ ከዚያ በኋላ ከፈታት ባልዋ ጋር የሚያያይዝ ምንም ነገር አይኖራትም። ሌላ ወንድም ሊያገባት ይችላል። (ዘዳ. 24፡1-4) ከባል ጋር ባለችበት ጊዜ ግን ከሌላ ወንድ ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት ከፈጸመች፣

አመነዘረች ይባላል፤ ይህም ሁኔታ በማስረጃ ከተረጋገጠባት በድንጋይ ትወገር ዘንድ በሕገ አሪት ታዟል። ዘዳ. 22+22።

በዘመነ ብሉይ እግዚአብሔር ቤተ እስራኤልን «ሚስቱ» በሚል ምሳሌ ይገልጻል። በቃል ኪዳን ተሳስረው ሳይለያዩ የተጋቡ ባልና ሚስት ለእግዚአብሔርና ለቤተ እስራኤል፣ በኋላም ለጌታ ለኢየሱስ ክርስቶስና ለቤተ ክርስቲያን ምሳሌ ተደርገው ተገልጸዋል። ኢሳ. 54+51 2ቀር. 11+21 ኤፌ. 5+25-33።

ከጥንት ከመሠረት እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥር ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠረ። አንድን ወንድ ለአንዲት ሴት ወይም አንዲትን ሴት ለአንድ ወንድ ሰጠ። በዚያ የጊዜ መጀመሪያ ወቅት ባልና ሚስት ከነበሩት ከአዳምና ከሔዋን በቀር ሌላ ወንድና ሴት ባለመኖራቸው ጋብቻ ማለት በሁለት ተቃራኒ ጾታዎች መካከል ብቻ የሚፈጠር የአንድ ለአንድ ጽምረት መሆኑ ተረጋገጠ። ዘፍ. 2+24-25።

በጋብቻ ምክንያት ወይም ለጋብቻ ሲባል ሰው አባቱንና እናቱን በመተው ከሚስቱ ጋር ይጣመርና፤ ሁለቱ አንድ ሥጋ ይሆናሉ። የማጣመሩንም ሥራ እግዚአብሔር ስለ ሠራው፣ እግዚአብሔር በጋብቻ ጽምረት አንድ ያደረጋቸውን ባልና ሚስት ሰው አይለያይ - የሚለው የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ መመሪያ መንፈሱ የጋብቻን ኑሮ በመምራት ረገድ ከባልና ሚስት ጋር የሥልጣን ተካፋይ ሊሆን የሚችል ቤተ ዘመድ እንደሌለ ያመለክታል (ማቴ. 19+3-6፤) በጋብቻ በተጣመሩ ባልና ሚስት መካከል ሌላ የሚያስገባ ክፍተት ወይም ቀዳዳ የለም ማለት ነው። ሆኖም ሌላ ሰው የሚገባበት ክፍተት የለበትም በተባለለት በባልና ሚስት መጣመር ምሳሌ በተገለጸው በእግዚአብሔርና በቤተ እስራኤል፣ ወይም በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስና በቤተ ክርስቲያን መካከል ጣልቃ ገብ ነገሮችና ሁኔታዎች ሲከሠቱ ታይተዋል። ጣልቃ ለሚገቡት ባዕዳን የተመቻቸ ክፍተት ፈጣሪ በሆኑት በሚስት በተመሰሉት በቤተ እስራኤልና በቤተ ክርስቲያን ሁኔታ ልዑል እግዚአብሔር እያዘነ መሆኑን ሲገልጽ ኖሮአል።

እንደ እውነቱ ከሆነ የእግዚአብሔርና የቤተ እስራኤል ወይም የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስና የቤተ ክርስቲያን ጽምረት ዘላለማዊ እንጂ ጊዜያዊ አልነበረም፤ በዘላለማዊ ፍቅር ተወደዋልና፤ ኢሳ. 54+8-10፤ ሆሴዕ 2+21።

ለዘላለም በሆነ መለኮታዊ ፍቅር በመወደዳቸው ምክንያት ቤተ እስራኤልም ሆነ ቤተ ክርስቲያን በጋብቻ ምሳሌ የተሳሰሩበትን ቃል ኪዳን ጠብቀው እንከን አልባ የፍቅር ምላሽ ለአፍቃሪያቸው ይሰጡ ዘንድ በተገባቸው ነበር። በፍጹምነቱ ሙሉ ነው ከሚባለው ፍቅራቸው ላይም ተሸረርፍና ተቀናገሶ ለሌላ እንዲሰጥበት አፍቃሪያቸው እግዚአብሔር አይፈልግም።

በባልና ሚስት ጽምረት ምሳሌ ይገለጥ እንጂ የእግዚአብሔርና የቤተ እስራኤልም ሆነ ወይም የክርስቶስና የቤተ ክርስቲያን ጽምረት ከምድራዊ ጋብቻ የተለየና እጅግ የላቀ መንፈሳዊ ምስጢር ነው። የሥጋዊው ጋብቻ ጽምረት በሞት ይበጠሳል፤ (ሮሜ 7+1-2፤) መንፈሳዊው ጽምረት ግን ዘላለማዊ ነው።

በምንባብ ክፍላችንም ቤተ እስራኤል በአመንዝራነት የተከሰሰችው በፍጹም ልብ፣ በፍጹም ነፍስ፣ በፍጹም ገይል ልትወደውና ልታመልከው በሚገባው አምላኳ ላይ ፍቅር የምታካፍላቸውን እንደ ወዳጆች የምትቈጥራቸውን በተጨማሪ መያዟ ነበረ። እንዲህ በማድረግም ከልቧ፣ ከነፍሷ፣ ከሰሜኑ፣ ከፈቃዷ፣ ከገይሷ በመሸራረፍና በመቀናገስ አከፋፍላ ስለ ነበረ ድርጊቷ መንፈሳዊ አመንዝራነት ሆኖ ተመዘገበባት። ስትወቀስም እንዲህ ተባለች፤ «አንቺ ግን ከብዙ ወዳጆች ጋር አመንዝረሻል፤ ... እስቲ ቀና ብለሽ ወናዎቼን ኮረብቶች ተመልከቺ፤ በርኩሰት ያልተጋደምሽበት ቦታ ይገኛልን? ... በዝመትሽና በከፋትሽ ምድሪቱን አረከሰሽ። ... አሁንም የጋለሞታ ገጽታ አለብሽ፤ ዐይንሽን በገፍረት አልሰብር ብለሻል፤» ኤር. 3+1-3

ልዑል እግዚአብሔር ከፍቅሩ ታላቅነት የተነሣ በአመንዝራይቱ ላይ የተለያየ ሮምጃ ወስዷል። «ከዳተኛይቱ እስራኤል ያደረገችውን አየህን? ከፍ ወዳለው ኮረብታ ሁሉ ወጥታ፣ ወደ ለመለመው ዛፍ ሁሉ ሄዳ በዚያ አመነዘረች፤» የሚል ወቀላ ተናግሮ በነቢያት አስወቀሳት። (ኤር. 3+6።) ባለመመለሷም ካፈያን በመከልከልና ዝናምን በማቋረጥ በተለያየም መቅሠፍት ቀጣት። (3+3) ሆኖም የጽምረቱን ቃል ኪዳን የሚጉዳ ይህን ያህል በደል አየፈጸመች ሳለ በባል ምሳሌ ራሱን የገለጸው እግዚአብሔር አምላክ ከመውቀስና ከመቅጣት በስተቀር ለብዙ ዓመታት በመታገሥ ፍቺ እንዲደረግ አለመወሰኑን ስናይ እንደነቃለን። እንደ ባል አልባ ሴት ሆና ምንም ብትንቀሳቀስ፣ ስለ መፈታቷ ከባል የተሰጣት የፍቺ ማስረጃ አልነበራትም። «እናታችሁን የፈታሁበት የፍቺ ማስረጃ የት አለ?» ሲል በዚያን ጊዜ የተገባው ቃል ኪዳን ገና እንደ ጸና የነበረ መሆኑን ያስረዳል።

በእግዚአብሔር በኩል ገና ፍቺ ስላልተደረገ ወደ ቃል ኪዳን ወዳጇ ትመለስ ዘንድ የተሰጣት ዕድል ገና እንደ ጸና ነበረ። «ከዳተኛይቱ እስራኤል ሆይ! ተመለሽ፤ ... ከብርሽን ለእንግዶች አማልክት በየለምለሙ ዛፍ ሥር አሳልፈሽ በመስጠት ለእኔ ባለ መታዘዝሽ በደለኛ መሆንሽን ይህን አንድ ነገር ብቻ እመኘኝ፤» (3+12-13) ብሏት ነበረ። ዳሩ ግን ወደ ቃል ኪዳን ወዳጇ ለመመለስ ተደጋግሞ የቀረበላትን ግብዣ ስላልተቀበለች፤ «ለከዳተኛይቱ እስራኤል ስለ ምንዝርና ሁሉ የፍቺ ወረቀት ሰጥቼ አባረርኳት» ብሎ ነበር፤ 3+8።

የቤተ እስራኤልን ታሪክ እዚህ ላይ በመተው ስለ ቤተ ክርስቲያን እንናገር። ከድንጋይና ከግንድ ሁሉ ጋር አመነዘረች፤ በየኮረብታው ላይ

አመነዘረች! በየመስገጃው ዐጠነች! ከሚለው ክስ ነጻ ናትን? ስለ እኔ ራሱን ቤዛ አድርጎ ለሰጠልኝ ጌታዬ ሁለመናዬን ሰጥቻለሁ! ከልቤ፣ ከነፍሴ፣ ከገይሌ ከፈቃዴ ሸራርፌ ለማንም አልሰጠሁም ብትል የማይደበቀውን፣ ሰው ሁሉ ያየውንና ያወቀውን ፀሐይም የሞቀውን ለመዘባበቅና ለመጠቃቀሻ የዋለውን ምንዝርናዋን ማወቅ አልቻለችም ማለት ነው። የፍቺ ወረቀት እንዳይደርሳት የመመለሻ ጊዜ አላት፤ ብዙ ወዳጆች እንድታፈራ የሚመክሯት አገናኝዎች አያዋጧትም፤ ድርብ፣ ድርብርብ ጋብቻ ይቅርባት። - ጁረ የቃል ኪዳን ባሏ ወደ ሆነው ወደ አንድዬዋ ትመለስ!!!

ሁለተኛ ስለ ልጆች መሸጥ! ከፍቺ ጋር አያይዞ እግዚአብሔር የልጆቹን አለ መሸጥ ተናግሮአል። ከአመንዝራዊ ሚስት ተወልደው የነበሩትም ልጆች እንደ እናታቸው ሁሉ፣ አባታቸውን ከድተውት ስለ ነበረ የከዳተኛይቱ እስራኤል ባል የሐዘን እንጉርጉሮውን አሰማ። አንቺንስ መቼ ፈታሁሽ? ልጆቹንም የብድር መያዣ ይሆኑ ዘንድ ለየትኛው አበዳሪ አሳልፈ ሰጠሁ? ብሎ በጥያቄ ጀምሮአል።

የተበደረውን ገንዘብ መመለስ ያልቻለ ሰው ራሱን፣ ሚስቱን፣ ልጆቹን ለአበዳሪው ይሸጥ ነበር። (ነህ. 5፡2-5፤ ማቴ. 18፡25።) የተሸጡ ሚስትና ልጆች ደግሞ ገዥያቸው በሆነው ሰው ቤት እየዋሉና እያደሩ፣ የእርሱን ፈቃድ ለመፈጸም ይተጋሉ እንጂ ተመልሰው ሚስት ከባልዋ ጋር ልጆችም ከወላጆቻቸው ጋር ግንኙነት የሚያደርጉበት ሁኔታ ከቶ የለም።

በዚህ ስፍራ እግዚአብሔር እንደሚናገረው ከማንም አንዳች የተበደረው ነገር የለም! እርሱ «ባዕል ዘኢይሌቅሕዎ፣ - ሰማይ ከነግሡ፣ ምድር ከነልብሱ የእርሱ የራሱ ገንዘብ ስለ ሆኑ መበደር የማያሻው፣ ለፍጥረቱ ሁሉ በልግስና የሚሰጥ ባለጠጋ ነው። ልጆቹን ያጣበት ምክንያት ግን ልጆቹን የብድር ገንዘብ መያዣ አድርጎ ስለ ሰጠ አልነበረም! ልጆቹ የአመንዝራይቱ ሴት ልጆች ስለ ሆኑ የእናታቸውን ጠባይ ተከትለው መረን ዐደጉ። ለአባታቸው ለእግዚአብሔር የማይታዘዙ ብቻ ሳይሆኑ እንደ ተሸጡ ልጆች ከአባታቸው ርቀው በመሄድ የአባታቸው ባልሆነ በሌላ ቤት በዐመፀ ይኖሩ ጀመር። «ልጆችን ወለድሁ፣ አላደግኳቸውም! እነርሱ ግን ዐመፀብኝ!» እያለ አባት በምሬት ተናገረ። (ኢሳ. 1፡2-5።) በመቀጠልም «ምግባረ ብልሹ ልጆች ወየላቸው፣ እግዚአብሔርን ትተዋል! የእስራኤልን ቅዱስ አቃልለዋል! ጀርባቸውንም በእርሱ ላይ አዙረዋል!» ብሏል።

ልጆቹ ይህን ያህል ቢያምፁም በእግዚአብሔር ዘንድ ግን እንዳልተሸጡና ወደ አባታቸው ገና የመመለስ ዕድል እንዳላቸው ልጆች ይቈጠራሉ! ስለ ሆነም «ለምን በዐመፀ ትጸናላችሁ? (ቁ. 5) ኑና እንዋቀስ ይላል እግዚአብሔር ጋጢአታችሁ እንደ ዐለላ ቢቀላ እንደ

በረዶ ይነጣል! እንደ ደም ቢቀላም እንደ ባዘቶ ነጭ ይሆናል!» (ቁ. 18) በሚል ጥሪ እየለመናቸው ነው።

የእናት ጠባይ በልጆቿ አስተዳደግና አኗኗር ላይ ከባድ ተጽዕኖ ስለ አደረገ የከዳተኛዋና የአመንዝራዊ ልጆች እንደ እናታቸው ምግባረ ብልሹ ሆኑ። ሚስት ሳትፈታ የባሏንና የራሷን ቤት ትታ በመሄድ በመንገድ ላይ ዐዳሪና አመንዝራ ሆነች! ከዳተኛም ተባለች። ልጆቿም አርአያዋን በመከተል ከአባታቸው ቤት ኮበለሉ! ከዱሳ በምግባረ ብልሹነትም ተመዘገቡ።

ቤተ ክርስቲያን ዛሬ የምትገኝበት ሁኔታ በምእመናን ልጆቿ ላይ እየተንጸባረቀ አይደለምን? እናታቸው ያልሆነችውን ልጆቿ እንዲሆኑላት ብትፈልግ ሊሆኑላት ይችላሉን? «ልጆቼ! እንደ እኔ ሌባ እንዳትሆኑ» ብላ ልጆቿን ልትመክር! ለጀመረች እናት ከልጆቿ የተሰጣት መልስ አስገራሚና እውነት ነበረ። «እኛ የተሠራንበት ድርና ማግ እኮ ያንቺ ነው! አንቺን ሆነን ተወልደናል! ደግሞም በማሕፀንሽ ከነበርንበት ጊዜ ጀምሮ የተማርነውንና የተለማመድነውን ዐመላችንን እንዴት ልንተውልሽ እንችላለን? የዘሬን ብተው ያንዘርዝረኝ እንደ ተባለው ነው» የሚል መልስ ሰጥተዋት ነበረ። እናት ቤተ ክርስቲያን ያወረሰቻቸውን የምግባረ ብልሹነት ርስት ልጆቿ ተረክበው እየኖሩበት ነው።

እንግዲያውስ ምግባረ ብልሹ እናት ራሷንም ልጆቿንም በሚመለከት እንዲህ ታደርግ ዘንድ የሚያስገድዳት ጠባይዓዊ ምክንያት ሊኖር ይችላል ብለን እናስባለን።

- 1) ምግባረ ብልሹነት ከመለመድና ዐመል ከመሆን ዐልፎ የእናትን ሁለንተና፣ ድርና ማንን ስላቀለመው «ከርኩስ ንጹሕን ማውጣት ማን ይችላል? አንድ እንኳ የሚችል የለም!» (ኢ.ዮ. 14፡41) እንደ ተባለው ሆኖባት፣ ራሷን አስመስላ ልጆችን በመውለድዋ ይሆናል።
- 2) ልጆቿ በአባታቸው በእግዚአብሔር ቤት በእርሱም ቁጥጥር ሥር ከሆኑ፣ ድምፁን እየሰሙና ተግዛዱን እየተቀበሉ በሥርዓት ካደጉ በምግባረ ብልሹነት እኔን እናታቸውን ይፈርዱብኛል! ብንመላሰል ይሻላል በሚል «እኔ ከሞትሁ ሰርዶ አይብቀል!» ዓይነት ፍልስፍና እናት በመመራቷ ይሆናል።

ምናልባትም በተራ ቁጥር (2) መሠረት ልጆቹ በእግዚአብሔር ቤት ለምግባረ ሠናይ የሚያበቃቸውን እውነት እየተማሩ ካደጉ በእኔ በእናታቸው ላይ የመጀመሪያ ፈራጆች ይሆኑብኛል ከሚል ሥጋት የተነሣ መረን ማደጋቸውንና መኖራቸውን እናት ቤተ ክርስቲያን ፈልጋ ከሆነ «ከድጡ ወደ ማጡ» እንደተባለው ሁለት ጊዜ ተሳስታለች። የመጀመሪያው ስሕተት ለራሷ አመንዝራ መሆኗ! ሁለተኛ በእግዚአብሔር ላይ ያመፀ ትውልድ «ለእኔ ይመቸኛል» ብላ ማሰቧ

በሰሐተት ላይ ስሐተት መሆኑን ሳይውል ሳያድር፤ ገና ከአሁኑ እያየችው፤ ጉምዛና መራራ ፍሬውንም ለመመገብ እየጀመረች እንደሆነ ካላስተዋለች፤ «የጤንነት ችግርም አለባት» የሚያስኝ ይሆናል።

የጠባይዋንና የጉዞዋን አግጣሚ ለማስተካከል ትነሣዛ ዘንድ ለእምዬ የምንጠቀማት ምስጢር አለ። እስኪ የወንጀለኞችን እስታትስቲክስ ትመርምርና መንግሥትንና ኅብረተሰቡን ጭምር በማስቸገር ላይ ካሉት ወንጀለኞች በቀጥታ የሚበዙት የእርሷ ልጆች እንደሆኑ ትረዳ።

በዚህ ዓመት የወጣ አንድ መጽሔት እኛን የሚመለከት ጉዳይ አውጥቷል፤ የሚመለከተን ሁሉ ግን «እውነት ነው» ከማለት በቀር የማንቃወመው ነው። የሁለት ሃይማኖቶች ተወካዮች የጫትን ሐራምነትና መጥፎ ጉኑን ዘርዘረውና አውግዘው ያወጡትን መግለጫ መጽሔቱ ጠቅሶ፤ እነርሱ ያወጡት ከሆነ «ታዲያ የሚሸመሽመው ማን ነው?» በሚል ጥያቄ ሐሳቡን ዘግቶት ነበር። እውነትም በአብዛኛው ከእነርሱ ከሁለቱ በስተቀር ጫት ቃሚ መኖሩ አይታወቅም። የማያገባንን ሌላውን ትተን ጫትና ቤተ ክርስቲያንን በሚመለከት የምንለው ነገር ቢኖር ጫት፤ ከጀበና ማምለኪያ ጉዞንዝና ዕጣን ጋር ተዳብሎ በንዋያተ ቅድሳት ገበያ እስካሁን አልዋለምና እግዚአብሔርን የምናመሰግን መሆኑን ነው።

ምንም ይባል ምን ብቻ በምእመናን ልጆቿ ምግባረ ብልሹነት እናት ቤተ ክርስቲያን በእግዚአብሔር ፊት መጠየቅ አያከራክርም። ይልቁንም ምግባረ ብልሹዎቹን ዐቅፋ ለፍጥረት ሁሉ እንዲሰበክ የታዘዘውን የክርስቶስን ወንጌል ሳይሸቃቅጡ የቅዱሳን ሐዋርያትን፤ የአበው መምህራንንና ሊቃውንትን ፈለግ በመከተል በቤተ ክርስቲያናችን ልሳን የሚያስተምሩትን ሰባክያን ወንጌል ስታባርር እናትነቷና ወገናዊነቷ ለማን እንደሆነ እየገለጠችልን ነው።

በእግዚአብሔር ዘንድ ከዳተኛ ሚስት በሚል ስያሜ የምትታወቀው እናታችን ቤተ ክርስቲያን ለልጆቿ «የአንድ ለአንድ ጋብቻ ምሳሌ» እስኪ ትሁን፤ በመንፈሱ አመንዝራ የሆነ ትውልድ በሥጋዊ ኑሮው የአንድ ለአንድ ጋብቻን ያከብራል ማለት ዘበት ነው። እንዲሁም በመንፈስ ከአንድ አባት ከእግዚአብሔር ያልተወለደ ሰው አባቶቹ ይሆናሉ ብሎ የሚገምታቸው ከመብዛታቸው የተነሣ ከማንኛው አባት እንደ ተወለደ እንኳ አያውቅም። እናቱ ናት የሚላት ቤተ ክርስቲያን ግን እንደ እግዚአብሔር ቃል ባለ አንድ ባል ብትሆን ኖሮ የአንዱን የእግዚአብሔርን አባትነት መቀበልና እርሱን እየሰማና እየታዘዘው በእርሱ ቤት ማደግ ማለት ምን እንደሆነ ለማወቅ ግራ ባላገባው ነበር።

ሆኖም እግዚአብሔር ለዐመፀኛ ልጆችም የማስጠንቀቂያ መልእክት እያስተላለፈ ነው። «እሺ ብትሉ ብትታዘዙ የምድርን በረከት ትበላላችሁ፤ እምቢ ብትሉ ብታምፁ ግን ሰይፍ ይበላችኋል፤ የእግዚአብሔር አፍ ይህን ተናግሮአልና።» ኢሳ. 1፡19።

ብፁዕ አቡነ ፍሬምናጦስ ካሳረጉ በኋላ ሠርሐተ ሕዝብ ሆነ።

የጥያቄና መልስ ጊዜ

የጮራ መንፈሳዊ መጽሔት ዝግጅት ሠራተኞች በክብረ በዓሉ ላይ እንዲገኙ በመታደግቸው ለአግወዝያን አጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት የዕለተ እሑድ መምህራንና ተማሪዎች ኅብረት ሰብሳቢ ለሆኑት ለአለቃ ነቅዑ-ጥበብ የሚከተሉትን ጥያቄዎች አቅርበው ምላሽ አግኝተዋል።

ጮራ :- አግወዝያን አጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት ስትሉ ምን ማለታችሁ ነው? ሌላ ቤተ ክርስቲያን ለማቋቋም ማቀዳችሁን አይገልጽምን?

ነ. ጥበብ :- ቤተ ክርስቲያናችን በራሱ በጌታ የተተከለችና በራሱ ዙሪያ ስፍራ ከተሰጣቸው አብያተ ክርስቲያናት መካከል እንዲቱ መቅረዝ ናት፤ ከክብ በሚል ስም የሚታወቀው የቤተ ክርስቲያናችን መልእክ (አለቃ) እንደ ሌሎቹ አብያተ ክርስቲያናት አለቆች በጌታ እጅ የተያዘ ነው፤ (ራእ. 1፡12-20)። እንግዲህ መቅረዟን ማስወገድ የሚችል ጌታ ራሱ ብቻ ነው። (ራእ. 2፡5)። ዳሩ ግን ቤተ ክርስቲያን የትምህርት ዐረፍች ቢበቅሉባት፤ በሰይጣን ዙፋን ሥር ብትወድቅ መሪዋን በቀኝ እጁ የያዘው ጌታ ለመሪዋና ለምእመናን የሚያስተላልፈው መልእክት «ንስሐ-ግቡ» የሚል ነው፤ (ራእ. 2፡ እና 3፡)። ለቃሉ በመታዘዝ ንስሐ የገቡ ምእመናንም ቤተ ክርስቲያን ከገባችበትና ከተያዘችበት የተለያየ የባርነት ቀንበር ነጻ የወጡ (አግወዝያን) ይባላሉ። ምእመናንም ሁሉ ለእንደዚህ ያለ ነጻነት ተጠርተዋል። አንድ ጊዜ ጌታችን አምላካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ያመኑትን አይሁድ ደቀ መዛሙርቱ እንዲሆኑና ነጻ እንዲወጡ መከራቸው። መቼም አይሁድነት (ተይሁዶ) በብሉይ ኪዳን መታቀፍና በዚያ መሠረት እግዚአብሔርን ማምለክ ነው። ታሪካቸውን የጠቀሰንላቸው አይሁድ ግን በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርት ሲያምኑ ከብሉይ ኪዳን ወደ ሐዲስ ኪዳን መጥተዋልና ከእምነት ወደ እምነት በመሸጋገራቸው አንድ የዕድገት ደረጃ በሕይወታቸው ታይቷል። ሆኖም ወደ ፍጹም ዕድገት ማለት የእግዚአብሔርን ልጅ በማመንና በማወቅ ወደሚገኘው አንድነት መምጣትና ሙሉ ሰው መሆን፤ በክርስቶስ ወዳለው ፍጹምነት ደረጃም መድረስ ገና ይጠበቅባቸው ነበር፤ (ኤፌ. 4፡12-13)። ወደዚህ የፍጹምነት ደረጃ ለመድረስም ጌታችን ለሰሚዎቹ የጠቂማቸው መፍትሔ «በቃሌ ኑሩ» የሚል ነው። ዮሐ. 8፡31-32።

ሰው በሕይወተ ሥጋ ለመኖር እንጀራን መመገብ እንደሚያስፈልገው፤ በሕይወተ መንፈስ ለመኖርም ቃለ እግዚአብሔር ያስፈልገዋልና፤ (ዘዳ. 8፡31) ሰዎች በሕይወተ መንፈስ ለመኖር አስፈላጊ በሆነው መጠን ቃለ እግዚአብሔርን መመገብ ቢቀጥሉ :-

- 1) የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት ወደ መሆን ደረጃ እንደሚደርሱ፤

- 2) እውነትን በሙላት ወደ ማወቅ እንደሚያድጉ፤
- 3) እውነትን ይበልጥ ባወቁ መጠን እውነትም ይበልጥ ነጻ እንደሚያወጣቸው፤

ጌታችን አስረዳቸው። ስለ ሆነም ቤተ ክርስቲያን ከነአባሎቿ እውነትን በሙላት ባታውቅ

- በሰይጣን ዙፋን ሥር ትወድቃለች፤
- እምነቷ በዐረምና በዳዋ ይዋጥና ለአጥፊ ፍጥረታት መፈጠሪያ፣ መደበቲያና መርቢያ ይውላል
- በትምህርት ነፋስም ወዲያና ወዲህ ትፍገመገማለች።

እንግዲህ አግዐዝያን የምንላቸው ቃለ እግዚአብሔርን በማጥናት እውነትን በሙላት ዐውቀው ከማናቸውም ጠላት ካመጣባቸው መንፈሳዊ የባርነት አገዛዝ (ግብርናተ ጸላኢ) ነጻ የወጡትን አጥቢያዎች ነው።

ጮራ :- ቤተ ክርስቲያን በተቀበለችው መሠረተ እምነት ስሕተት አለበት የሚል አመለካከት አላችሁን?

ነ. ጥበብ :- በቤተ ክርስቲያናችን መሠረተ እምነት ውስጥ አንድም ስሕተት የለበትም ብለን ሽንጣችንን ገትረን በእግዚአብሔር ቃል መሠረት ምላሽ ስንሰጥ ቁይተናል፤ አሁንም ይህንኑ እንደግመዋለን። መሠረተ እምነታችን በኒቅያ፣ በቁስጥንጥንያና በኤፌሶን ጉባኤዎች የጸደቀውና አሁንም በእጃችን ያለው «ጸሎተ ሃይማኖት» ነው። በዚህም መግለጫ ላይ በዐጭር፣ በዐጭሩ የሰፈሩት :-

- 1) ስለ እግዚአብሔር አብ፡ ስለ እግዚአብሔር ወልድና ስለ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ የሚናገር «ትምህርተ ሥላሴ፤»
- 2) ስለ ቃል ሥጋ መሆን የሚናገር «ትምህርተ ሥጋዊ»
- 3) ትምህርተ ቤተ ክርስቲያን፤
- 4) ትምህርተ ጥምቀትና
- 5) ትምህርተ ትንሣኤ ሙታን፤

ሲሆኑ መግለጫው የያዛቸው የተለምናት ነጥቦች የመጽሐፍ ቅዱስ መሠረት ያላቸው የእውነት ጭብጦች ናቸው።

ጮራ :- ቤተ ክርስቲያን ከጸሎተ ሃይማኖት ሌላ አስተምህሮ አይኖራትም ማለት ነውን?

ነ. ጥበብ :- ጸሎተ ሃይማኖት ዐጭር የመሠረተ እምነት መግለጫ ነው። ምእመናን ፍጹምነትና ለበጎ ሥራ ሁሉ የተዘጋጁ ይሆኑ ዘንድ፣ ቤተ ክርስቲያን ለትምህርት፣ ለተግባር፣ ለብንም ለማቅናት፣ በጽድቅም ላለው ምክር ይጠቅማል (2ጢሞ. 3፡15-17) ብላ ባመነችበት መንገድ መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት በማድረግ ሰፊ አስተምህሮ (ትምህርተ መለኮት) ልታዘጋጅ ትችላለች። እንደዚሁም ለሥርዓተ

አምልኮ፣ ለቤተ ክርስቲያንና ለምእመናን አስተዳደር፣ አመጋገብና አጠባበቅ ዝርዝር መመሪያዎችንም ልታወጣ ትችላለች። ይህ ሁሉ ግን ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር የማይቃረን ሆኖ በእርሱ መሠረትነት ላይ የቆመ በእርሱ ቃልም የተገነባና የተደመደመ (የተገለለ) መሆን አለበት።

ጮራ :- ቤተ ክርስቲያን የምታዘጋጀው አስተምህሮ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር የማይቃረን መሆን አለበት ሲባል ቤተ ክርስቲያን እስካሁን ድረስ የሚቃረን ትምህርት አላት ያስኛልና ግልጽ ቢሆንልን?

ነ. ጥበብ :- ይህን ጥያቄ ለመመለስ በምሳሌ ብገልጸው ይሻላል ብዬ አምናለሁ። መጽሐፍ ቅዱስ «መዳን» በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ እንጂ በሌላ በማንም እንደማይገኝ አረጋግጦ ይሰብካል። ዳሩ ግን ይህን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርት ባለ መቀበል፣ ወይም ወደ ጉን ገፋ በማድረግ፣ «መዳን» በሌሎች ብዙ መንገዶች ይገኛል የሚል መልእክትን የያዘ አስተምህሮ ቅዱሳት መጻሕፍትን መቃረን ስለ ሆነ በእኛ ዘንድ ተቀባይነት የለውም። እንዲያውም ኑፋቄ ነው። ዘመነ ዲሞክራሲ ስለ ሆነ ነው እንጂ «መዳን» በጌታችን በኢየሱስ ብቻ አይደለም ማለት በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ዘመን ቢሆን ኖሮ ከክርስቲያን ጉራ የሚያስለይ ፍጹም መናፍቅነት ነው ተብሎ ባስወገዝ ነበር። በዘመናችን ግን «ጊዜ የሰጠው ቅል - ድንጋይ ይሰብራል ወይም ጩኸቱን ቀመኝ «እንደተባለው ሆነና ...

- ወደ አብ የሚያደርስ መንገድ ኢየሱስ ብቻ ነው፤ ዮሐ. 14፡6፤
- በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ እንጂ «መዳን» በሌላ በማንም አይገኝም፤ ዮሐ. ሥ. 4፡12
- ወልድ የሌለው ሕይወትን አያይም፤ ዮሐ. 3፡36
- እግዚአብሔርንና ሰውን የሚያገናኝ አንድ መካከለኛ ብቻ አለ፤ እርሱም ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው የሆነው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው፤ 1ጢሞ. 2፡5፤

በማለት ሰብካችኋል በሚል ክስ ብዙዎች መናፍቃን ሆኑ ተብለው ከሥራ ተባረሩ፤ ከአገልግሎት ታገዱ ሲባል ይሰማል። ምንም ከጥንት ከመሠረት እንዲህ ሲደረግ ኖሮአል ባይባልም ከ15ኛው ምእት ዓመት ጀምሮ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንክርዳድ ሆነው በተወለዱ አገልጋዮች ይህ ዓይነት ትምህርት እየተስፋፋ ነው።

ጮራ :- በእናንተና በሌሎች የቤተ ክርስቲያን ልጆች መካከል ካሉት ከብዙ ልዩነቶች ውስጥ እናንተ «ኢየሱስ ብቻ ያድናል» የምትሉትና ሌሎቹ «የለም ማርያምም፣ ቅዱሳንም ሁሉ ያድናሉ» የሚሉት ነውን? ይህን የመሰለውስ ልዩነት እንዴት ተፈጠረ?

ነ. ጥበብ :- መልሱን በሁለት ከፍሎ ላቅርበው፤ ማለት አዳኝነትን በሚመለከትና ልዩነት የተፈጠረበትን መንሥኢ በሚመለከት

አንደኛ አዳኝነትን በሚመለከት።

ሀ. አባሪ፣ ተባባሪ የሌለበት አዳኝ ኢየሱስ ብቻ ነው ከሚያስኙት ብዙ ጥቅሶች መካከል ልደተ ኢየሱስ የተበሠረበትን አንዱን ጥቅስ ብቻ በማስተዋል እንመርምረው። ከእግዚአብሔር ዘንድ የተላከው መልአክ ለዮሴፍ «የዳዊት ልጅ ዮሴፍ ሆይ! ከእርሷ የተፀነሰው ከመንፈስ ቅዱስ ነውና እርሷን ማርያምን ለመውሰድ አትፍራ! እርሷ ልጅን ትወልዳለች! እርሱ ሕዝቡን ከጎጠኦቻቸው ያድናቸዋልና ስሙን ኢየሱስ ትለዋለህ!» (ማቴ. 1:20-21)። በተባለው ጥቅስ ውስጥ አምስት አካላዊ አቋሞች በስም ተጠቅሰዋል።

- 1) መልአኩን የላከው እግዚአብሔር አብ
- 2) ከእግዚአብሔር ወደ ድንግል ማርያም የተላከው መልአክ
- 3) የድንግል ማርያም እርሷን ያደቀ ዮሴፍ
- 4) ቅድስት ድንግል ማርያም
- 5) በድንግል ማርያም ማሕፀን ያለው ፅንሰ (ኢየሱስ)፤

ሲሆኑ ስማቸው በግልጽ ከተጠቀሰው ከእነዚህ አምስት በቀር መጽሐፍ ቅዱስ ስማቸውን ባይጠቅሰውም በዓይነ መንፈስ የምናያቸው ሌሎች ብዙዎች አሉ፤ እነርሱም ፦

- 6) የደቂቁ ዮሴፍ ቤተ ዘመዶች
- 7) የቅድስት ድንግል ማርያም ቤተ ዘመዶች፤ ናቸው፤ ግን «በአዳኝነት የተጠራው አንዱ ጌታችን ኢየሱስ ብቻ ነው። ከኢየሱስ በቀር ስማቸው ከተጠቀሰው ከእነዚህና ከሌሎቹም ሁሉ መካከል ሰውን ያድን ዘንድ የሚቻለው ቢኖር ኖሮ የኢየሱስን መወለድና መምት ባስቀረ ነበር። ሰውን የማዳን ሥራ ሰው ሆኖ በቤዛነት ወይም በምትክነት ለመምት መሰጠትን ስለሚጠይቅ ሰው ሆኖ ለሰው ቤዛ ይሆን ዘንድ እግዚአብሔር አብ አንድያ ልጁን ሰጠ፤ (ዮሐ. 3:16፤ 1ዮሐ. 4:9-14)። በዘመናትም ውስጥ የሚድኑት ሁሉ ቤዛ በሆነላቸው በእግዚአብሔር ልጅ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል መዳንን ይቀበሉ ዘንድ የሚድኑትን ሁሉ እግዚአብሔር አላልፎ የሚሰጣቸው ቤዛቸው ለሆነው ለጌታችን ለኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። ዮሐ. 6:37:65፤ 17:6-12፤ ገላ. 1:15-16፤ 2ጢሞ. 1:9-11

ለ. በጎጠኦትና ጎጠኦትን ተከትሎ በመጣው ዕዳ ተጠያቂ ከመሆን ሰውን ለማዳን የሚቻለው ጎጠኦትን የሚሸከምና ዕዳ ሞትን የሚከፍል ተተኪ ሲኖር ነው። ተተኪ የሚሆነውም በራሱ በኩል የሚጠየቅበት ጎጠኦት የሌለበት፣ ፍጹም ያደቅ፣ ሕግን ሁሉ የፈጸመ መሆን አለበት።

«ከርኩስ ንጹሕን ማውጣት ማን ይችላል? አንድም የሚችል የለም!» (ኢዮ. 14:4፤) በተባለው መሠረትም በልደት ጎጠኦትን

ያልወረሰ ወይም የጎጠኦት ቁራኛ ያልነካው መሆን አለበት፤ ነውር የታየበት እንስሳ ለመሥዋዕት እንደማይፈለግ ማለት ነው። በዚህ መሠረት እግዚአብሔር ሰውን ያዳነው ዳድቅና ቅዱስ የሆነው አንድያ ልጁን በሰው ቦታ ተከቶ የሰውን ጎጠኦት በእርሱ ላይ በማኖርና እርሱ ስለ ሁሉ ፈንታ እንዲሞት በማድረግ ነው፤ (2ቆሮ. 5:14-15)። እንግዲህ በጎጠኦት ላይ ያለው ፈራጅነት ሳይንደል ሰው የዳነበት የእግዚአብሔር ዳኝነት በቅዱሳት መጻሕፍት በዚህ ሁኔታ ተገልጿል።

ከእነዚህ ውጪ ከሚያስተምሩት ሁሉ ጋር እንለያለን።

ሁለተኛ የአመለካከት ልዩነቶች እንዴት ተፈጠሩ?

ይህን ጥያቄ ለመመለስ ሰው እንዴት ወደ ጎጠኦት ወደቀ ከሚለው መነሣት መልሱን ይበልጥ ግልጽ ያደርገዋል። ወደ ጥንተ ፍጥረት በመሄድ በቅዱስ መጽሐፍ የተጻፈውን ታሪክ እንይ። ልዑል እግዚአብሔር አምላካችን በዲድን ገነት ከተከላቸው ብዙ ዛፎች መካከል አንዱን ዛፍ በግልጽ አመልክቶ «ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህና አትብላ» አለው። (ዘፍ. 2:17)፤ ሰይጣን ደግሞ መሞትንስ አትሞቅም ከእርሱ በበላችሁ ጊዜ እንደ እግዚአብሔር ልትሆኑ እንደምትችሉ በማወቁ እግዚአብሔር ከእርሱ እንዳትበሉ ከለከላችሁ እንጂ፣ ብሎ ተናገረ። ሰይጣን እግዚአብሔር እንዲያ ብሎ መናገሩን አላስተባበለም፤ መናገሩ እውነት ነው፤ ብትበሉ ግን ውጤቱ እግዚአብሔር እንደተናገረው አይደለም፤ እኔ እንደተናገርሁት ነው አላቸው። እንግዲህ ሰው ለሰይጣን ቃል በመታዘዙ የተፈጠረው ችግር ምን እንደሆነ የሚታወቅ ነው።

ዛሬም ሰይጣን እየሠራ ያለው ያንኑ ዓይነት ሥራ ነው። እኛን ጎጠኦተኞችን ዳድቃን ሊያደርገን ጎጠኦትን የማያውቀው ጌታችን ኢየሱስ በእኛ ቦታ ተተክቶ ጎጠኦታችንን ተሸከመ፤ ጎጠኦታችን የሚያስከፍለውንም ሁሉ በመስቀሉና በሞቱ ከፈለ። ሰው ግን ይህን እንዳያምን፣ ሰይጣን እንዲህ የሚለው ይመስላል፤ «እግዚአብሔር የጎጠኦትህ ዕዳ የሚመዘንበትን ሚዛን እያንሸራተተ፤ በፍርድ ገምድላ ዘዴ ያድንሃል ወይም «ጎጠኦትን እንደ ፈለግህ ሠርተህ በኋላ እገሊትና እገሌ ሊያጸድቁህ ይችላሉ» በማለት ሰውን ያዘናጋዋል። መጽሐፍ ግን «በአንዱ በአዳም አለመታዘዝ ብዙዎች ጎጠኦተኞች እንደ ሆኑ እንዲሁ ደግሞ በአንዱ በክርስቶስ መታዘዝ ብዙዎች ዳድቃን ይሆናሉ፤» (ሮሜ 5:19) ይላል እንጂ የሚያጸድቁ ብዙ ናቸው አይልም። እንግዲህ ልዩነት የሚፈጠረው የእግዚአብሔርን ቃል በተነገረበት መንፈስ እንድንቀበልና እንድንመራበት ከሚፈለገው ከራሱ ከእግዚአብሔር ጋር የሚተባበሩ ወገኖች ባንድ በኩል ሲሆኑና ቃል እግዚአብሔርን እየበረዘ ባልተነገረበት መንፈስ ከሚያስተምረው ከሰይጣን ጋር የሚተባበሩ ወገኖች ደግሞ በሌላ በኩል ሲቆሙ ይህ ልዩነት ሊፈጠር ግድ ሆኗል።

ጭራ ፦ በአንድ ቤተ ክርስቲያን ጥላ ሥር ብዙ ማኅበራት መቋቋማቸው ችግር አይኖረውምን?

7. ጥበብ :- በአንድ ቤተ ክርስቲያን ሥር የብዙ ማኅበራት መኖር የቤተ ክርስቲያኒቱን ጥንካሬና ለእንቅስቃሴዋ የምእመናንን ተሳትፎ ያመለክታል። እንኳን በዋናዋ ቤተ ክርስቲያን ሥር በእያንዳንዱ አጥቢያም ቢሆን የብዙ ማኅበራት መኖር የተለመደ ነው፤ ለዓመታትም ሲሠራበት ኖሮአል።

ማኅበራትም ሁሉ ግን በቤተ ክርስቲያን ስም ወይም ሥር ከሆኑ

- 1) የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ብቸኛ አዳኝነት የተቀበሉ፤
- 2) በመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮ ሥር ሙሉ ለሙሉ የተጠለሉ፤
- 3) ግልጽ ራእይ ያላቸው፤

ሊሆኑ ይገባል፤ በራእያቸው መመሪያ ውስጥም የጉዞ መሥመራቸውና መድረሻ ግባቸው በጉልህ መታየት አለበት። በተራ ቁጥር 1 እና 2 የተጠቀሱት ነጥቦች በቤተ ክርስቲያን ጥላ ሥር በሚቋቋሙ ማኅበራት ሁሉ ዘንድ ተሟልተው መገኘታቸው የግድ ሲሆን፤ እነዚህ የሌሊቸው ማኅበራት ግን ዓለማውያን ማኅበራት ይባላሉ እንጂ መንፈሳውያን ማኅበራት አይባሉም። በተራ ቁ. 3 በተገለጸው «ራእይ» በተባለው ነጥብ ግን ማኅበራት ሊለያዩ ይችላሉ። ለምሳሌ :-

- የአንዱ ማኅበር ራእይ የቤተ ክርስቲያኒቱን ቅርሶች በማወቅ፣ በመጠበቅና በመንከባከብ ቤተ ክርስቲያንን መርዳት ሊሆን ይችላል።
- የሌላው ማኅበር ራእይ ደግሞ ቤተ ክርስቲያኒቱ ያሏትን የታሪክ ስፍራዎች ማጥናት፣ ማስተዋወቅ፣ የጉዞ ፕሮግራሞችን በማዘጋጀት ማስገባት ሊሆንና ከጉብኝቶች በሚገኘው ገቢ ቤተ ክርስቲያን እንድትደገም ማድረግ ሊሆን ይችላል።
- የአንደኛው ማኅበር ዓላማ የቤተ ክርስቲያንን ጥንታዊ አስተምህሮ የመግለጥ፣ የነበራትን የአስተምህሮ መልክ ለማበላሸት ከገሃነም ልጆች የተጣሉባትን ጥራጊዎች የማስወገድና የጥንታዊ መሠረትዋን ውበት የመጠበቅ ራእይ ሊሆን ይችላል።
- ሌላው ማኅበር ደግሞ ምእመናንን በማስተባበርና መዋጮ በማሰባሰብ የገንዘብ ችግር ያለባቸውን ገዳማትና እድባራት የመርዳት ራእይ የተቀበለ ይሆናል። ይህም ሆኖ ማኅበራት ሁሉ ከእግዚአብሔር የተቀበሉትን ራእይ ተግባራዊ ለማድረግና ወደ ነደፉት ግባቸው ለመድረስ ሲሮጡ አግጣሚቸውንና መስመራቸውን ጠብቀው መሮጥ ይኖርባቸዋል፤ አለበለዚያ ግን መጠላለፍና መጋጨት ይፈጠራል።

ጭራ :- በአሁኑ ዘመን በዚህም በዚያም ተአምር እየተደረገ ነው ተብሎ ይወራል፤ ከእግዚአብሔር ወይም ከሰይጣን መሆኑ በምን ይታወቃል?

7. ጥበብ :- ተመልካቾችን የሚያስደንቁ የተለያዩ ምልክቶች ጥንትም ይደረጉ ነበር፤ ዛሬም እየተደረጉ ናቸው። ታዲያ ከእግዚአብሔር ወይም ከሰይጣን መሆናቸው በምን ይታወቃል? ትክክለኛ ጥያቄ ነው፤ ከእግዚአብሔር ቃል መልስ ሊያገኝ የሚገባው እንደ ሆነም ይታመናል። በዐጭሩ መልሱ፤ «ለሚደረገው ተአምር መነሻው ከእግዚአብሔር ወይስ ከሰይጣን እንደ ሆነ የሚታወቀው ተአምር በሚደረግበት ዐላማና ግብ ነው።» ለምሳሌ ሙሴና አርን ተአምራትን አደረጉ፤ የግብጽ ጠንቋዮችም በእስማታቸው ሙሴና አርን ያደረጓቸውን ሦስት የተአምራት ዓይነቶችን አደረጉ። በሁለቱም ቡድኖች ከተደረጉት ተአምራት የትኞቹ ከእግዚአብሔር ነበሩ? ተብሎ ቢመረመር ከዐላማቸውና ከግባቸው የተአምር አድራጊው መንፈስ ማንነት ግልጽ ይሆናል። ስንዴ ፍለጋ ወደ ግብጽ በተሳበውና በዚያ እንዲኖር ለመጀመሪያ ጊዜ ስንዴውም፤ ለምለሙ መሬትም ተመቻችቶ በቀረበለት በዚያ ያዕቆባዊ ነገድ ሐቋ (ወገብ) ከእግዚአብሔር በተሰጠ ተስፋ ዓለምን የሚያድን፣ የሰይጣንንም ራስ የሚቀጠቅጥ ዘር (መሲሔ) ተረገዝ ነበር። ያ ተስፋ እንዳይፈጸም ሰይጣን ያዕቆባዊውን ነገድ በግብጽ ተውጦ እንዲቀር ለማድረግ ይታገል ነበር። ያም ባልተቻለው ጊዜ ወንድ ሁሉ እንዲገደል ለመጨረሻ ጊዜ ትእዛዝ አሰጠ። እስራኤላውያን ወንዶች ሁሉ ዐልቀውና እስራኤላውያን ሴቶች ለግብጻውያን ወንዶች ተድረው የሚወለዱት ሁሉ ጣዖት አምላኪ ግብጻውያን ሆነው እንዲቀሩ፣ የሰይጣንን ራስ የሚቀጠቅጠውና ዓለምን የሚያድነው መሲሔም ከአብርሃም ዘር መወለዱን በማስቀረት የተሰጠው ተስፋ እንዳይፈጸም ማድረግ የሰይጣን ዐላማ እንደ ሆነ ይታወቃል። በእግዚአብሔር በኩል ደግሞ «እስራኤል የበኩር ልጅ ነው እንዲገዛልኝ፤ እንዲያመልከኝ፤ በመሥዋዕት እንዲያከብረኝ ፈቃዴን በመፈጸም እንዲያገለግለኝ እፈልገዋለሁና ልቀቅ» የሚል ትእዛዝ ለፈርዖን ደርሶ ነበር። ፈርዖን ግን እስራኤልን ለመልቀቅ አልፈቀደም። ሙሴም በምልክት ለማሳመን ቢሞክርም፤ አስማተኞቹ ምልክቱን በምልክት ተቃወሙ፤ እግዚአብሔር እንዳይከብር ዐላማቸው ነበርና። እንግዲያውስ ተአምር እግዚአብሔር ብቻ እንዲከብር በሚፈልጉ ወገኖች ወይም ይህን በሚቃወሙ ቡድኖች እንደሚደረግ ዐውቆ ተአምር ለማድረግ የተገፋፉበትን፣ የተደበቀውን ዐላማቸውን መመርመር ይገባል ማለት ነው።

ተአምር በማየት ማድነቅ፣ መሳብ፣ መነሡለልና ልብን መስጠት አይገባም፤ እግዚአብሔርን ለማስከበር የተደረገ መሆን አለመሆኑ በቅድሚያ መረጋገጥ አለበት።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በምድራዊ አገልግሎቱ ዘመን ብዙ ተአምራትን አድርጓል። ተአምር ያደረገበት ዐላማም ግልጽ ነበር።

በዙሪያው የነበሩ ሰዎች እየተደነቁና እያጨበጩት እንዲዝናኑበት ለማድረግ አልነበረም። ተአምሩን ያዩ ሰዎች እርሱ ከእግዚአብሔር የተላከው መሲሕ እንደሆነ ዐውቀው እግዚአብሔርን እንዲያከብሩ ለማድረግ ነበር። ማቴ. 9፥8፤ 15፥31፤ ሉቃ. 7፥16፤ 13፥13፤ 17፥15፤ ዮሐ. 4፥21፤ 11፥18።

ሐዋርያው ጳውሎስም «እንግዲህ የምትበሉ፤ የምትጠጡ ብትሆኑ ወይም ማናቸውንም ነገር ብታደርጉ ሁሉን ለእግዚአብሔር ክብር አድርጉት፤» ብሏል (1ቆሮ. 10፥31)። አረማውያን ግን የሚበሉትንና የሚጠጡትን ሁሉ አማልክቶቻቸው እንዲከብሩበትና ሰማቸው እንዲጠራበት ከሚያደርጉት አሠራር የኛ ተቃራኒ ነው። እኛ ክርስቲያኖች ብንዘምር፤ ብንቀኝ፤ ብንሰግድ፤ ብንመሰክር፤ ድርሰት ብንጽፍ፤ ብንበላ፤ ብንጠጣ፤ ብንጸም፤ ብንመጸውት ተአምር እንዲደረግ ብንጸልይ ... ሁሉንም የእግዚአብሔር ስም እንዲጠራበትና እንዲከብርበት የምናደርገው ከምንከተለው ከዚህ መለኮታዊ ርእዮት የተንሣ ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተአምራት የተመዘገቡባቸውን ክፍሎች እንደ ማሰረጃ ልንጠቀምባቸው እንችላለን።

1. ብሉይ ኪዳን

ከሦስት ዓመት በላይ ዝናም ባልዘነመበት በእግዚአብሔር ባሪያ በኤልያስ ዘመን በዓል እንዲታወቅና እንዲከብር ታጥቀው በተነሡ በበዓል ነቢያትና እግዚአብሔር ብቻ እንዲታወቅና እንዲከብር ታጥቆ በተነሣው በእግዚአብሔር ነቢይ መካከል ትልቅ ተጋድሎ ተደርጎ ነበር። በመካከላቸው በተደረገው ተጋድሎ የበዓል ነቢያት ተሸነፉ። ኤልያስ ያቀረበው መሥዋዕትም በእግዚአብሔር እሳት በተበላ ጊዜ «እግዚአብሔር እርሱ አምላክ ነው፤ እግዚአብሔር እርሱ አምላክ ነው፤» እያሉ ሕዝቡ ለእግዚአብሔር ሰገዱ። 1ነገ. 18፥30-40።

ቀደም ሲል ታሪካቸው የተጠቀሰው የግብጽ አስማተኞችም ተአምራት በማድረግ ሙሴን ለማወክ ቢሞክሩም በቀጣዩ ተጋድሎ ተሸነፈው ነበር፤ እግዚአብሔርም በግብጻውያን አስማተኞችና ከእነርሱ በስተጀርባ በነበሩ በአማልክቶቻቸው ጭምር ስለ ፈረደ ክብሩ ተገልጿ ነበር። ዘፀ. ምዕራፍ 4 እስከ 15 ይመልከቱ።

2. በሐዲስ ኪዳንም ተአምራት አድራጊው የእግዚአብሔር መንፈስ ባሕርይና በምድር የሚገለጥባቸው ሥራዎች ተጠቁመዋል፤ ይህንንም ማወቅ ተአምራት አድራጊ ሆነው የሚገለጡትን መናፍስት ማንነት ለመለየት ያስችላል። መንፈስ ቅዱስ ወደ ምድር ሲመጣ የሚከተሉትን ተግባራት ለማከናወን ስለ ሆነ እነዚህን የማያደርግ ሁሉ ከእግዚአብሔር ያልሆነ ባዕድ መንፈስ መሆኑን በቀላሉ ማወቅም ይቻላል።

1) ልባቸው በሐዘን የተሰበረውን ደቀ መዛሙርት ለማጽናናት እንደ መጣ ስለሚታወቅ፤ «መንፈስ ቅዱስ የደቀ መዛሙርት አጽናኝና ጠበቃ ነው።» ዮሐ. 14፥15-17፤ 16፥4-7።

2) መንፈስ ቅዱስ፤ ደቀ መዛሙርት ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ የተማሩትን ያስታውሱና ያስተውሉት ዘንድ ለመርዳት መጥቷል፤ ዮሐ. 14፥25-27።

3) ከደቀ መዛሙርት ጋር ሆኖ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ለመመስከር መጥቷል። ዮሐ. 15፥26-27።

4) መንፈስ ቅዱስ፤ ኢየሱስ ክርስቶስን ያልተቀበለውን ዓለም በመገሠጽና በመውቀስ ይሠራል፤ ዮሐ. 16፥7-11።

5) ደቀ መዛሙርቱን በመምራት ወደ እውነት ሁሉ ያደርሳል፤ 16፥13።

6) ሊመጣ ያለውን ይጠቁማል፤ 16፥13።

7) መንፈስ ቅዱስ በሚሠራው ሁሉ ኢየሱስ ክርስቶስን ያከብራል፤ 16፥14።

3. ሐዋርያትም መናፍስት የሚመረመሩበትን መስፈርት አስፍረዋል።

1) በሐዋርያው ጳውሎስ የተጠቁመው መመዘኛ ዐጭርና አጠቃላይ ነው። እስከ መስቀል ሞት ድረስ ራሱን ለውርደት የሰጠውን ጌታ ኢየሱስን እግዚአብሔር በሰማይና በምድር ከምድርም በታች ያሉት ፍጥረታት ሁሉ ለሰሙ እንዲንበረከኩለት በአንደበታቸውም ለእግዚአብሔር አብ ክብር ጌትነቱን እንዲመስክሩለት መታዘዙን ሐዋርያው አስታውቋል፤ (ፈል. 1፥6-11)። በዚህ መሠረትም የኢየሱስ ክርስቶስን ሥልጣን ጌትነት የሚቀበልና የሚያውጅ መንፈስ ከእግዚአብሔር ነው፤ እርሱም መንፈስ ቅዱስ ነው። ይህንን የማያደርግ፤ ነገር ግን በታቃራኒው የብዙ ጌቶችን (አጋዕዝትንና እግዝእታትን) ክብር የሚናገር መንፈስ ከእግዚአብሔር አይደለም፤ እርሱ ከሰይጣን ነው ማለቱ ነው፤ 1ቆሮ. 8፥4-6፤ 12፥1-3።

2) በሐዋርያውና ወንጌላዊው ዮሐንስም ይህን በሚመለከት የተጻፈ ትምህርት አለ።

ኢየሱስ ክርስቶስ የሰውን ሁለንተና ገንዘብ እንዳደረገ የማይታመን መንፈስ ከእግዚአብሔር አይደለም። አንዳንዶች ኢየሱስ የሰውን መንፈስ ወይም ባሕርይ ወሰደ እንጂ፤ የሰውን ሥጋ፤ ደማቂት ነፍስንና ሕያቂት ነፍስን አልወሰደም የሚሉ አሉና አባባላቸው ኢየሱስ ክርስቶስ ከሰው ጋር በሥጋና በደም የተገናኘ የሰዎች ወንድም አይደለም ማለታቸው ስለ ሆነ ሐዋርያው ይቃወማቸዋል። ለመሆኑ የሰውን አካልና ባሕርይ አዋሕዶ ከያዘው ህላዌ ውጪ ለብቻው የተፈጠረና የተቀመጠ የሰው ባሕርይ የት አለ? 1ዮሐ. 4፥1-3፤ 5፥6-8።

2) ከእግዚአብሔር ያልሆነ መንፈስ የዓለምን ነገር ይናገራል፡ ዓለሙም ያለ ተቃውሞ ይሰማዋል፤ 1ዮሐ. 4፡5-6። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ እርሱን ያልተቀበለ ዓለም እነርሱን ሊቀበል እንደማይነሣሣ ነግሮአቸዋል፤ (ዮሐ. 15፡20-24)። ከመንፈስ ቅዱስ የሆነ ትምህርትና ምልክት ሁሉ የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት ያልሆኑትን ያቀነጠንጣቸዋል፤ ለቁጣ ያነሣቸዋልና ይህም ሌላው ምልክት ሆኖ ተሰጥቷል።

3) «በሥጋ የተገለጠው ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ነው፤ እውነተኛ አምላክም ነው፤ እርሱንም ማወቅና ማመን በቂ የዘላለም ሕይወትን መጨበጥ ነው፤» የማይል መንፈስ ከእግዚአብሔር አይደለም። ዮሐ. 17፡3፤ 1ዮሐ. 4፡13-15፤ 5፡10-12፡20።

እንግዲህ ከዚህ በላይ የተነገሩትን ትምህርቶች ለማጥላትና እውነትነታቸውን ለመመስከር፤ በዐጭር ቃልም ስለ ኅጢአታችን የሞተውና ሊያጸድቅን የተነሣው ኢየሱስ ብቻውን አዳኝና ጌታ እንደሆነ ለመግለጽ ያልሆነ ተአምር ሁሉ ከእግዚአብሔር መንፈስ አይደለም፤ በኢየሱስ ተቃዋሚ መንፈስ የሚደረግ ነው ብለን አረጋግጠን መናገር እንችላለን። ይህንም ትምህርት ለማጽደቅ ያልተደረገ ተአምር ወደ አብ ለማድረስ እውነተኛ መንገድና ብቸኛ ሕይወት ሆኖ ከተሰጠን ከኢየሱስ ክርስቶስ ምእመናንን ለመለየት የሚደረግ ነው። የኢየሱስ ብቸኛ አዳኝነትና ጌትነት በማይታወቅበትና እግዚአብሔር ብቻውን በማይከብርበት ሁኔታ በሚደረግ ተአምር ልንደነቅ አይገባንም፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ተናገረው የተቃዋሚው መንፈስ ልኡካን «ቢቻላቸውስ የተመረጡትን እንኳ እስኪያስቱ ድረስ ታላላቅ ምልክትና ድንቅ ያሳያሉ፤» ማቴ. 24፡23-24።

«... እናንተን እንደ ንጽሕት ድንግል ለክርስቶስ ለማቅረብ ለአንድ ባል ዐጭቻችኋለሁና። ነገር ግን እባብ ሔዋንን በተንኩል እንዳሳታት ምናልባት የእናንተም ልቡና ተበላሽቶ ለክርስቶስ ካላችሁ ቅንነትና ንጽሕና እንዳትወሰዱ እሠጋለሁ። ምክንያቱም አንድ ሰው ወደ እናንተ መጥቶ እኛ ከሰበክንላችሁ ኢየሱስ ሌላ ኢየሱስ ቢሰብክላችሁ፤ ወይም ከተቀበላችሁት መንፈስ የተለየ መንፈስ ብትቀበሉ ወይም ከተቀበላችሁት ወንጌል የተለየ ብትቀበሉ ነገሩን በዝምታ ታልፉታላችሁ ማለት ነው። ... እንደዚህ ያሉ ሰዎች የክርስቶስን ሐዋርያት ለመምሰል ራሳቸውን የሚለዋውጡ፤ ሐሰተኞች ሐዋርያትና አታላዮች ሠራተኞች ናቸው። ይህም የሚያስደንቅ ነገር አይደለም፤ ምክንያቱም ሰይጣን ራሱ የብርሃን መልአክ ለመምሰል ራሱን ይለዋውጣል። እንግዲህ የእርሱ አገልጋዮች ለመምሰል ራሳቸውን ቢለውጡ የሚያስገርም አይደለም፤ ፍጻሜያቸውም እንደ ሥራቸው ይሆናል።» 2ቆሮ. 11፡4፡13-15።

እርሱ አላለማ!

ዘመኑ ከ1920 ዓ.ም. በፊት ነው። በአዲስ አበባ፤ ባሕታዊ ጳውሎስ የሚባሉ ሰባኪ ወንጌል ነበሩ ይባላል። ያልተሸቃቀጠ ወንጌል ይሰብካሉ ተባለና ተከሰሱ፤ በከፍተኛ የሃይማኖት ባለሥልጣንም ፊት ቀረቡ። ከዚህ በታች ያለው ጥያቄና መልስ በባሕታዊውና በባለሥልጣኑ መካከል ከተካሄደው ክረሱ ነው።

ባለሥልጣን :- ጳውሎስ ሳምሳጢ (ዘላምስታ) ማለት አንተ ነህ?

ባሕታዊ :- አይደለሁም።

ባለሥልጣኑ :- እህሳ?

ባሕታዊ :- ጳውሎስ ዘኢትዮጵያ ነኝ።

ባለሥልጣን :- ሰዎችን በማርያም አትመኑ እያልክ ትሰብካለህ?

ባሕታዊ :- አዎን እሰብካለሁ፤ ሰው ማመን ያለበት በእግዚአብሔር ነው እላለሁ።

ባለሥልጣን :- ማርያም እናቱ አይደለችም እንዴ በእርሷ አትመኑ ለምን ትላለህ?

ባሕታዊ :- ልጄ ኢየሱስ ክርስቶስ፤ «እመኑ ብዩ፤ ወእመኑ በእቡዩ፤» አለ እንጂ «ወእመኑ በእምዩ» አላለማ!! (በእኔ እመኑ፤ በአባቴም እመኑ አለ እንጂ በእናቴ እመኑ አላለማ!!)

ባለሥልጣን :- ከዚህ በኋላ አስወጡልኝ አሉና አስወጧቸው ይባላል።

አለማወቃችን ጉድቶናል!

በብሥራትና በንስሐ አባቱ በቄስ ዘሚካኤል መካከል ብዙ ጊዜ ውይይት ይደረጋል። ባንደኛው ቀን የተደረገ ውይይታቸው የሚከተለውን ይመስላል።

ቄሱ :- መላእክት በመለኮታዊው ዙፋን ዙሪያና በበር ጥበቃ የሚያገለግሉ ዘበኞች አጋፋሪዎች እንደሆኑ አታውቅምን?

ብሥራት :- ዐውቃለሁ።

ቄሱ :- ታዲያ አጋፋሪና ዘብ ሳይፈቅድ ወደ ቤተ መንግሥት ማን ይገባል?

ብሥራት :- እኔክ በቤተ መንግሥት ውስጥ ያለሁ ከንጉሡ ልጆች አንዱ ነኝ። ዘበኞች አጋፋሪዎች የሚያገለግሉት እኔ ያለሁበትን የአባቴን ቤተ መንግሥት እንደሆነ ዐውቃለሁ። (ገላ. 4፡6-7፤ ኤፌ. 2፡4-6።)

ቄሱ :- ለካ ዘበኞች አጋፋሪዎች የሚያገለግሉት እኔን የንጉሡ ልጅ ጭምር ኖሮአል! (ዕብ. 1፡14።) አለማወቃችን እጅግ ጉድቶናል።

ተዉአቸው፡ ... አያስፈልጋቸውም።

ደቀ መዛሙርት የሚጠረጥሩአቸውን የመምህራቸውን አጭም ለማጣራት ፈለጉና፤ ተማክረው ጠየቁአቸው።

ተማሪዎች :- የኔታ! ማርያም አታማልድም ስለሚሉ ሰዎች ምን ይላሉ?

መምህሩ :- እነማን ናቸው እንደዚህ የሚሉት?

ተማሪዎች :- በኢየሱስ ክርስቶስ አምነናል፤ ድነናል የሚሉት ናቸው።

መምህሩ :- አማላጅ ያስፈልጋል የተባለው ላልዳነ ሰው ነውኮ የዳኑትማ አማላጅ አያስፈልጋቸውም፤ ተዉአቸው።

ከዓለመ መጻሕፍት

ብዙ አንባቢያን በአዕማድ መጻሕፍት እንደሚጠቀሙ እናምናለን። በቅርብ ጊዜ «መጽሐፍ ቅዱሳዊ ጋብቻዎች» በሚል ርእስ ተዘጋጅቶ የታተመው መጽሐፍ በፊደላዊ ሊክብር መስማታችን እነዚህን መጻሕፍት ለልዩ ልዩ አገልግሎት እጅግ ጠቃሚ እንደሆኑ ያለንን እምነት የጉላ አድርጎታል። መጻሕፍቱ ለተከታታይ ትምህርት መርሐ ግብር እጅግ ሊረዱ ይችላሉ። በዚህ እትም ሦስት መጻሕፍትን ለአንባቢያን ስናላውቅ ደስ ይለናል።

አዕማድ መጻሕፍት ቁ. 3፤ «እኔ ነኝ»፤ ይህ መጽሐፍ በ1955 ዓ.ም. ለጎተመት በቅቶ ለአንባቢያን ከቀረበ በኋላ እንደገና የታተመ መጽሐፍ ነው። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሕይወት እንጀራ፣ የዓለም ብርሃን፣ በሩ፣ መልካም እረኛ፣ ትንሣኤና ሕይወት፣ መንገድና እውነት ሕይወትም እና እውነተኛ የወይን ግንድ እኔ ነኝ በማለት ማንነቱንና ተልእኮውን የገለጠባቸው እነዚህ ሰባት «ሰዎች» የሚብራሩበት መጽሐፍ በመሆኑ ለሚጠቀሙበት ሁሉ ትልቅ በረከት ያስገኛል።

አዕማድ መጻሕፍት ቁ. 10፤ «ክርስቶስ የመጣበት ዘመን»፤ ይህ መጽሐፍ ከታተመ ረጅም ጊዜ በመቼቱ እንደ ገና ታርሞና ማሻሻያ ተደርጎበት በ1993 ዓ.ም. ታትሞ ወጥቷል። መጽሐፉ በተለይ የአይሁድ፣ የግሪክና የሮማውያን ሥልጣኔ ለክርስቶስና ለወንጌሉ እንዴት ምቹ ሁኔታ እንደ ፈጠሩ ይናገራል። በተጨማሪም በአዲስ ኪዳን የሚገኙ ብዙ ጥቅሶችን፣ ሁኔታዎችንና ታሪኮችን ያብራራል።

አዕማድ መጻሕፍት ቁ. 21፤ «አስደናቂው ልውውጥ፤ የጽድቅ መንገድ እንዴት ያለ ነው? ሰው በሥራ፣ ወይስ በእምነት? ወይስ በእምነትና በሥራ ይጸድቃል? መጽሐፍ ቅዱስም ሆነ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ስለ ጽድቅ ምን ያስተምራሉ? የሚሉትና የመሳሰሉት ጥያቄዎች በየዘመኑ ይነሣሉ። በዚህ መጽሐፍ ዐሥር ምዕራፎች የሚገኙ ሲሆን፣ ስለ ጽድቅ መነሻ፣ መሠረት፣ መንገድና መገኛ የሚናገሩት ምዕራፎች የመጽሐፉ ማዕከል ናቸው። መጽሐፉ ከመጽሐፍ ቅዱስ ብቻ ሳይሆን፣ ከታወቁት የቤተ ክርስቲያን አባቶች ከቅዱስ አትናቴዎስ፣ ከቅዱስ ሄሮጌሙስ፣ ከኤራንዮስ፣ ከስምብሮዝ፣ ከቡድካስ አፈ ወርቅ ትምህርት እንደዚሁም በኢትዮጵያ ሊቃውንት «የቤተ ክርስቲያን ጸሎት» በሚል ርእስ ከተዘጋጀው መጽሐፍ የሚጠቅስ በመሆኑ ሐሳቡ በኢትዮጵያ ተቀባይነትን አግኝቶ በየዘመኑ ይሠራበት የነበረ መሆኑን ያረጋግጣል። የመጽሐፉ ርእስ የተወሰደው በ2ኛ ቆሮንቶስ 5፡21 ላይ ከተሰጠው ጥንታዊ ማብራሪያ ነው። በመጽሐፉ መጨረሻ የዋና ዋና ጥቅሶች ዝርዝሮች ይገኛሉ። ስለዚህ ይህ መጽሐፍ ለአንባቢያን እጅግ ጠቃሚ መሆኑን እንገልጻለን።

- «እኔ ነኝ» 70 ገጽ ዋጋ ብር 4.00
- «ክርስቶስ የመጣበት ዘመን» 103 ገጽ ዋጋ ብር 5.50
- «አስደናቂው ልውውጥ» 112 ገጽ ዋጋ ብር 5.35

ስለ ተሐድሶ ጥያቄ አለኝ ሃይማኖት ይታደሳልን? በየትውልዱ የኖሩና ያለፉ ሰዎች አውቀውም ሆነ ሳያውቁ በዘመን ብዛት የሚፈጥሩት ልብ ወለድ ትምህርት እውነተኛውን የሃይማኖት አካል ያቁሽሸዋል። ይሸፍነዋል፣ ይቀብረዋልም። መቆፈርና የተቀበረውን ማውጣት ቁሻሻውን ማስወገድና የሃይማኖትን ጥራት በእግዚአብሔር ቃል መጠበቅ ግብረ ተሐድሶ ነው። ለምሳሌ፡ ሰው ሥራ ውሎ ሲገባ፣ ከመኝታው ሲነሣ፣ ቁሻሻ ሲነካው፣ ሲደክመውና ሲያልበው ይታጠባል። በውሃና በሣሙና ቁሻሻውን አስወግዶ ራሱን ወደ ቀድሞ ንጽሕናው ይመልሰዋል። የመታጠቡም አስፈላጊነት በተፈጥሮ የታደለውን የአካሉን ቁመናና ቅርፅ የውስጣዊ ብልቶቹንም ብዛትና አቀማመጥ ለመለወጥ አይደለም፤ ተፈጥሮውን ያበላሸውን ቁሻሻ በማስወገድ ጥንተ ተፈጥሮውን በንጽሕናና በጤንነት ተጠብቆ እንዲኖር ለማድረግ ነው እንጂ። ከግብረ ተሐድሶ አንዱ ይህን ይመስላል።

ከተሐድሶ ዓላማ፡- የምእመናን ፍልሰት ማታደባት ሃይማኖታዊ ድርጅት እንዲህ ብላ መጠየቅና ምላሹን መተዘር አለባት። «የምእመናንን ፍልሰት ለማቆም ማድረግ ያለብኝ»
 1. ትምህርት ሃይማኖቱ በእግዚአብሔር ቃል ሲመረመር ጉድለቱ ወይም በትርፍነት የተጨመረው የቱ ነው? ምእመናን የጠሉትን ጉድለት አሟላሁ። አስፈላጊውንም አስወግዳለሁ።
 2. እንደ እግዚአብሔር ቃል ብመራ የሚቀርበኝ ሥጋዊ ጥቅምና ምድራዊ ክብር ከሰማያዊ ጥቅምና ክብር አይበልጥብኝም ይህን ቁላፍነት ሰይፍ በሆነው በእግዚአብሔር ቃል ከላዬ እቁርጠዋለሁ። ብላ ትወሰን። ይህን ካላደረገኝ «ምእመናኖቼ ለገንዘብ ሲሉ ሃይማኖታቸውን ለወጡ» የሚለው ያረጀና ያፈጀ የሐሰት ወራ እውነቱን በሚያውቁት ሁሉ ዘንድ እንድትቀልና እንድትጠላ ከሚያደርጋት በስተቀር እውነትን ፍለጋ የሚፈልሱትን ምእመናን ማገድ እንደማያስችላት መረዳት አለባት። የሃይማኖት ድርጅቶች ሁሉ ሁልጊዜ ራሳቸውን በእግዚአብሔር ቃል እየመረመሩ ተሐድሶ የሚያደርጉት ስለዚህ ነው።

ከተሐድሶ ዓላማ፡- ቤተክርስቲያን በሥጋና ደህንነት ለየተመራች በፈጠራ ከዘረጋችው የእግዚአብሔር ሰንሰለት ስትፈታና የአመራርን ሥልጣን ለመንፈስ ቅዱስ አሳልፋ ስትሰጥ ሐዋርያት ወደ መሠረቱላት መሠረት እምነት ራሳን በመመለስ ወደ ተሐድሶ ፍጹምነት ደረሰች ማለት ይቻላል። በዚህ ደረጃ የምትገባ ቤተክርስቲያን 3 ምልክቶች ይታያላታል።
 1. የቤተ ክርስቲያን ራስ ለሆነው ለጌታ ለኢየሱስ ክርስቶስ አካል መሆኗንና ለቃናት አጋዕዝነት መናብርት፣ ሥልጣናት ጋይላት ከሚባሉ መናፍቆች በላይ እግዚአብሔር እንዳስቀመጠ ትረዳለች። ኤፌ. 1፡19-23። ስለሆነም መናፍቆች ከመናፍቅት ነጻ ትወጣለች።
 2. መሪዎችዋ በሚሰጡት ምስክርነት በሚያሳልፉት ውሳኔ «እኛና መንፈ ቅዱስ» ለማለት እምነቱና ድፍረቱ ይኖራቸዋል። የሐዋ. 5፡29-32፣ 10፡44፣ 15፡28፣ 29።
 3. መንፈስ ቅዱስ «ለሥራዬ ለዩልኝ» በማለት ያልመረጣቸውን አገልጋዮች አታስማራም የሐዋ. 13፡2-4።